

„De a kenyér nem hagyja magát. Megvan a maga tempója, amit tiszteletben kell tartani.”

Kenyér – kovással...
▶ 16. oldal

„Nem vagyok jós, próféta sem, de azt kijelenthetem: ma, a történelmi egyházak általános válsága, létszámának zsugorodása idején ez merőben új irányt jelenthet.”

Az LVSZ és a szabadegyházak ▶ 20–21. oldal

Novellairó-pályázat ▶ 6–7. oldal

A gyerekkori kakaóval kezdődött... ▶ 20–21. oldal

István királytól Kossuth Lajosig ▶ 8–9. oldal

Teremtésvédelem – feladat és esély ▶ 31. oldal

Pincétől padlásig az Operában ▶ 18. oldal

Gyerekparadicsom – református parókián ▶ 27. oldal

Hittankönyvajánló ▶ 23–25. oldal

Aki útépitőből lett Isten útépitője ▶ 15. oldal

Az erdélyi költő ▶ 5. oldal

Ahol „szuperek” a gondnokok ▶ 13. oldal

Gizella városa, Veszprém ▶ 19. oldal

Evangelikus Élet-böngészőjáték ▶ 29. oldal

ISTVÁN KIRÁLY ÉS GIZELLA KIRÁLYNÉ SZOBRA A VESZPRÉMI VÁR SÉTÁNYÁN. FOTÓ: BODA ZSUZSA

Országunk istápjá

Gyönyörű gyerekkori ünnepek villannak belém. Kezdve a forró nyári aratással: éles kaszával a férfiak, sarlóval az asszonyok, én mint vízholdó fiúcska a magas diófa alatt várom, hogy szaladjak a szomszédokhoz. És később, cséplés valamelyik közeli tanyán, összejönnek az emberek, hordják az asztagokat, a nagy szegénységben is kereszttel szegi meg a legidősebb az új kenyeret...

Emlékszem, egy kilencvenéves néni halkan énekelt: „Ó, Szent István, dicsértessél, / Menny- és földön tiszteltesél, / De főképpen nálunk ma, / Mint országunk istápjá.” Milyen szép, ritkán hallott megfogalmazás nagy királyunkról.

Bölcsőfaragó. Országépítő. De legelőbb is alapító. Gondoljunk bele: úgy alakult az élete, hogy érezte és tudta, ezt kell tennie. És lett országalapító István király! Ami nem kisebb feladat volt, mint a maroknyi nép mentése a világyiharokban. Nem fegyverekkel, nem kincsekkel, a hit által. A kereszt jelenék láthatatlan erejével.

Lenyűgöző ez a sok-sok áldozattal megtartott ország. A nehéz századokon átlábaló folyamatosság. A töredék kövek a templomromokon; az észrevétlenül belénk égett arc, a nem ismert, mindenkinek maga elképzelt királyarc. Figyel és kísért bennünket, ezért is jó magyarnak lenni. Itt lakni. Tenni és teremteni, hogy megmaradjunk!

Lassan ezerszentséges vita, hogy mit köszönhetünk István királynak. A

kérdés érvek és ellenérvek tüzeiben ég ma is. Erdemes hát az ünnepen végig gondolnunk, imádságban végigélnünk történelmünket. Talán elég döntésének helyességét abban lemérnünk, hogy ma, ezer nehéz esztendő után is magyarul értekezünk minderről.

Első nagy királyunk, István alakja és személyisége évszázadok óta foglalkoztatja az alkotókat. Koronázási palástban ábrázolták, a veszprémi templomot alapító Gizella királynéval együtt, de egyedül is, a *Képes krónika* díszes iniciáléjában állva éppúgy, mint idő koptatta freskón, harcba indulóként.

Feltűnő, hogy a 19. században kevés szobron jelenik meg nemzetformáló királyunk. A 20. században – 1906-ban – a budai Várban felállított Stróbl Alajos-művet elmarasztalták, *Ady* így fogalmazott: a „Halászbástya kulisszái közé telepített kompozíció túldíszített és méltatlan emlékezés”.

Az utóbbi ötven évről elmondhatjuk, lassan minden városunkban, falunkban találunk őt idéző alkotást. *Medgyessy Ferenc* Győrben elhelyezett szobra az egyik legszebb munka, *Varga Imre* királya a vatikáni magyar kápolnát díszíti, *Gömbös László* fából faragott mellszobra Őriszentpéter büszkesége. A nemzeti összetartozásunkat erősítő 2000–2001-es millenniumi évben hatvankét művet állítottak föl, a katolikus Dunántúlon ugyanúgy, mint a kálvinista Alföldön. Kiemelkedik közülük *Kő Pál* szob-

rásművész István királya. Lassan tíz éve, hogy figyelem, ha arra járok, a közelében megpihenek. Beszélgetek a népmentő nagy királlyal. A Lukács-házi parkban, fenyők alatt álló szobra előképe, kis változata a gellérthegy sziklatemplom előtt elhelyezett emlékműnek.

A mester szakított a lovon büszkén ülő lovas alakjával, földre állította hőst, aki fiatal ember, az utódláson töprengő férfi. Nem nagy, díszes palástban van, rövid, korabeli zubbonyban, harisnyában és hegyes orrú cipőben. Erős bal karjával a templommintát öleli magához. Fején a borbélykorona. A pompás paripát díszítő takaró, az ősi formájú nyereggel a hátteret képezi. Fönt a kereszt, az ikonbarna hegyoldal a vasrácsos kapuboltozattal. Lépcső, kis tér, ott áll és vár a fiatal király. Megkérdezi a sziklatemplomból kijövőket: kiért imádkoztatok? Nézi a rohanó várost, biztatja az embereket: építsetek és szépítsetek! Mögötte a sűrű Duna, a zöld Szabadság híd.

Körkörös erkély a szobornál, kőpadok, sokan leülnek a szobor elébe, a gyerekek fölmásznak hozzá: „Szia, gyere gördeszkázni” – hívja egy kislány.

Erős oszlopokon áll István király. Néz és töpreng, ezer év egy pillanatban. A jövőbe tekint. Az augusztusi szél fölerősíti szavait: „Megmaradni!” „Válaszd azt a Nyugatot, ahol szóhoz jutunk, és befolyásoljuk sorsukat, esetleg a másét is...” „Itt élned-halnod kell!”

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Nemzetépítésről augusztus huszadikán

■ HARMATI BÉLA

Az elmúlt évszázadban több ország vált önállóvá, elsősorban Ázsiában és Afrikában. A politikai függetlenség és a gazdasági élet kérdései mellett ezekben középpontba kerültek a nemzetépítés problémái is. Példaként három ilyen ország: Zimbabwe 1980, Namíbia 1990, Szlovákia 1993 óta önálló.

Zimbabwe evangélikus egyháza a kormány támogatásával a nemzetépítés („nation building”) ügyében segítséget kért a genfi székhelyű Lutheránus Világszövetségtől (LVSZ). A szervezet 1982-ben Bulawayóban, 1986-ban Harareben rendezett konferenciát a korábbi angol és francia gyarmatok egyházai számára. A tanácskozás megvizsgálta, milyen programokkal, ráhatással, politikával győzhető le az etnikai, törzsi, nyelvi, gazdasági, kulturális és vallási különbségek.

Kiderült: nem elég az apartheid, a faji megkülönböztetés, a helyi törzsi háborúk tilalma. Egy-egy népen, közösségen belül legtöbbször a közös erkölcsi értékrendszer hiányzik. Feketé, fehérek, különböző törzsekhez, népekhez tartozók, más-más nyelvet beszélők, különböző vallásúak, szegények és gazdagok együttéléséhez kölcsönös elismerés, tolerancia szükséges. Az egész világra érvényesnek tűnt az a megállapítás is, hogy egy-egy népet leginkább az kovácsol össze, ha a vezetők egy közös ellenség képét rajzolják elé.

Az 1986-ban rendezett hararei tanácskozáson szerény eredményeket tapasztalhattunk. Sajnos, Afrika országai a legutóbbi évtizedekben nem tudtak példát mutatni a nemzetépítés terén. Polgárháborúk, vallásháborúk, erőszakos politikai hatalmi váltások történtek.

Augusztus huszadikának, állami ünnepünknek a története igen érdekes. Államalapító, szentté avatott első királyunk, István tiszteletteljes emléke végighúzódtott az évszázadokon. A második világháború utáni szocialista-kommunista hatalom azonban – sok más vallásos tradíció mellett – ezt is irtani igyekezett.

1949. augusztus 18-án fogadta el az Országgyűlés a sztálini szovjet mintára szövegezett, pártiktatúrás népköztársasági alkotmányt és ünnepét, augusztus huszadikát. Mellétették – a vallásos hagyományokban mélyen gyökerező aratási hálaadó ünnep pótlásaként – az „új kenyér” megünneplését. Szent István kultusza, a katolikus körmenetek beszorultak a templomokba. Nemzetünk történelmének kereszténységünkhöz kapcsolódó más hagyományait is tiltották, próbálták elfeledtetni, átírni, új ünnepekkel helyettesíteni. Ez a

praktika csak röviddel a rendszerváltás előtt tört meg.

1988-ban, első királyunk halála kilencszázötvenedik évfordulójának ünnepén Székesfehérváron a Magyar Tudományos Akadémia rendezésében – *Straub F. Brunónak*, az Elnöki Tanács elnökének részvételével – *Szent István és kora* címmel állami konferenciát rendeztek. A pápa magyarországi látogatásra kapott meghívást. Egy év múlva, negyven év után, végre újra szabaddá és teljessé lett az ünnep.

Több mint ezeréves országépítő és nemzetépítő történelmünkre visszatekintve ma egyházunk népünkkel együtt, Istennek hálát adva ünnepel augusztus huszadikán. Hiszen kérésünkön és reménységünkön felül megkaptuk az elmúlt tavaszon a nemzeti összefogáshoz szükséges külső feltételeket. Az a feladatunk, hogy tegyük mindazt, amit reánk bízott az Isten – miként a régiek latinul mondták: „tua res agitur”, azaz „a te dolgod, ember, hogy tedd”.

Ezeréves tapasztalat, hogy a nemzetépítés, az ország életének, sorsának, közös jólétének előmozdítása nem történhet sikeresen a spiritualitás, léleképítés, belső erkölcsi támasz és irányítás nélkül! Igaz ez az egyes emberre és a családokra, a kisebb-nagyobb közösségekre, az oktatási-nevelési rendszerre, és igaz a gazdasági és politikai élet területén is. Jézus mondta: „*Nemcsak kenyérről él az ember...*” (Mt 4,4)

Nem lehet eléggé hangsúlyozni a mai, korrupcióval küzdő magyar társadalomban a *Tízparancsolatot*, belőle például azt, hogy „*Ne loj!*” Az apostol részletezi a követendő magatartást: „...*legyetek mindnyájan egyetlen-értők, együttérzők, testvérszeretők, könyörületesek, alázatosak. Ne fizessetek a gonoszért gonosszal...*” (1Pt 3,8–9) Kortárs költőnk, *Gergely Ágnes* hozzáteszi a szeretetről: leg-
alábbis kíméletet kívánok!

Afrikában sokfelé a fehér embert vagy egy másik vallás híveit ellenségnek bélyegezve próbáltak egységet teremteni. A nemzeti és vallásos ellenségképek elhomályosítására és törlésére ökumenikus megoldás lehet a *Gyógyító emlékezés* (Healing of Memories) program, a „békesség Istentől – békesség egymással” jegyében. Ez a szemben álló felek elemző-émlékeztető párbeszéde lenne, ahol a cél nem a másik legyőzése, hanem egymás meghallgatása, a sebek gyógyítása, megbékélés és együttes jövő kialakítása.

2010-ben országon belül és kívül sok múlik azon, vajon hajlandók vagyunk-e ilyen párbeszédre és megbékélésre!

A szerző nyugalmasított evangélikus püspök, a Lutheránus Világszövetség genfi központjának korábbi tudományos munkatársa

Oratio oecumenica

[Lelkész:] Mindenható Atyánk! Magasztalunk téged, mert nagy vagy, és csodákat teszel! Kifürkészhetetlen akaratoddal felfedted a testté lett Istent a kicsinyek és alázatosak előtt, de elhomályosított azokat látását, akik azt hiszik, a te szemekkel látják a világot.

Hallgass meg, kérünk, amikor a legnagyobbat kérjük tőled. Ébressz bennünk vágyat, hogy éhezünk és szomjazzuk jelenlétedet. És add, hogy felismerjük a világ világosságát, ha eljön hozzánk. Elégítsd meg az utánad sóvárgót, mert érteni szeretnénk szavad, látni kezded hatalmát, érezni vezetésedet. Elégíts meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk hozzád a gyermekekért. Azokért, akik bizottságban növekednek, és azokért is, akik nem tudják, milyen érzés együtt élni szeretetben. Jóságod és gondoskodásod kísérelje őket minden útjukon. Könyörgünk hozzád a szülőkért, akik félnék elengedni gyermekeik kezét és rád bízni a rájuk bízottakat. Véd mélyen a szívükbe, hogy minden szerettük és minden kincsük nálad van a legjobb helyen. Viseld gondjukat az árváknak és eldobottaknak. Nyugodjon oltalmad a magukat alkalmatlannak érző szülőknél, hogy el ne csüggedjenek. Te vagy mindenek megújítója és megtartója! Újítsd meg mindazt, ami megfásult a felnőtté, és adj tiszta, szép szavakat, kicsinek és nagyok békességét, szeretetét.

[Gyülekezet:] Urunk, kérünk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Tarts minket szorosan a kezdedben, és űzd el minden félelmeinket! Könyörgünk hozzád a családokból kitaszítottakért. Azokért, akik nem férnek bele övéik szeretetébe. Állj azok mellé, akiket megvetettek, akik magukra maradtak, akik sötétségben járnak! Adj enyhülést a szenvedőknek, békességet a békétleneknek, pihenést a megfáradtaknak. Ne hagyj el azokat, akik rád bízott magukat, és nem érzik közelségedet. Küldd őrizd angyalaidat oda, ahol nagy szükség van rájuk.

Nyisd meg, kérünk, áldásod forrásait, és ne hagyj, hogy egy is elveszzen azok közül, akik nélkülözni kénytelenek világodonban. Minket pedig indíts jóindulatra, hogy szívesen adjunk abból, amink van, és ne forduljunk el azoktól, akik kérnek tőlünk.

[Gyülekezet:] Urunk, kérünk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk hozzád a Lélekért! Hogy formálja szívünket, elevenítse meg gondolatainkat, öntson erőt fáradt testünkbe-lelkünkbe. Hogy nyissa meg szemünket a szenvedők, gyengék, elesettek meglátására. Hogy tegye hallóvá szívünket igédre, növelje bennünk a hitet, és építse köztünk a közösséget. Itass át minket is Szentlelkeddel, hogy magunk is üzenetté váljunk. Adj gyülekezeteinkbe is éltető isteni erőt.

Tehozzád könyörgünk, Urunk, hogy minden időben azzal a bizalommal forduljunk hozzád, amellyel a gyermek fordul atyja felé.

[Gyülekezet:] Urunk, kérünk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Add, Uram, hogy bátrabban, szolgálatra készen zörgessünk, mert te megígérted, hogy a zörgőknek megnyitattad. Köszönjük neked, hogy Jézus Krisztusban feltáradt előttünk arcodat! Áldunk azért, mert atyáként hajolsz hozzánk. Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 12. VASÁRNAP – RÓM 9,15-16

Isten igazsága

Németországi ösztöndíjam alatt különleges kiállításra jutottam el német teológus barátaimmal. Egy kis középkori templomban az utolsó ítélettel foglalkozó festményeket mutattak be. Számomra furcsa alkotások között sétálgattunk. A barokk ábrázolások döbbenetes pokolmegjelenítéseivel szemben álltak a nonfiguratív, modern technikákkal meglevenített mai elképzések.

Figyelmemet egy 16. századi, ismeretlen németalföldi festő képe vonta magára. Valószínűleg azért, mert nagyon közel áll hozzám az a kép, amely szinte minden gyülekezeti teremben megtalálható: a széles utat és a keskeny ösvényt ábrázolja. A széles úton hömpölyög a tömeg valamire, a keskeny, kacskaringós ösvényen viszont egy-egy hívő halad csak, de ez az út vezet Krisztushoz. A középkori festőt meghiúsította a szoros kapuról és a keskeny útról szóló szakasz a *Hegyi beszédből* (Mt 7,13-14), azonban a kép alá Mt 25,31-46-ot írta, amely az utolsó ítéletről szóló rész.

A kép közepén fenn Jézus ül a mennyei trónuson. Két oldalról igyekeznek hozzá az emberek. Az egyik irányba elutasítóan tartja a kezét, a másik irányból igyekvőknek pedig int, hogy szabad az út hozzá. Mindkét csoportba tartozók arcán az értetlenség vehető ki.

A megdöbbentő az volt, hogy a képen Jézus a keskeny úton igyekvőkkel szemben elutasító.

Barátaim gyorsan megfogalmazták véleményüket: az ismeretlen festő valószínűleg félreértette a Szentírás szavait. Azt mondták, hogy aki a hit útján halad, az biztosan célba ér.

Számolhat azzal, hogy a keskeny ösvény útja kanyargós, próbákkal teli, mégis mindig Krisztus felé, az üdvösség felé halad. Csak így látják értelmét a keresztény útnak, az önmegtagadásnak, a sok lemondásnak.

Pál apostol a választott nép hitelensége miatt szomorkodik. Az ősatyák életéből vett történettel bizonyítja számukra, hogy a hitelenségük Isten ígéreteit nem befolyásolja. Az Örökkévaló szavai és cselekedetei önmagukban megállnak, és a belőlük vetett hit vagy a hitelenség nem módosíthat rajtuk. Isten istensége mindenekfeletti, nem kérdőjelezhető meg senki a maga hite, vallásossága alapján.

A zsidók számára azonban Jézus mint Isten igazságának megjelenése nehezen értelmezhető. Benne ugyanis az isteni irgalom olyan „megelevenedése” történik, amelyet az emberi igazságosságon tájékozódók nem tudnak megérteni. Elfogadhatatlan a „szemet szemért” igazságán nevelkedők számára. „Könyörülök, akin könyörülök, és irgalmazok, akinek irgalmazok.” Ezek a szavak nem az egyezkedés, alkudozás szavai.

Mikor Mózes összetörte a kőtáblákat és elégette az aranyborjút, könyörgött az Úrhoz, hogy irgalmazzon a népnek, és kísérelje őket tovább az úton. Ismertesse meg magát velük, hadd lássák és érezzék jelenlétét. „Mutasd meg nekem dicsőségedet!” – kérte Mózes az Urat. „Az Úr így felelt: Elvonultatom előtted egész fenségemet, és kimondom előtted az Úr nevét. Kegyelmezek, akinek kegyelmezek, és irgalmazok, akinek irgalmazok.” (2Móz 33,18-19) Megmutatja magát, átélhető a jelenléte, mégis tel-

jesen másként, mint amit láttak, megszoktak a sokistenhitű Egyiptomban. Nem az ember alkotta magának az istent, hanem az Úr teremtette az embert, és ő hívta el népét.

A ma embere is hajlamos a maga istenelményei, hite, vallásgyakorlata alapján saját istent alkotni. Olyat, amilyennek elképzeli, amilyennek látni szeretné. Ráruház mindent, ami emberi elképzeltetés szerint jó, igazságos, valódi. De mégiscsak teljesen más ez az istenlátás, mint maga az élő Isten. Jézus szava: „Irgalmasságot akarok, és nem áldozatot”, egészen más, mint amit az ember hordoz önmagában, amit a maga által alkotott idealizált istenképből kikövetkeztet.

Évekkel ezelőtt az általános iskolában, ahol hittant tanítottam, az első osztályban komoly beszélgetés alakult ki arról, hogy néz ki Isten. Mondtam a gyerekeknek, hogy őt nem lehet elképzelné. Más, mint az ember. Nem értették. Kíváncsi voltam, hogy hat-hét évesen hogy gondolják, ezért megkértem őket, hogy rajzolják le. A fiúk királyt, királyfit rajzoltak, a lányok királykisasszonyt. A mesevilágból keresték meg azt a tekintélyt, akinek hatalma van, aki mindenki felett áll. A legnagyobbat rajzolták, akit csak el tudtak képzelni.

Azt gondolom, bennünk, felnőttégekben is ott van ez a „tudás”, de életünk folyamán próbáljuk egyre inkább értelmezni az Istenről bennünk élő képet, és felruházzuk olyan tulajdonságokkal, amelyek a mi számunkra elérhetetlenek. Azt gondoljuk, hogy Istent úgy tudhatjuk magunk mellett leginkább,

A VASÁRNAP IGÉJE

ha minél jobban ismerjük. Nehéz elfogadni, hogy nem a mi megismerési törekvéseink, a mi jónak látott keresztény utunk, a mi szilárdnak vélt hitünk lehet a záloga az örök életünknek, hanem egyedül az ő kegyelme.

„*Boldogok az irgalmasság, mertők irgalmasságot nyernek*” – mondja Jézus a *Hegyi beszédben*. Úgy érzem, ez a tanítása az utolsó ítéletről szóló festménynek. Hiszen senki nem tud megfelelni annak az elvárásnak, hogy mindenkire odalépjen, de ha csak eggyel is megcselekedtük a legkisebbek közül, vele tettük meg – mondja Jézus. Azt gondolom, a kép festőjének az volt a célja, hogy újra és újra rádöbbenje az embert: egyedül Isten irgalmas szeretete igazíthat meg bennünket. A magunk ereje, hite ahhoz kell, hogy Jézusban felismerve a keskeny utat és a szoros kaput az ő szeretetében járassuk életünk útját.

■ JOHANN GYULA

Imádkozzunk!

„*Jer, Világosság, ragyogj fel nekünk, Hogy csak Krisztus légyen mesterünk!*

El ne hagyjuk őt, mi hű

Megváltónkat,

Aki népének örökséget ad!

Szánj meg, Isten!

Ó, Szeretet, áraszd ránk meleged,

Hadd ízleljük édességedet,

Tiszta szívből mindenkit hadd

Szeressünk,

Egyességben és békében éljünk!

Szánj meg, Isten!”

(EÉ 232,2-3)

Szent, örök Isten, nincsen hova lennem

magyarokhoz (I.) című verse („Romlásnak indult hajdan erős magyar!”) – népekként –./-./..././-// ritmusúvá egyszerűsödött. Ezáltal bár az antik versforma éppen lényegét, jellegzetes lüktetését veszítette el, mégis ez a szüzsüszüszü átritimizálódás tehetette csak alkalmassá e darabokat a gyülekezetben való közös éneklésre.

Az *Eheu fugaces* dallamát kezdetben a *Dicsérd az Istent mostan, ó, én lelkem* kezdődű, a 146. zsolttárt feldolgozó parafrázisra énekelték, később a református egyház egyetemes főgondnoki tisztét betöltő *Ráday Pálnak a Meghódot lelkem teneked, nagy Felség* című énekszövegével kapcsolódott össze, s el ma is a református gyakorlatban.

Énekeskönyvünkben *Túrmezei Erzsébet* (1912–2000) szövege hordozza e dallamot. A diakonissza költőnő áldozatkész, fáradhatatlan munkájával élete végéig a *Fébé Diakonisszaegyesület* kötelékében szolgált, emellett verseinek első publikálása (1938) óta, még a diktatúra embert próbáló éveiben is kitartóan folytatta költői tevékenységét. Az evangélikus énekeskönyv szerkesztéséhez 105 énekszöveg megírásával, illetve fordításával járult hozzá, melyeken keresztül ma is szolgálja és megszólítja egyházát.

■ FEKETE ANIKÓ

„...a végén ...nálad vagyok” (Zsolt 139,18b)

Egy igehirdetésben hallottam egyszer: Isten és az ember története a nagy futásokról szól. Az ember fut az

CANTATE

Isten elől, ő pedig fut az ember után, „hogy el ne vesszen...”

„*Bárhová futnék...*” Olvasom a 139. zsolttárt. Azt mondja mennyei Atyánkról, hogy nem csupán távolról szemmel tart, hanem minden oldalról körülölel, kezét rajtam tartja. Soha nem lehetünk kívül őrző szeretetén. Soha nincs távol, még ha mi messze érezzük is magunkat tőle. Csupán karnyújtásnyira, kiáltásnyira van. Elveszettek akkor tudhatjuk magunkat, amikor nem jut eszünkbe, hogy kiálthatnánk, vagy nincs erőnk összekulcsolni a kezünket, kitárni a szívünket. Azonban saját tehetetlenségünk, erőtlenségünk nem jelenti Isten lehetőségeinek erejének végét.

Mennyi minden juthat eszünkbe a „*mélységes mélyről!*” Ádám és Éva rejtőzése a kert fái között, mint a félelem és szégyen mélye. Jákób menekülése az éjszakában, párna helyett kövel a feje alatt, mint a kiszolgáltatottság mélye. József a kút fenekén, mint a testvérbosszú és az elhagyatottság mélye. Jónás a cethal gyomrában, mint az Isten előli menekülés mélye. A tékozló fiú egyedülléte a disznók vályúja mellett, mint a szabadság mélye. Ismerős helyzetek...

Ez az ének azzal szembesíti, hogy sokszor kiprovokáljuk mélységeinket. Önálló útjaink vannak. Nem bízunk Urunk szeretetében. Azt hisszük,

korlátoz, nem ad elég szabadságot. Lázadunk. Nem a véletlen műve, hogy nem látjuk Isten arcát. Mi rejtjük el előle a magunkét. Haragban vagyunk vele.

Az „*új élet hajnala*” mindig a meglepetések meglepetése. Kiszámíthatatlan ajándék. A hajnal a derengéssel kezdődik. Nincs egy csapásra verőfény. Ahogyan a teremtés hajnalán a mélység fölötti sötétségben Isten Lelke már készült az újra: Legyen világosság! Miként Jónás számára a cethal gyomra is templommá vált, amikor már nem futott Isten elől, hanem beszélgetni kezdett vele.

Milyen nehezen hisszük el, hogy vereségeink mélyén nemcsak elveszni lehet, hanem Istennel találkozhattunk. Ezt a reménységet Jézus ébreszti bennünk. Hiszen a keresztfa titka éppen az, hogy ott nem a halál győzött, hanem új élet kezdődött. A feltámadott Krisztussal való találkozás, a bűnbocsánat kegyelme teremti meg mindnyájunk számára az új élet lehetőségét.

Keresztury Dezső Esti imádság című verse bizonyára megerősíti bennünk szép énekünk igazát: „*Ó, milyen vak homályba futnak / kik nélkülöd indulnak útnak. / A kezemet nézem: leszárad; / szívem sívó homokkal árad. // Valamikor kézen vezetted; / szökni akartam, nem engedted, / csend volt szívemben és a csendben / szavad szólt csak, mindennél szebben. // Én Istenem, hívj vissza engem! / Magam maradtam, eltévedtem. / Légy bátoraságom, bizodalom; / ó, légy úrrá megint Te rajtam!*”

■ CSERHÁTINÉ SZABÓ IZABELLA

Nincs egyedül az úton

Ribárszki Ákos ordinációja Kondoroson

► Igazi nyári hőség tette próbára mindazokat, akik augusztus 14-én délelőtt a szikrázó napsütésben a kondorosi evangélikus templom felé igyekeztek. A hang hangja viszont nem a testet, hanem a szívet és a lelket melengette, hiszen ünnepi istentiszteletre hívott. Igyekezett is a szépszájú gyülekezet Ribárszki Ákos lelkészavatására a templom hűvösébe.

Ribárszki Ákos Békéscsabán született, gyermekéveit Kondoroson töltötte, a nyolcosztályos gimnáziumot Békéscsabán járta, ezután ment az Evangélikus Hittudományi Egyetemre. Az egyetemi képzés hatodévet az orosházi gyülekezetben végezte, ahol Deák László volt a mentora.

Életének jó kísérői voltak: a családja – édesanyja és testvére – mellett fontos szerepet töltött be egykori tanító nénije, *Darida Ferencné, Babanéni*, aki ezen az alkalmon a távolból, levélben köszöntötte a hajdani kisliskolást.

A lelkészi pálya választásának gondolata a gimnáziumi évek alatt született meg Ákosban. A „beérés” *Németh Mihály* lelkész segítette elő, de hatással voltak rá az öt szeretettel körülvevő közösségek: a gyülekezetek, az iskolatársak, az egyetemi tanárok, barátok, lelkészek – olyan

társak és kísérők, akiken keresztül megtapasztalható volt Ákos számára Isten jelenléte. Nem is véletlenül választotta ordinációi meghívójára a „*Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítelek, meg is segítelek, sőt győzelmes jobbmossal támogatlak*” ézsaiási ígét.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A lelkészavatást végző *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület püspöke a fent említett íge alapján arról szólt, hogy nagy feladat előtt áll az ifjú lelkész. Erőre, támaszra lesz szüksége, melyet Istentől kaphat, kap meg. „*Veled vagyok*” – mondja az Úr, s ez az ígértet összecsengett az *Útmuta-*

tó aznapi ószövetségi ígétével: „*Magga az Úr megy előtted, ő lesz veled.*”

Hogyan valósul meg Isten ígérete? – tette fel a püspök a kérdést. Csakis Jézus Krisztusban, aki, mint az emmausi úton is, együtt megy az őt követőkkel, betér a házba, ahová behívják, és ahová ő betér, ott az alkonyat elenére is világos lesz. Hiszen ott is, a fogadóban, amikor Jézus megtörte a kenyert, kezdtek a tanítványok világosan látni, felismerték őt. Fontos a tudás, de sokkal több, ha felismerjük, hogy Jézus Krisztus az éltető, a mindennapi kenyér.

„Legyél te is, Ákos, Krisztusból mindennap táplálkozó, Krisztussal menő, vele élő tanítvány! Első szolgálatod – ezen az istentiszteleten – az lesz, hogy úrvacsorát adsz. Továbbadod, amit Jézus Krisztustól kaptál” – fordult a püspök a felavatandó lelkészjelölthez. „Ezért imádkozzunk – mondta a gyülekezetnek –, hogy Ákos a kenyérnek, az élő Jézus Krisztusnak továbbadója legyen!”

Az ünnepi istentiszteletet – melyen a liturgiai szolgálatot a püspök mellett *Tuska Tibor*, a kondorosi gyülekezet lelkésze és *dr. Szentpétery Péter*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanszékvezető docense végezte – a köszöntések zárták.

■ WISZKIDENSZKY ANDRÁS

Nyáresti ünnep

► Vidám nyáresti koncertre gyülekezett össze a népesnek mondható közönség augusztus 11-én Zalaszentgróton, az evangélikus templomban: a mezőberényi gyülekezet fúvósbóráinak tagjai adtak – együtt töltött révfülöpi hetük közben – jótékonyági hangversenyt. A koncertet a szentgróti lutheránusok egyházi épületeik körberkerítésének támogatására hirdették meg.

A Mezőberényben 2001 óta működő evangélikus révfúvóegyüttes szakmai irányítója *Matajsz János* harsonaművész, a helyi zeneiskola vezetője. A fúvóskör létrejötté a mössingeni CVJM (Keresztény Ifjúsági Egyesület)

Posaunenchora (fúvózenekara) vezetőinek köszönhető.

Német részről *Daniel Speidel* és *Karl-Martin Haug* együttesen tartják közben a partnerkapcsolattal összefüggő feladatokat. A mezőberényiek munkáját hangszerekkel, kottákkal segítik, nyaranta pedig németek és magyarok közös fúvósbórában adják át egymásnak ismereteiket.

Ezekon a jó hangulatú együttléteken – a három zenei vezető segítségével – elsősorban a zenekari próbák állnak a középpontban, de mivel a zeneszereket családtagjaik, illetve a mezőberényi gyülekezet előljárói és tagjai is elkísérik, valamint a mössingeni CVJM zenei munkájának vezetői is részt vesznek rajta, lelki töltetkezés és kötetlen együttlét is jellemzi a táborban töltött napokat.

► Folytatás a 4. oldalon

FOTÓ: KOZSÓR GYÖRGY

Fából vaskarika

Egyáltalán nem ért meglepetésként, hogy az *Evangélikus Élet* kevés teret és figyelmet szentelt a Magyar Evangélikus Konferencia (Maek) július 17-én Szarvason tartott küldöttgyűlésének. (*Július 25-i lapszám, 3. oldal – A szerk.*)

A tudósítás címe is elárult valamit arról a tartalmi, szervezési, minőségi üresjáratról, amelyet a „szinten tartott szervezet” találkozási produkált. *T. Pintér Károly* főszerkesztő kifejező címválasztása egyértelműen a vérbeli krónikás jóindulatáról, visszafogottságáról, talán szervezetünk iránti szeretetéről is árulkodott.

Eljátszadotam a gondolattal: milyen címet is adnék, ha én írnám meg ennek a szinte teljes érdektelenségbe fulladt találkozóhoz a beszámolóját? Talán jobban illett volna az eseményhez valami olyasféle cím, mint „Füstbe ment terv” vagy „Minek nevezetek?”, netán „Lenni vagy nem lenni, ezek a független változók”, mégis, a legtalálhatóbb és egyben a leg egyszerűbb a kedvenc címem, az igazi hungarikum: „Fából vaskarika”.

Mert ha őszinte és tárgyilagos szeretnék lenni, azt kell mondanom: az egész szarvasi küldöttgyűlés – azzal együtt, hogy olyan se füle, se farka módon volt megszervezve – valami olyasminnek tűnt, amit nagy kényszeredetten le kellett bonyolítani, ha már van egy bejegyzett szervezet s annak egy alapszabálya; s ha lehet, legyünk minél hamarabb túl rajta.

Sajnos ez a szemléletmód rányomta bélyegét a Maek eddigi négyéves működésére is. *Murphy* egyik híres mondása jut eszembe: „Bármely egyszerű probléma megoldhatatlanná fejleszhető, ha eleget töprengünk raj-

ta.” Töprengésekből, problémaelemzésekéből nem volt hiány, konkrét megoldásokból, tettekből annál inkább.

A résztvevők közül többen jöttünk több száz, netán több ezer kilométer távolságból, Oslóból, Kolozsvárról, Bázalból, a Felvidékről vagy a tengerentúlról, örömmel és komoly elvárásokkal, de csalódottan térünk haza.

Pedig kár, nagy kár egy soha vissza nem térő történelmi esélyt, egy egyszerű feladatot, egy építkező közös küldetést könnyelműen eljátszani, felületesen kezelni, elsekélyesíteni.

Most is visszaemlékezem a kezdetek optimizmusára, a nagy lelkesedésre, amikor 2006. október 13–14-én Orosházán világgá kürtöltük a zászlóbontást. Ezernél is több magyar evangélikus testvérünk volt együtt a szélrózsa minden irányából, a történelmi területekről, Nyugat-Európából, Amerikából, Ausztráliából; a világ hét sarkából egy szívvel, egy lélekkel, egy akarattal vallottuk meg evangéliumi hitünket, és énekeltek átszellemlen nemzeti imánkat.

Végre kimondhattuk együtt azt, amit minden egyes magyar evangélikus generációnak újra és újra meg kell tanulnia és vallania: hogy függetlenül attól, hol élünk, hitünk és nyelvünk egygyé ötvöz minket, mert csak egy magyar evangélikusság van, és mi mindnyájan ennek részei vagyunk. Külön-külön részek, töredékek, kisebb-nagyobb darabok, együtt vagyunk az egész.

Áldott emlékü *Frenkl Róbert* országos felügyelő – aki egyik leglelkesebb támogatója volt a jövőre egyetemes konferenciának – így írt a konferencia hetében megjelent Evangélikus Élet-szám vezércikkében: „Akár büszkék is lehetünk arra, hogy

ÉGTÁJOLÓ

alig öt év előkészítő munkája után megalakul a szépen hangzó nevű magyar evangélikus világszervezet. Valójában pedig arra lehetünk büszkéek, hogy jó volt az alapgondolat, kiderült, hogy van igazi igény a magyar evangélikus közösség formálódására – nem egyszerűen egy újabb szervezetre, tisztségekre, hanem összefogásra, egymás hite általi gazdagodásra. (...) Szépek a távlatok. (...) A kinyílt, olykor tágra nyílt ajtón be is kell lépni.”

S mintha csak folytatná elődje gondolatait, *Pröhle Gergely*, a Frenkl Róbertet követő országos felügyelő, a Maek elnöke egy héttel később, ugyancsak az újság vezércikkében, így fogalmazott: „Az ünnepi istentisztelet liturgiája, igehirdetése, zeneszámai, majd az azt követő megnyitóbeszédek, köszöntések egymásra épülve újabb és újabb érvekkel igazolták kezdeményezésünk helyességét (...) A Magyar Evangélikus Konferencia zászlóbontása jól sikerült. Most már a mi szervezőkészségünkön és szorgalmunkon múlik, hogy a jövőben áll-e, és hogy kinek áll a zászló.”

Fabiny Tamás püspök pedig úgy vázolta fel metaforikusan a Magyar Evangélikus Konferencia lényegét pragmatikus igehirdetésekből, mint ami mindnyájunk számára „ház, tágas otthon lehet”. Együtt építjük az otthon az egész család számára. Lesz ennek a háznak egy nagy és tá-

gas nappalija, ahol együtt vagyunk a „beszélgető egyház jegyében”. Lesz benne dolgozószoba, melyben elmélyült teológiai munka folyik, kutatás, szellemi épülés. Lesz gyerek-szoba is – folytatta a püspök –, ahol a legkisebbek is velünk lesznek, lesz csendes hálószoba a pihenésre, a belső szobában végzendő imára, lesz éléskamra, borospince, sőt terasz is, „ahova kilépve nagyokat tudnánk lélegezni”.

Mennyi szép gondolat, vágy, elképzelés a magyar evangélikus család jövőjét illetően!

A kijózanodás, a higgadt értékelés, az aggodó féltés jegyében fogant meg *Gáncs Péter* püspök máig válasz nélkül maradt kérdése: „Pár héttel a többek által történelmi jelentőségűnek mondott »zászlóbontás« ünnepi hangulata után eljött az ideje a higgadt értékelésnek: merre tovább, van-e tovább, Maek? Vajon újra szét-hullik-e, ami olyan ígéretesen összeillesszünk azon a két szép őszi napon...?”

Drága testvérek, nem panaszkodni, nem vádaskodni akarok, nem hibáztatni akarok valakit, csupán vívódásaimnak, belső töprengéseimnek hangot adni. Hiszen tisztában vagyok azzal, hogy siker, kudarc, eredmény vagy fanyar gyümölcsster-més közös felelősségünk. Vallom, hogy valamennyien méltatlan szolgák vagyunk, *Lutherrel* szólva koldusok, semmink sincsen, ami eredendően a miénk volna.

Nem volt véletlen, hogy szarvasi küldöttgyűlésünkön igehirdetésemben a Szentlélek megújító, regeneráló, új életet adó erejéről beszéltem. Mert ha nem fúj a Lélek, ha nem gerjeszt pezsgő életet, nem rázza fel Csipkerózsika-álmából ezt a szerve-

zetet is, akkor a Maek nem lesz több, mint egy intézmény, egy örökös költségvetési probléma, fából vaskarika.

Én továbbra is gyógyíthatatlan optimista vagyok és maradok. Ez nem naivitás, nem székely csökönyösség, „csak azért is” dacosság – ennek reális alapja van. Egyfelől él a tagadhatatlan, valóságosan létező igény, amely újra és újra megfogalmazódik találkozásaink alkalmával, amikor a kolozsvári templomot és egyházi központot felkeresik községi, orosházi, nyíregyházi, budapesti, felvidéki, svédországi magyar testvéreink, amikor stuttgarti magyar evangélikusokkal együtt örvendezhetünk egy felejthetetlen találkozásnak, vagy amikor egyszerű magánemberként egymás szemébe nézünk.

Másfelől – és ez a legfontosabb – amit akkor 2006-ban Orosházán elmondtam, ma is érvényes: „A leglényegesebb hinni, meglátni (...), hogy ennek a közösségnek az építője maga a feltámadott, élő Úr Jézus. Aki így imádkozott: »Szent Atyám, tartsd meg őket a te neved által, melyet nekem adtál, hogy egyek legyenek, mint mi.«”

Legyen Isten segítségével 2012-ben a Maek új középkézde Kolozsváron!

Adorjani Dezső Zoltán püspök Erdélyi Egyházkerület

Nyáresti ünnep

► *Folytatás a 3. oldalról*

Az idei héten összesen ötvenen gyűltek össze – fele-fele arányban – a két országból.

A Zalaszentgróton élő harminc-negyven fős evangélikus közösség életében fontos és közösségépítő esemény volt ez az alkalom, amelyre már hetekkel előtte elkezdtek készülni. Szponzorokat kerestek, meghívót készítettek – az utóbbiakat személyesen kézbesítették, ezáltal szóban is megerősítették az invitálást. Mindennek meg is lett a hatása, a gyülekezet lelkesze, *Koczor György* a többféle felekezettől érkezett vendégeket a maguk köszöntésével üdvözölhette.

A maroknyi zalaszentgróti lu-

theránus nagy fába vágta a fejszét, amikor elhatározta, hogy körbeke-ríti az épületeit. Ehhez jelentős támogatást kaptak a helyi önkormányzattól is. Köszönésképpen – illetve további adományok gyűjtése céljából – rendezték meg az augusztus 11-ei alkalmat.

A koncerten korálfeldolgozások és egyedi művek is elhangoztak a közös zenekar előadásában három karmester vezetésével; a zenészek a muzsikán túl az útiköltségük összegével járultak hozzá az adományokhoz.

Igehirdetésében *Lázárné Skorka Katalin* mezőberényi lelkész *Zákeus* történetén keresztül a Jézusra való nyitottságra hívta fel a figyelmet.

■ ZDI

Zenészek táborban

A Mezőberényi I. Kerületi Evangélikus Egyházközségben hetedik alkalommal szervezték meg augusztus 1–8. között a Kelet-békési Egyházmegye zenetáborát. A mintegy negyven fiatal gitár-, orgona-, furulya- és énektanulását hatfős szakmai csoport vezette.

Még Németországból és az Egyesült Államokból is érkeztek résztvevők a rendezvényre. Értéketésükről,

kényelmükről húsz gyülekezeti tag gondoskodott a hét során.

A fiatalok az utolsó estén az egyik idősotthon lakóit örvendeztették meg zenéjükkel, a záró istentiszteleten pedig zoltárfeldolgozásait is bemutatták, valamint a kamarakórus is énekelt. (Az *evangelikus.hu* oldalon bővebben olvashatnak a hétről. – A szerk.)

■ LÁZÁRNÉ SKORKA KATALIN felvételei

A hónap könyvcsoomagja – augusztusban a Luther Kiadótól mindössze 1000 forintért

- **Gerhard Schade: Újonnan értett bibliai szavak**
- **Gottfried Voigt: Bevezetés az egyház tanításába**
- **Lehel László (szerk.): Evangélikus templomok Magyarországon**
- **Scholz László: Jézussal egy asztalnál**
- **Terray László: Izrael és az evangélium – 150 éves a Norvég Egyházi Misszió**
- **Terray László: Küldetésben**

Vásárolja meg a hónap könyveit kedvezményesen! A könyvcsoomag ára: 1000 forint.

<http://bolt.lutheran.hu/> • E-mail: kiado@lutheran.hu • Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

Gospelfesztivál Solymáron – tizedszer

► **Immár tizedik alkalommal rendezik meg augusztus utolsó szombatján Solymáron a gospelfesztivált, melynek fellépői között nemcsak a műfaj hazai, hanem külföldi képviselői is jelentős számban szerepelnek. A 16 órától 22 óráig tartó fesztivál sztárvendége a Hollandiából érkező Joany and the More Gospel elnevezésű csapat, valamint a nagy biatorbágyi fivér alkotta Bolyki Brothers. A rendezvény alapító-szervezőjét, Jeney Erzsébetet idén a hallgatóságról kérdeztük.**

– *Kiből tevődik össze a hallgatóság? Korukat, vallásos érzületüket, más tényezőket figyelembe véve mennyire homogén a közönség? Más-ként hallgat-e gospelt egy hívő, mint az, aki kizárólag a zene szépségeért, a műfajért megy el?*

– A hallgatóság rendkívül sokféle, mégis az az ember érzése, mintha már régen ismernék egymást, hisz mindenki kedvesen beszélget az ismeretlenekkel is. Igazi családi délután jellege van a fesztiválnak, melynek hűséges látogatói a pokrocokon helyet foglaló nagycsaládok is.

Ha már a törzsközönségnél tartunk: elsőként említem a solymári nyugdíjasklub egyáltalán nem nyugdíjasnak kinéző, nagyon is aktív tagjait, akik az első fesztiváltól kezdve évről évre egyre többen foglalnak helyet a közönség soraiban. Minden évben velünk vannak az együttesek fellépőinek hozzátartozói, szintén nem kis létszámban. Solymár zenekedvelő polgárainak életében is nagybetűs esemény augusztus utolsó szombatja. Számtalan „ismeretlen” a különböző híradások nyomán vagy kíváncsiságból, esetleg egy kellemes kirándulás kísérőprogramjaként látogat el hozzánk. Még

Ausztráliából, Vietnamból és Surinamból is érkeztek vendégek a fesztiválra.

Többnyire vallásos emberek alkotják a közönséget, akik nem hivalkodóan, hanem viselkedésükkel tesznek hitükről bizottságot. Vannak persze világi látogatók is, akik talán a legfontosabbak az újraevangelizálás lehető-

nyagolható azoknak a száma, akik ilyenkor fölállnak és kimennek. Ellenben több olyan hálás levelet is kaptam, amelynek írói arról számoltak be, milyen lelki erőt merítettek a rendezvényből, és hogy ezek után fogják keresni az utat valamelyik egyházhoz, hogy ezzel a lelki energiával az év többi napján is feltöltsék magukat.

sége szempontjából. Ők sosem menének be egy templomi istentiszteletre, itt a sportpályán viszont, világi környezetben a tisztelet jegyében meghallgatják a történelmi egyházak lelkészeinek közös imádságát, sőt részt is vesznek a rövid szertartásban. Elha-

Mindenki egyformán élvezi a zenét és érte örök érvényű üzenetét. Persze nyilván ahány résztvevő, annyiféleképpen értelmezi meg a maga számára a hallottak alapján a személyes mondanivalót.

■ K. D.

Vatikáni euró a pápa arcmásával

XVI. Benedek pápa arcképe díszíti az új vatikáni ötvencentest. Július közepétől ezt kapják visszajáróként a Vatikán területén található üzletek vásárlói. 2002 óta először funkcionál fizetőeszközként a pápai állam eurója, melyet eddig kizárólag az érme-gyűjtőknek szántak.

A pápás centért nem is kell átlépni a Vatikán falait: elég képeslapot vagy bélyeget vásárolni a Szent Péter tér oldalában található vatikáni postán, és máris az egyházfő arcképével díszített apró lesz a kezünkben. Ezentúl minden vatikáni kasszáznál fejenként két darab vatikáni ötvencentest adnak a visszajáró összegben. Ha ennél nagyobb vagy kisebb címletre van szükség, akkor maradnak a szokásos érmék.

A pápai ötvencentessel a Vatikán elkezdte használni a saját euróját. A vatikáni gyógyszerártól a vatikáni benzinkútig és a vatikáni múzeumig mindenhol a pápai állam fémpénzével fizetnek. Az egyik oldalán az összeg, a másik oldalán XVI. Benedek profílija látszik, körülötte a *Citta del Vaticano 2010* felirattal.

Az előre be nem jelentett pápai

pénzérme meglepetést és örömet szerzett a Vatikánban vásárló olaszoknak és turistáknak. Amikor észrevették, és a hír elterjedt, azonnal megkezdődött az egyelőre még különlegességnek számító pápai aprópénz vadászata. Néhány héten belül

eurókat és centeket azonban eddig kizárólag az érme-gyűjtők láttak. A vatikáni postahivatalban és interneten voltak megvásárolhatók. A vatikáni eurókat tartalmazó aranyozott díszkiadásnak – melyben az egycentestől a kéteurósig az összes vatikáni fémpénz megtalálható – az értéke meghaladja a hétszáz eurót.

Brüsszel 2009 decemberében figyelmeztette a Vatikánt saját eurói forgalomba hozatalára névleges értékűkön. Az Európai Unió (EU) arra is felszólította a pápai államot, hogy az eddigi eurómennyiség kétszeresét verje, összesen 2,3 milliárd eurót.

A pápai állam nem szegült szembe az EU felszólításával: 2010-ben már kétmillió darab eurót állított elő a vatikáni pénzverde. Forgalomba egyelőre viszont csak az ötvencentest

hozták; a Vatikán el akarja kerülni, hogy eurói elveszítsék értéküket a nemzetközi érme piacon.

Pedig Rómában olaszok és turisták is már a pápai egy- és kéteurós várják.

► MTI

Az erdélyi költő

Reményik Sándor születésnapjára

Negyven éve, de lehet, több is, vásárhelyi kis evangélikus közösség indult Kolozsvárra. Emlékszem ma is, magyar szón kívül mást nem hallottam, és elhanyagolt volt Házsongárd temetővárosa. Sokáig kerestük az evangélikus költőt, *Reményik Sándort*.

Halkan csikordult a kétszárnyú vasajtó a sírjánál, amikor közelebb léptünk. Sűrű fűtakaró borította, a ködedényben sugaras páfrányszálak, elrejtve apró koszorú piros-fehérvörös szalaggal, gyertyacsonkok és a közelben tépett vadvirágok. A fejénél sima márványkő nevével s az üzenettel: „Egy lángot adok, ápolod, add tovább.”

Ez a ma is eleven, láthatatlan láng megvilágítja hite küzdelmeit, reményeit a reménytelenségben, istenkereső napjait, a misztikus „magunkba le” törekvéseit. Kínzó betegségeiben, nem szűnő gyengeségeiben is életerőt sugárzott azoknak, akik figyelték rá.

Hozzám a bibliás költő áll a legközelebb. Reményiket nyugodtan mondhatjuk a legkeresztényibb magyar költőnek, nem vallástörténeti, valláslelektani, hanem hitvallási vagy, ha kell, dogmatikai alapon is. „Ő az Ige költője, aki az ígére rátalált, akit az Ige megtalált. Az ő vallásos költészete nem megtanult szavak és tanítói célzatú erkölcsi oktatások gyűjteménye. Ezt igazolja a hívő hitetlenségének és hitetlenkedő hitnek benne haláláig végbemenő péteri harca” – írta kedves barátja, *Koren Emil* evangélikus lelkész.

Sajátos, más vonású poéta volt. Verseit – már indulásától kezdve – sokan bírálták, és sokan elhallgatták. Sokan erőt merítettek belőle, mások félreértették. Olykor felértékeltek (*Balassi, Ady* mellé helyezték), más-szor leértékeltek... De aki igazán meg akarta ismerni, többször föllapozta és olvasta őszinte líráját, különös transzszilvanizmusát, szerelmi ciklusait, tájverseit, hívő és hitetlen üzeneteit, az megtapasztalhatta: egy tiszta ember vallásról és halálról. Zúzott lélekkel Istenről: „De ő fehérren jó és csendesen. / És amerre vére rubintja hull: / Virág fakad, fa nő, hegy tornyosul, / Tenger tágul – a világ végeig. / S az Ő véréből áldott mindenik.” (*Akác-sor ősz utóján*)

Őrálló ember volt. Virasztó férfi. Ezért lehetett olyan magányos és

magára maradt lélek. De ezt nem érezte elviselhetetlen csapásnak. Rendeltetésnek inkább, születő versei tápláló olajának, hogy fényt csí-

holjon társainak. A mindig szigorú *Németh László* 1937-ben (a *Protestáns Szemlében*) hosszabb írásban elemzi munkásságát: „Van nagyobb költője Erdélynek, mint ő, s mégis ő az erdélyi költő!” Amikor Trianon szétzaggatta Magyarországot, ott maradt másfél millió magyar ígére szorult s ígéhirdető nélkül. Reményik vállalta nem könnyű küldetését. Mélyen emberi és megindító versekben.

És prózai írásokban is, amelyekről keveset beszélünk, pedig finom szö-

vésű gondolatok kortársokról és méltatlanul feledett értékekről. *Adyról, Babitsról, Kosztolányiról, Kós Károlyról, Áprilyról, Dsidárról, Kunczról, Nyírőről, Tamásiról, Bánffyról* írt értő és értékelő kritikát.

Irodalom és politika viszonyát vizsgálta, a kisebbségi lét élethalálharcát, és az elmaradhatatlan, a legfontosabb szívügyét mondta fáradhatatlanul: Erdély jelenét és jövőjét. *Illyés Katolikus költészet* című cikkére válaszolva nagyon mély valómást találunk tőle, fájó-szép ars poeticát: „Protestáns vagyok s még hozzá erdélyi protestáns. Nem rendületlenül hívó, hanem kereső és vergődő lélek, s fájdalmasan irigye azoknak, akik rendületlenül tudnak hinni...”

Százhusz éve, 1890. augusztus 30-án született Reményik Sándor, és hatvankilenc éve, 1941. október 24-én halt meg. Szívszorító két adat: mindössze ötvenegy esztendő volt. Rettenetes öreg emberként vonszolta magát Kolozsvár utcáin. Érzékeny idegeit felőrölte az írás és a sok gáncsoskodás. De versíró kezét sokszor vezető Isten mindig megnyugtatta: „Azt mondd, neked nem kell méltatás, / Csak síron túl egy kicsi szeretet.” (*„Lélektől lélekig”*)

– FENYVESI –

REMÉNYIK SÁNDOR

Békesség nekünk!

Az Isten békét szerzett minékünk,
Megmutatta: hol találkozhatunk,
S egymás számára *mi*vé lehetünk.

Közöttünk minden leszűrt, tiszta lett
És nem zavarja senki nyugodalmát,
Senki szerelmét ez a szeretet!

Be jó, hogy köztünk nincs többé titok,
Nincs elhallgatott, félig-mondott érzés –
És lelkünk minden ablaka nyitott.

Egymásra nyílt minden ablakunk,
Egymást olvassuk, mint egy nyitott könyvet,
És ugye milyen nyugodtak vagyunk?

Benn fénylő mosolyok és fénylő könnyek, –
S szivárványhíd ablaktól ablakig, –
Mí *így* olvassuk végig ezt a könyvet:

Egymás könyvét. Békesség minékünk.

Káprázatos pártázatok

„Nézz, nézz az ég felé!” – jutott eszembe *Charlie* slágere a *Káprázatos pártázatok* című kötet lapozgatása közben. Nem mintha eddig nem vettem volna észre, mondjuk, az Iparművészeti Múzeum (tetejének) díszes majolikaburkolatát, de ezután még tudatosabban igyekszem majd felemelni a tekintetem a járda szintjéről a magasabb régiók irányába (is).

Persze nem minden épület – bérház, paneltömb, „üvegalota” és így tovább – érdemi meg a kitüntetett figyelmet, és nem is mindegyiket fedi Zsolnay-kerámia (az említett könyv ugyanis a pécsi gyár termékeit magukon viselő építményekre koncentrált), de azért szép számmal akad ilyen látványos nemcsak a fővárosban, hanem másutt is.

Vízy László építész kötete ezeket veszi sorra; „a századforduló művészetének, építészetének világába kalauzol, amelyben a Zsolnay építészeti kerámia emlékeit kutatva betekintést kapunk a magyar építészek, szobrászok, festők és iparművészek mestereinek munkásságába a színes építészeti és kerámia által”.

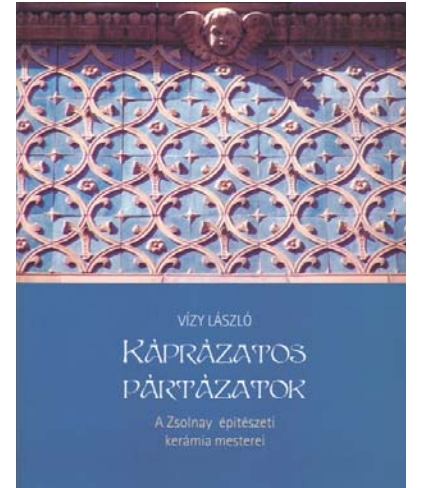
A nyugdíjazása előtt műemlék-védelemmel is foglalkozó szerző ábécérendben mutatja be – kinél tömörebben, kinél részletesebben – a 19–20. század fordulójának alkotóit, különös tekintettel életművük Zsolnay-vonatkozásaira.

Az eredetileg a *Magyar Építőipar* című szakfolyóiratban 2007–2009-ben megjelent tizennégy cikkben – a sorozat a kötet megjelenését követően is folytatódott – nem csak az olyan jól ismert alakokról esik szó, mint *Lechner Ödön* (a már korábban említett Iparművészeti Múzeum mellett, többek között, ő tervezte a Magyar Állami Földtani Intézet épületét, a kőbányai Szent László-templomot és a kecskeméti városházát) vagy *Steindl Imre* (az Országházon kívül az ő nevéhez fűződik például a Rózsák terei Szent Erzsébet-templom is).

Megismerkedhetünk a *Bálint Zoltán* – *Jámbor Lajos* tervezőpárossal (debreceni megyeháza, budapesti Fészek Klub kertje), *Cziegler Győzővel* (városligeti Széchenyi fürdő), *Toronyi Fellner Sándorral* (a Pénzügyminisztérium palotája a budai Várban), *Sebestyén Artúrral* (Szent Gellért fürdő), az ágostai hitvallású *Schulek Frigyes-sel* (Mátyás-templom műemléki helyreállítása) vagy épp a budahegyvidé-

ki evangélikus gyülekezet presbitereként is tevékenykedő *id. Bretz Gyulával* (róla születésének századik évfordulójára emlékezve az Evangélikus Élet május 2-ai számának 6. oldalán írtunk – a szerk.).

Az egyébként szép kiállítású, gazdagon illusztrált albumnak egy nagy hiányossága van – nevezetesen a képaláírások mellőzése. Egyetlen fotó alatt sem találunk utalást arra, hogy mit ábrázol a felvétel, és sajnos a szövegből sem derül ki egyértelműen, hogy a szóban forgó épületről, díszítőelemről (és így tovább) van-e egyáltalán illusztráció, vagy sem. A kötet végén található helynévmutató, il-

letve fazonrajz-jegyzék fel-fellapozásával ugyan nagyjából be lehet azonosítani, hogy melyik oldalon melyik épületről látható fotó, de ez nem jelent elégséges információt, és nem is túl elegáns megoldás. Egynémely esetben – legalábbis e sorok írójának meglátása szerint – segítené a felismerést-beazonosítást az is, ha a szerző felvételein nemcsak egy-egy apró részlet szerepelne, hanem az épület egészét is megörökítette volna.

Összességében talán úgy jellemezhetnénk a káprázatos pártázatokon (illetve csempéken, díszkutatokon és egyéb díszítőelemeken) keresztül a magyar szecesszió formakincsét (is) bemutató könyvet, mint ahogyan – állítólag – Schulek Frigyes véleményezte a Zsolnay-kerámiákat: „Színes, nagyon színes, de azért szép.”

– VITÁLIS –

Vízy László: Káprázatos pártázatok – A Zsolnay építészeti kerámia mesterei. TypoColor Bt., Budapest, 2009. Ármegjelölés nélkül.

Évtizedek óta hordom magamban a Magyar Nemzeti Galéria második emeletének képét. Föl a lépcsőn, azután balra, és ott vannak *Székely Bertalan* festményei. Rögtön az első falon a *II. Lajos tetemének feltalálása* (1860): a kép a tragikus mohácsi csatában elesett királyunk halálát dolgozza föl. Élethű ábrázolás, hiszen a harcok egyik résztvevője pontosan leírja a reménytelen küzdelmet. A megáradt Csele-patakba fulladt királyt még a csata alatt temették el hú emberei.

Néhány lépés tovább a hosszú tremben, máris az *Egri nők* (1867) előtt találjuk magunkat. A nagyméretű olajkép a vár 1552-es török ostromát ábrázolja: a *Dobó István* kapitány vezette maroknyi védő – hősiesség helytállással – fényes győzelmet aratott. A fiatalon festett remekmű a legdrámaibb percek vilantja föl. Diadal vagy mindenki halála. Körben fölcsapó lángok tompa vöröse, közepén a legbátrabb nő, karddal a kezében. De a többiek is egymást biztatva küzdenek. Balra fönt egy keskeny részen lát-

szik: zuhog-hömpölyög a hatalmas török sereg.

A harmadik kép kisebb: *Dobozi*

II. Lajos tetemének feltalálása

Mihály és hitvese (1861). Székely szintén a történelemből merítette a témát. A mű a házastársi hűség és az

önfeláldozás szép példája. És a festő újabb diadala, egyetlen képtérbe sűrített több időszakot, tájat és embert, kiemelve a mindig fontosat.

Az 1910. augusztus 21-én Mátyásföldön elhunyt Székely Bertalan hagyománytisztelője – főként a történeti tematikában – a romantika kései nemzetközi vonulatához kapcsolta. Mondhatjuk, megkésetttség ez, talán provincializmus, de nekünk, magyaroknak ezek a nagy történelmi tablók felbecsülhetetlen kincsek.

A visszapergetett idő, a tanulás és tanítás, az áldozathozatal örök példái: sokunknak ennyit jelent a száz éve halott mester élete. Pedig a fal-képfestészetben is jelentőset alkotott. És művelt volt, kortársai joggal nevezték festő tudósnak: több ezer oldalnyi művészettelméleti írást halmozott föl. Negyven éven át volt veze-

tő tanára az Országos Magyar Királyi Mintarajztanodának, naponta megküzdve a kicsinyes gáncsoskodókkal.

A magyar festészetben elsőként ragált az 1860-as években Európában is terjedő japán művészetre. Baráti viszonyt ápol *Zsolnay Vilossal*, a pécsi porcelángyár igazgatójával, így jutott el a Zsolnay-féle új anyagnak, a pirogánitnak a festészetben való alkalmazásához.

Sokoldalú, a teremtés lázában égő, gazdag élet volt az övé. Az 1835-ben Kolozsvárról, székely nemesi családban született festő hatalmas életművében ott vannak az európai s a magyarországi főbb áramlatok; mindig nyitott maradt kora új irányzatai iránt is. Társadalmi problémák, hétköznapi örömei és fájdalmai, úgy, hogy mindent borongós és melankolikus életérzés itat át – így látott Székely Bertalan, ezt hagyta ránk, kései utódokra, életműve által láthatatlan hidat építve 21. századunkba, felvillantva a derengő jövő lehetőségeit is.

– FFL

NOVELLAÍRÓ -

► Az *Evangelikus Élet* szerkesztősége a nyár folyamán novellaíró-pályázatot hirdetett *Példázatok* címmel. A pályaművek – pályázóként legfeljebb három – tematikailag Jézus bármely példázatához kapcsolódhattak. Szerkesztőségünkhöz negyvenkét pályázótól összesen hatvanégy írás érkezett. Sajnálatos módon azonban a beérkezett művek nagyobb része nem felelt meg a feltételeknek – nem kötődött Jézus valamely példázatához, vagy nem sorolható be a novella műfajába. A bírálóbizottság ezért első díjat nem adott ki. A második helyre egy, a harmadik helyre pedig három pályaművet sorolt. Ezek szerzőit hét-, illetve öt-ötezer forintos könyvvásárlási utalvánnyal jutalmazzuk, melyek a Luther Kiadó könyvesboltjában válthatók be. A pályázatra beküldött írások közül többel is találkozhatnak olvasóink a mostani *EvÉletben*, illetve későbbi számainkban.

Kincskereső

– Add ide a lapátot, légy szíves! Rátékintek. Sötétbarna őzike szem csillog az izgatottságtól. Az idei nyár az ötödik a lányom életében, és erre az ötödik, a szokásosnál hűvösebb nyárra megingathatatlaná érett az elhatározása.

Keresem a valaha kék, mostanra foltossá kopott fém kislapátot, mellyel az elvetett magokra és elültetett palántákra szórom az agyagos, nem igazán termékeny földet. Vagy a gazt ásom ki vele, különben a gyökere benn marad a kőkemény talajban. Gyomlálni különben Marci is szeret, az eső áztatta földből még ő is könnyen kihúzza, majd diadalmasan felemeli, hogy megmutassa:

– Anya, ez gaz? Ezt ki lehet húzni?

De most sehol sem lelem. Gyanakozom. A három és fél éves fiam után kiáltok, aki csodálatos módon nyomban előkeríti a számára tiltott szerzőszámot, közben ártatlan képet vágva emeli rám kék szemeit.

– Nem én voltam, én nem tudok semmiről! – mondja a kék szempár.

törpe valamennyi csillogó gyémántja. Csak ki kell ásni.

Beleegyezem, lehengetem az a hártározottság.

Luca rögtön nekikezd az ásásnak – a fenyőfa és a tujabokrok alatt kezdi. Majd a ház sarkánál álló nagy fenyőfa alatt folytatja. Már több mint egy órája ugyanazt teszi: belemélyeszi a fémlapát orrát a földbe, majd kiforgat egy félmaroknyi túlévellet kevert rögöt. Újra és újra, mindig egy kicsit odébb.

Tavaly még nem volt ilyen kitarító. Emlékszem, húsvéthétfő reggelén meg kellett keresniük az elrejtett nyuszifészket. Többnyire Luca segített az öccsének is a keresésben, de előfordult, hogy bizony ő sem találta, és egy idő után már türelmetlenül topogott:

– Nem találok, Anya, segíts! Hol lehet? – és majdnem elpityeredett.

Egy kis segítséggel azonban mégis rálelt a két kis nyuszifészkekre, melyben ott lapult a sok kis piros, kék, zöld, lila csokitozás, csokicsibe és csokinyúl.

De most nem haragszom, örülök, hogy megvan. A legtöbbször nyoma vész annak, amit három-négyszeri tiltás után eltántoríthatatlanul mégis megszerez, majd megunva otffelejt valahol, maga sem emlékezve rá, hogy hol.

– De Luca, mire kell neked ez a lapát? Nem jó a kis sárga homokozólapát?

– Nem, kincset keresek! Anya, kérem! – robban ki belőle a nemtudoktovábbvárnai, demostazonnal feszültsége. – Ugye, megengeded? – teszi hozzá kislapátot.

Valamelyik este még az apja mesélte neki, hogy annak idején, amikor még ő is gyerek volt, kincset keresett a fák, bokrok alatt, és talált is néhány rozsdás vagy teljesen ép pénzérmét, többnyire régi pengőt. Akkor érett meg benne az elhatározás: ő is kincset talál majd, mint Apa! Itt kell, hogy lapuljon valahol az arannyal, ezüsttel, gyöngyökkel teli ládikó, a kiskakas gyémánt félkrajcárja és a hét

Azért a nap végén éreztem, hogy egy kicsit csalódott. Egész délután keményen dolgozott, és nem talált semmit. Másnap ismét nekifogott, de ez a nap is úgy telt, mint az előző: kézzelfogható eredmény nélkül.

Ekkor a nagyanyja már megsajnálta. Kora délután, miközben a két gyermek fáradhatatlanul rohagált a kenyérsütés előkészületei közben a kemecehevitők és a tézstadagasztók között, két apró pénzérmét rejtett el a varizsálóbot mellett a fűben.

Marci lelt rá először, büszkén vitte Lucának:

– Ide nézz, kincset találtam! Itt a kincs! Itt a kincs!

Luca örömeiben táncolt. Rohant mindenkire, hogy megmutassa a kincset – mégiscsak meglett, megérte keresni!

Ámulva néztem ezt a túláradó boldogságot. Vajon hol rejtőzik olykor a mi lelkesedésünk? Hol a mi kintartásunk?

■ KEREPESZKI ANIKÓ

2. HELYEZETT – A TERMÉKETLEN FÜGEFA (LK 13,6–9)

A szőlőskert lakói

A hajdan volt szépséges szőlőskertet mára csak kókadozó szőlőtövek lakták. Jött a tavasz, hozta az élet reményét, de ők nem hajtottak ki. A nyár gondosan öntözte gyökereiket, a nap melengette leveleiket, de hiába. Az ős várta a termést, de nem adták. Legjobban a telet szerették, amikor lustán elterülve végigalhatták a hónapokat.

Volt a szőlőskert közepén egy fügefafa. Ő is ugyanígy élt. Hogy titkolja lustaságát, nyárra szép nagy leveleket hozott, s megtévesztette azokat, akik csak messziről látták és megkívánták őt.

– Ó, milyen csodálatos fügefafa! – sóhajtottak fel az éhes és szomjas vándorok. – Bizonyára mézédés a termése. Bárcsak megkóstolhatnánk ebben a nagy melegben!

– Még mit nem! – gondolta a fügefafa –, nincs rátok szükségem!

Arra szállt a madárka, és letelepedett az ágán.

– Jó árnyékot adsz, te fügefafa – mondta neki boldogan –, nagyon hasznosan élsz. De megéheztem. Adnál egy kicsit a termésedből is?

– Tűnj innen, te pelyhes gombóc, majd pont miattad fogom itt törni magam! Nem elég a hűvös, most még etesselek is?

– Kérlek, kérlek! – esedezett a madárka.

De semmi.

– Jó, hát akkor magam keresek egy kis fűgét, te ne is fáradj! – és csőrével széthajtogatta a leveleket.

– De hiszen rajtad nincs egy szem termés se! – kiáltott fel meglepetten. – Mit csináltál tavasszal és egész nyáron? Minden fa tudja a dolgát, egyedül te vagy ilyen lusta?!

– Mi közöd hozzá? Húzz el innen, de messzire! – zárta össze leveleit a fügefafa mérgesen.

– Hogy mi közöm hozzá? Megmondom én neked, te pukkancs! Ugyanúgy fogsz járni, mint rokonod a Jeruzsálembé vezető úton! Isten fia

járt arra, és megéhezett. Úgy, mint én. Széthajtotta a fügefafa leveleit, és nem talált rajta egyetlen gyümölcsöt sem. Megátkozta, és másnapra az egész kiszáradt. Ha tudnál mozogni, láthatnád. Tegnap még zöldellt messzire, mára száraz kóro az egész. Hát csak úgy mondom, hogy tudd! – és ezzel elröppent.

A fügefafa dohogni kezdett.

– Nem tudom, minek hozza ez itt a rémhíreket nekem. Én egy szőlőskertben állok, pont a közepén, nem egy nyomorult út szélén! Köröttem szőlők élnek, és kijár a gazda minden évben megnézni engem: annyira gyönyörű vagyok! Persze a vincellérnek is én vagyok a kedvence. Állandóan jön és kényeztet... még hogy átok, micsoda szörnyűség! Nem ismer ez a balga madár engem! Én a nagy fügefafa hajtása vagyok! Engem csodál mindenki! Mindenkiel történetek baj, kivéve engem. Én vagyok a nagyszerű és tökéletes!

Meghallották ezt a száradó szőlőtövek, és ők is rázendítettek:

– Csodaszépek vagyunk! Fenségesek és páratlanok! Mi vagyunk a király szőlőskertje! Velünk senki se ér fel! Bizony, kijár hozzánk a király, és nézeget minket. Kell-e ennél több nekünk? Soha senkivel nem foglalkoznak annyit, mint velünk... – és ké-

nyelmesen szétrúnyították a napon lusta kacsákat.

De volt a sarokban két-három különálló szőlőtő is. Amikor ezeket a szavakat hallották, az egyik így szólt:

– Hát tényleg kijár a gazda, de a kerítés már oda. Vajon miért nem csináltatja meg, ha olyan drágák vagyunk neki? Már aludni se tudok rémületemben, ha jön a sötét, mindig betolakodnak a vadak, és szanaszét rágnak. A rablók átgázolnak rajtam, a gondatlanok letérdelik az ágaimat, a gyerekek meg kitépdesnek. Nincs ez így rendjén! Valami itt nem stimmel, barátaim! És azt se látom, hogy amikor a gazda elmegy, akkor a puttonyában lenne valami. Mindig szomorú az arca, ha kijön közénk. Ha mi ilyen csodásak vagyunk, akkor miért nem örül nekünk a gazda, és miért nem véd meg minket a kerítéssel?

– Ostoba! – susogták felé a többiek. – Képzeld! Minket szeret a gazda. De ha veled ez történik, hát gondolkodj már egy kicsit! Ki a hibás? Mert velünk semmi baj nem esik!

Ekkor lépett a kertbe a gazda és a vincellér. A kismadár érdeklődve tért vissza. A gazda most szigorú arccal nézett szét.

– Látom, semmi se változott itt három év alatt. Vágd ki a szőlőt és a fügefát is – rendelkezett –, minek foglalják a földet hiába. Majd ültetek újat. – Kérlek – könyörgött a vincellér –, csak adj még egy évet. Megmetsem, öntözgetem, trágyázom, gondozom, talán jövőre terem, hisz te adtad belé az élet lehetőségét...

A növények megnyugodtak. Na ugye, hogy nem eshet semmi bajuk. Hát már azt hitték, hogy tövükön a fejsze, de ez még nem a kivágás! Ők az élet zsonglórei, túlélnek mindent, és túljárnak a vincellér eszén is. Csak jöjjön az a kényeztetés, az kell!

Egyetértettek, csak a kismadár reppent fel riadtan az ágról, mert megérezte a halál szagát...

■ SALYÁMOSY ÉVA

3. HELYEZETT – AZ ELVESZETT JUH (LK 15,1–7)

Az elveszett juh

A kislány mindig a zsebében tartotta fűzetét. Sárga színű borítóján girbegurba betűkkel az állt: *Napló*.

Naplónak bizony igencsak különös volt: nem volt benne egyetlen dátum sem, és minden bekezdés a „Ma” szóval kezdődött.

„Ma nagyon féltém. Messziről lövések hallatszottak. El kellett menekülnünk a gonoszok elől. Anyáék gyorsan összekapoltak, és elindultunk felfelé, a hegyre. Sokan vagyunk, de nem jött velünk mindenki. Évák nem jöttek, és így nem volt kivel játszani. Sajnos, otthon hagytuk a macimat is.”

„Ma már kevésbé félek, mint tegnap. Köztünk van a pap bácsi is. Megsimogatta az arcom, és azt mondta: »Ne félj, látod, felfelé megyünk, egyre közelebb a Jóistenhez.« Biztosan igaza van, mert kevésbé hallani a lövéseket. Évák viszont egyre távolabb lesznek tőlem, és nem kerülnek közelebb a Jóistenhez sem. Megint a macim nélkül kell aludnom.”

„Ma már csak egy kicsit félek. Jó magasan vagyunk. Azt mondták, előbb-utóbb talán Éva is utánunk jön az anyukájával. A macim azonban biztosan nem jön utánunk, mert magától nem tud járni. A pap bácsi is a maciorodott estére. Megkérdeztem tőle, neki is hiányzik-e a macija. So-

káig gondolkodott a válaszon. Furcsa, pedig szerettem egyszerűt kérdeztem. Azt felelte: igen, hiányzik, és most jött rá, hogy feltétlenül vissza kell mennie érte. Hiába próbált elfordulni, észrevettem a könnyes szemét. Nem értem, hiszen emiatt még én sem sírtam.”

„Ma, miután felkeltünk, mindenki arról beszélt, hogy a plébános úr kora hajnalban visszament a faluba az otthonmaradtakért. Apa vette észre először, hogy eltűnt, csak a Bibliáját hagyta itt, kinyitva. A tollal vastagon aláhúzott mondatot én is elolvastam: »Melyik ember az közületek, akinek ha száz juha van, és egyet azok közül elveszít, nem hagyja ott a kilencvenkilencet a pusztaiban, és nem megy az elveszett után, mígnem megtalálja azt?« Megkérdeztem anyutól, ki az elveszett juh? »Az elveszett juh Éva anyukája – válaszolta, és szorosan magához ölelt –, Éva pedig a kisbáránya, mint te az anyém.«”

„Ma újra mosolyogtam. Nagyon megörültem Évákknak! Elhozta őket a pap bácsi. Csak a macimat nem tudta elhozni. Nem baj, különben is, én már kisbárányt szeretnék...”

■ MÉSZÁROS TAMÁS

PÁLYÁZAT

3. HELYEZETT – A GONOSZ SZOLGA (MT 18,21–35)

A lekötelezett

A Karancs és a Medves hegy nem látott még ahhoz fogható gazdagságot, mint amilyenre Bikszlay Elemér uram tett szert az előző század fordulóján. Maga sem tudta már, pontosan mekkora vagyon fölött rendelkezik, de hát erre nem is volt semmi szüksége. Hiszen Bikszlay uram – ki család s utódok nélkül tengette dúsgazdag életét – éppen ezért taníttatta ki S. Kornélt, hogy az majd gondját viselje az uradalomnak.

A kis Kornél szépen kijárta az iskolákat, majd lassanként átvette a tekintetes úr tekintélyes vagyonának igazgatását. Mire a férfiú korbáért, S. Kornél minden tekintetben hűnek bizonyult a reábizott javakat illetően, így Salgóháza egyetlen nagyurának semmire nem volt gondja mellette. Mindamelllett igen eszes is volt S. Kornél, nem kellett a szomszéd faluba loholnia, ha valamely ügyes-bajos kérdésben tanácsra volt szükség.

Történt aztán egyszer, hogy a közeli Somoskőújfaluba költözött a pesti társasági élet korábbi üdvöskéje, Gerte Rudolf gróf. Mikor Bikszlay tekintetes uram meghallotta, hogy mily fontos ember érkezett a térségbe, a legelső adandó alkalommal igyekezett meghívni a jövevényt. Így esett, hogy a gróf, érkezése

után három nappal, már a tekintetes úr ismerősének mondhatta magát.

Gerte Rudolf igen hamar kiismerte magát a helyi szokásokban s kapcsolatrendszerekben, és meglehetősen gyorsan alkalmazkodott a viszonyokhoz. Nem telt bele sok idő, és a köztudat már mint Bikszlay legbensőbb barátját tartotta számon az egykori pesti hírességet.

Hanem Gerte Rudolfnak sehogy sem tetszett S. Kornél tiszta tekintete és láthatóan becsületes magaviselete. Meg volt róla győződve, hogy valami sumákolás áll a dolgok hátterében, és ezt gyakran szóba is hozta újdonsült barátja előtt:

– Hidd el, édes öregem (merthogy a pertut igen hamar megitták), ez az S. téged valahol átver. Olyan nincs, hogy egy intéző mindenkivel ennyire jóban legyen, s még hozzá az ura felé is becsületes.

– Ugyan már, barátom – csitította ilyenkor Bikszlay tekintetes uram –, hiszen nálam nőtt fel a gyerek! Ismerem én jól, hidd el, becsületes ember az!

Hanem egyszer aztán tényleg akadt valami kis félreértés a gazdaságban, mégpedig a malom jegyzőkönyvei körül, s Gerte Rudolf addig sugdosott a tekintetes úr fülébe,

míg rá nem vette, hogy másik intéző után nézzen.

– Sajnálom, Kornél fiam – mondta az öreg Bikszlay meglehetősen kelletlenül az ügyintézőjének –, de a továbbiakban nem láthatod el a bányai uradalom ügyeit. Más megélhetés után kell nézned!

S. Kornél, midőn a rossz hírt meghallotta, meghányta-vetette magában, hogy mitévő is legyen. Hiszen kora ifjúságától ezt a munkát tanulta, ehhez értett, ezt szerette. Mindenképpen meg akart maradni az állásában, ezért hát – a túlélés érdekében – tervet eszelt ki.

Az uradalom akkoriban sok fát, búzát, halat s gyümölcsöt értékesített a salgóházi lakosságnak, sőt még a Medves túloldalára is szállítottak a földi javakból. Igen ám, de az áru ellenértékét sokszor késve kapta meg a gazdaság, köszönhetően a jószívű S. Kornélnak, ki az emberek gyakori fizetéképtelenségét hosszútűréssel próbálta segíteni. Szerették is emiatt, ráadásul az eszes ügyintéző most úgy döntött, hogy magához hívhatja a tartozókat, s átíratja adóslevelüket egy-egy kisebb összegről szólóra. Úgy számolt, hogy ha ezt a merész lépést megteszi, azzal mindenki jól járhat. Nos, nem is kellett soká várnia az eredményre.

Midőn Bikszlay Elemér tekintetes uram meghallotta, hogy a helyiek igen nagy hányada él tartozással az uradalom felé, s hogy eme járandóságok mértékét S. Kornél itt-ott igencsak leszállította, hangoosan elnevette magát, Gerte Rudolf legnagyobb meglepetésére.

– Látod, drága barátom?! Én mondtam neked, hogy nincs eszesebb intéző ennél a Kornélnál. Hiszen veszd csak, mit csinált ez az okos ember: elengedett a nekem tartozók pénziből! Hát majd bolond leszek őt így magamtól elengedni. Hiszen akkor a pénzem is, meg az intézőm is egyszerre vesznek el! Azt már nem! Inkább megtartom intézőnek S. Kornélt, így a lekötelezettem marad egy életre, de nemcsak ő, hanem mindazok is vele együtt, akiknek a tartozásaiból elengedtünk! Így aztán mindenki jól jár, nemde? – s kacagott az öreg Bikszlay, hogy a tokája is rengett bele.

Gerte Rudolf azonban nem kacagott, hanem keserűbosszús tekintettel meredt maga elé, miközben azon tűnődött, vajon miért ilyen igazságtalan a sors, hogy egyeseknek minden sikerülhet, másoknak meg semmi sem.

■ VÍGH RICHÁRD

Örökség

Idősödő férfi feküdt a régi, tölgyfából ácsolt ágyon. A kis falusi szobában félhomály uralkodott, és a nyitott ablak ellenére fojtogató volt a levegő. A helyiségben még három alak állt némán. Arcukat sötétre festette a gyász előzete. Torkukat megmagyarázhatatlan erő szorongatta vasmarkával.

Bár a legidősebb fiú, Miklós tudta, hogy apja legkevésbé vágyik erre a siralomházi hangulatra, mégis, még neki is nehéz lett volna biztató mosolyt erőltetni szikár arcára. Ahogy apja napcserezte ábrázatára pillantott, eszébe jutott a sok együtt töltött év. Hirtelen megszállták a régi emlékek.

Először a barna, göndör hajú kisfiú jelent meg előtte, aki fából faragott kardjával irtotta a sárkányokat és a királykisasszonyt fogva tartó óriást. Aztán mint valami felhő, újabb már-már homályos kép: kedvenc foltozott bőrlabdájával játszott két öccsével; apa pedig kedves hintaszékéből nézett rájuk azzal a különleges mosolyával. A közös ebédek édesanya utánozhatatlan csirkepaprikásával, a kerti munkák, kapálás és ásás mind-mind öröm volt ezzel a búból is derűt varázsoló emberrel.

Hány év eltelt azóta, amióta apa és fia megvették azt a kis darab földet, hogy egy csodálatos édenkertet hozzanak létre! Testvéreit nem vonzotta a föld. Egyikük, Sándor, a kor divatját követve menedzser, a legkisebb, Attila ács lett. Sándor Pesten egy nagy banknál kapott állást, nem is vágyott vissza az alföldi községbe. Darvas elég messze volt, még látogatába is ritkán jutott el a szülői házba. Attila még messzebbre reppent: a mindig is nyughatatlan fiú Angliába ment szerencsét próbálni. Eleinte jól is alakult minden, de később az érdeklődés sok rosszba belehajszolták: ital, drog, kétes üzletek... Az útravalóul kapott pénz is elfogyott.

Apjuk, miután szívbetegege rosszabbra fordult, hazahívta fiait, hogy segítsenek. Miklós nem költözött messzire, felesége is a szomszéd faluban lakott. Az első hívó szóra ment, segített apjának, akár csak a kezdetekkor. Pár év múlva Sándor is hazaköltözött, kiábrándult a nagyváros hazug világából. Rájött, hogy igazán boldog csak szülőföld-

jén lehet. A legkisebb fiú sokat éhezett eközben, néha lakása sem volt. Megjárta Svédországot, Francia- és Németföldet. Nem mert hazamenni és bevallani apjának, hogy kudarcot vallott. Aztán egy nap – úgy egy éve lehetett – hazatért ő is.

A testvérek először idegenkedtek Attilától, hisz évek óta nem beszéltek vele, nem is hallottak róla, úgy érezték, cserbenhagyta a családot. Később azonban apjuk intó szavára újra összebarátkoztak.

Most mégis úgy érezte Miklós: a földet, a csodálatos gyümölcsöt neki kell gondoznia a későbbiekben, hisz egyedül ő volt, aki az első hívó szóra jött segíteni.

Attila, Sándor és Miklós ott álltak az ágynál, ekkor lépett be édesanyjuk a hűslevessel:

– Tudsz már enni egy keveset?

– A te levesed mindig olyan jólesik, hogyne ennék belőle! – csillant fel az öreg szeme.

Nehézkesen felült, és elkezdte szűröslni a jó meleg, aranyló étket. Miután evett néhány kanállal, fiaira tekintve ezt mondta:

– Gyermekeim, én már nem leszek soká köztetek ezen a földön, ezért szeretném elmondani nektek végakaratomat, hogy soha ne legyen köztetek harc az örökségért. Bár úgy hiszem, mindhárman jó fiúk vagytok, biztos nem lenne viszály, mégis elmondom, mit szeretnék. Hármotok közt egyenlően osztom meg a birtokot, édesanyátoknak pedig hagyjátok meg ezt a kis házat.

– De apa, hát nem én voltam, aki egész életemben mellette állt?! Hát csak ennyit érdemlek szerinted? Attila csak most, egy éve jött haza, és ugyanannyit kap... Ez igazságtalan! – mondta nyugalmat magára erőltetve Miklós.

– Kedves fiam! Hát nem dönthet-e én örökségéről, aki felneveltem mindnyájatokat? Látjátok, mindtőkből jó ember vált. Én csak azt adom nektek, amit ígértem kisgyermekkorotok óta. Mindig mondtam, hogy nem válogatok köztetek, egyformán szeretlek benneteket – választotta az apa, néha meg-megakadva mondanójában.

Ahogy ott álltak az esőben a kis fakereszt előtt, a három testvér és az anya, megértették apjuk utolsó szavait, és Miklósnak is csak a keserű gyász maradt szívében, a haragnak nyoma sem volt többé.

■ JÓGA-PÁPAY IMOLA

3. HELYEZETT – A GONOSZ SZÖLŐMŰVESEK (LK 20,9–19)

Elbirtoklás

Meglazítottam egy kicsit a biztonsági övet, és gyorsan megigazítottam a hajamat a visszapiillantó tükörben. Azt a kis tincset lazán előrehúztam, úgy, ahogyan a legjobban áll. Pánt lejjebb, mosoly feljebb. Lacival ott húztunk el a házunk előtt, apám nyírta a fűvet a bejárónál.

A szomszéd üres telekből átnyúlik egy kis földrész, nem is értem, hogy parcellázhattak így telkeket. Apám nyáron minden fűnyírásakor, télen minden hókotráskor elmondja, hogy egyszerűen megszokásból nyírja és takarítja azt a sávot, bár nem az övé. Tud valamilyen elbirtoklási törvényről, amely alapján tizenöt év használat után mégis az övé lehet a föld, ha közben nem jelentkezik a tulajdonos. Ez csak akkor igaz, ha abban a jóhiszemű tudatban gondolozza, hogy nem tudja, hogy nem az övé.

Apám tudja ezt, de úgy csinál, mintha nem tudná. Birtokosként kell viselkednie, így lehet majd az ő tulajdona. Még három hét van a tizenöt évből, és jelentkezhet a bíróságon

az elbirtoklási kérelemmel. Nagyi tavaly majdnem átvett egy levelet a postástól, amelyet a szomszéd tulajdonosnak írtak. Tovább akarta küldeni, de apám csak annyit mondott: „Szó sem lehet róla!” Még kiderülne, hogy tudunk a tulajdonosról! Ezzel kútba esne az elbirtoklási terv. Bele is bolondulna, ha végül nem kapná meg.

Nem állunk meg az autóval, egyszerűen nem akarom még bemutatni a szüleimnek a Nagy Őt. „Szó sem lehet róla!” Jóképű srác, meg jó is vele, de azért még korai lenne. Majd ha komolyra fordul, akkor elmondom, hogy ez a mi utcánk, itt lakunk, és bemutatom a családnak. A legutóbbi sráccal nem kellett szakítanom, elég volt csak meghívni magunkhoz. Azzal nem igazán tudnám Lacit megszerezni magamnak, ha rászabadítom a családomat. Ő csak az enyém! Úgy lesz, ahogyan én akarom, és nem engedem, hogy akár anyám, akár az idióta öcsém beleszóljon. Hogy-ise! Élje mindenki a saját életét, és szálljanak le rólam a

maradi felfogásukkal! Ez az én életem, az én lelkem, az én szívem, az én testem.

Benzinkút, gyorséterem. Extra benzín, hogy az esti bulin keményen gyorsuljon a verda. Kaja a gyomorban, sok ragacsos csomagolás ki az ablakon. Imádom repeszteni, Laci magabiztosan vezet, nem félek mellette. Beletapos a gázba, száguldunk az úton, a CD üvölt, közben a dolgozatomon jár a fejem.

A bevezetésen kívül lényegében mindent az internetről töltöttem le, de kicsit átírtam és átforgalmaztam. A kötőszavakat kicsereleltem a mondatokban, az elválasztásokat egy-két szótaggal eltolod, a mondatokat felcseréled, így szinte lehetetlen visszakeresni. Szerintem vagyok annyira intelligens, hogy írjak olyat, mint azok az okos szerzők, akiket használtam – akár az enyém is lehetne a szöveg. Oda kellene írni lábjegyzetben, hogy honnan van, de egy internet cím olyan sután néz ki, ráadásul késsel alá is húzza a számítógép. „Szó sem lehet róla” – hogy idézgessek –, úgysem szúrja ki

a tanár ezer dolgozat közül. Ha mégis, legfeljebb két kreditet bukok vele.

Eltelt három hét. Apám ártatlanul megkeresett egy ügyvédet, hogy kié a földdarab a bejáró mellett, és nem lehetne-e megszerezni. Le akarja betonozni, így lenne még egy parkolóhely a ház előtt, és a fűnyírás sem kellene tovább vacakolni. A dolgozatomra ötöst kaptam, a tanár meg meg is dicsért a csoportban. Milyen eredeti gondolatok! Haha!

Élelem a saját életemet, boldog. Éppen egy fürt édes szőlőt szemezgetünk Lacival egy padon. Minden gyönyörű. Úgy érzem, szerelmes vagyok, és ennek a bizsergő érzésnek át tudom adni egész lényemet. Megtáltam végre magamat, sinnen vagyok, jóra fordult a sorsom. Megszereztem, amit és akit akartam.

Odabújtam mellé, és a fülébe súgtam: „Mi akkor most együtt járunk?”

„Szó sem lehet róla, csak használjuk egymást” – választotta mosolygva.

■ MOSDÁSI KATICA

István az 1000. év karácsonyán koronát kap a pápától

László legyőzi a leányrabló kun vitézt

Szent László (1077–1095)

Könyves Kálmán (1095–1116)

II. András keresztes hadjáratot vezet Jeruzsálem felszabadítására

Károly Róbert (1307–1342)

Nagy Lajos (1342–1382)

A morvamezei csata – Károly Róbert uralkodása előtt harminc évvel (1278)

Szent István (997–1038)

Kálmán király eltöltja a boszorkányégetést

II. András (1205–1235)

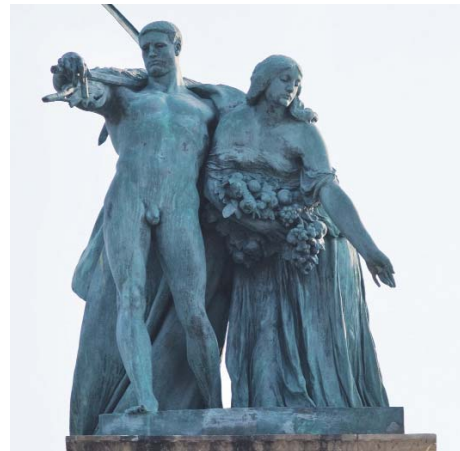
IV. Béla (1235–1270)

IV. Béla a tatárjárás után felépíti az országot

Nagy Lajos bevonul Nápolyba (1348)

A Háború – a fűjő paripákat sisakos, meztelen kigyó • A Munka és a Jólét – az előbbit egy kaszáló nőalak szimbolizálja (1907-ben Ráth-díjat kapott), a második férfi kezében egy antik szobor, a dicsőséget (1907-ben Ráth-díjat kapott) • A Béke – kétlova

▶ Nemcsak a főváros, hanem Magyarország egyik jelképe is az 1929-ben elkészült budapesti millenniumi emlékmű, amelyet a honfoglalás ezredik évfordulójának tiszteletére emeltek. De vajon fel tudnánk-e sorolni, pontosan kiknek a szobrai láthatók rajta, illetve hogy milyen szimbólumokat jelenít meg a méltán világhíres panteon?

Az Országgyűlés az 1896. évi VIII. törvénycikk első paragrafusában rendelkezett a honalapítás ezredik évfordulójának megörökítésére alkotandó emlékművekről, közöttük a budapestiről is. (Ugyanez a paragrafus szól ar-

ról, hogy a törvényhozás „az ország hét különböző pontján, nevezetesen: a munkácsi várhegyen, a nyitrai Zorbor hegyen, a Morva vízének a Dunába torkolásánál emelkedő dévényi várhegyen, Pannonhalmán, a zimonyi várhegyen, Pusztaszeren és a brassói Czenk-hegyen emlékoszlopokat emel”, illetve „Budapestben a várban a Nagy-Boldogasszonyról elnevezett koronázási templom mellett Halászbástyán Szent István király lovas szobrát állítja fel”)

Az Andrássy utat lezáró és annak tengelyében található Hősök tere és a rajta elhelyezett emlékegyüttes központjában a harminchat méter magas korinthusi oszlop áll, tetején a magyar koronát és az apostoli kettős keresztet tartó Gábel arkangyal szobrával. Az építész, Schickedanz Albert a tervek elkészítésekor ezzel a magyar királyi hatalom isteni eredetét kívánta szimbolizálni; jól ismert a legenda, hogy II. Szilveszter pápának álmában maga Gábel parancsolta: a koronát ne a lengyel küldötteknek, hanem a másnap megérkező magyar követeknek adja. Így hozta Asztrik püspök e koronázási jelvényt Istvánnak.

A 4,8 méter magas szobor az elkészítéssel hivatalosan megbízott Zala György szobrászművész alkotása, és az 1900-ban megrendezett párizsi világkiállításon Grand Prix-vel, azaz nagydíjjal tüntették ki.

István királ
Kossuth
Lajos

Hunyadi nándorfehérvári győzelmével megállítja a török hódítókat

Mátyás király tudósai körében

Hunyadi János (1446–1452)

Bocskai István (1604–1606)

Mátyás (1458–1490)

Bocskai hajdúk harcban a császári zsoldosokkal

Bethlen szövetséget köt a csehekkel (1620)

Thököly Imre (1678–1685)

Bethlen Gábor (1613–1629)

II. Rákóczi Ferenc (1703–1711)

Kossuth Lajos (1848–1849)

Thököly kurucjai a szikszói harcban legyőzik a labancokat (1679)

Esze Tamás jobbágyeregével fogadja a hazatérő Rákóczit

Kossuth fegyverbe hívja az Alföld népét

...a férfi hajszoja, kezében ostor helyett hatalmas...
...zát vállán vivő férfi, az utóbbit egy termést hin-
...apott) • A Tudás és a Dicsőség – a tudást jelké-
...megtestesítő fiatal nő pálmaágat tart a kezében
...szekéren a béke olajágát hozó nőalak

Az „angyalos” szobor talapzatán a honfoglaló Árpád fejedelem és hat vezér – Tétény, Ond, Kond, Előd, Huba, Tas – lovas szobra látható; érdekesség, hogy Álmost nem jeleníti meg szobor.

Az eredetileg parkos, szökőkutas teret 1938-ban, a Szent István király halálának 900. évfordulója alkalmából Budapesten megrendezett 34. eucharisztikus világkongresszusra díszburkolattal látták el.

Az 1929-ben felállított Hősök emlékköve mögött a burkolatba elhelyezett réztábla állít emléket az evangélikus Zsigmondy Vilmos bányamérnöknek, aki 1878-ban ezen a helyen fakasztott mélyfúrással ma is működő artézi forrást.

A tér két oszlopcsarnokában az idők folyamán többször változtak a szobrok és a hozzájuk tartozó domborművek. Az eredeti királysobrok – amelyek 1905 és 1911 között készültek – kilenc magyar királyt és öt Habsburg uralkodót (I. Ferdinánd, III. Károly, Mária Terézia, II. Lipót, I. Ferenc József) jelenítettek meg. Az első világháborút követően az Osztrák–Magyar Monarchia alapjainban rendült meg, az 1919-es Tanácsköztársaság idején pedig a forradalmi tömeg ledöntötte a Habsburg-szobrokat. A későbbiekben újraöntve ezeket ismét elhelyezték eredeti helyükön.

A második világháború pusztításai

ván
lytől
suth
osig

KIS HÍREK A NAGYVILÁGBÓL

A keresztetek korából származó freskó Izraelben

Először láthatta a nagyközönség július utolsó hetében Jeruzsálemben azt a keresztetek korából származó, ritka freskót, amelyet a Gecsemánék kertben találtak.

A freskó valószínűleg a deészis (kérő imádság) jelenetét ábrázolja, amikor Jézus, Mária és Keresztelő János imádkozik. Véletlenül bukkantak rá 1999-ben, amikor a régészek a téli áradások sújtotta lelőhelyek megóvásán dolgoztak.

A falfestményt a felújított Izrael Múzeumban állították ki. Az intézmény kurátorai szerint a 12. századi freskó eredetileg mintegy kilenc méter magas lehetett, de napjainkra csak a lábukat ábrázoló alsó része maradt meg.

Jeruzsálem közelében mindössze két hasonló falfestményt találtak. Szakemberek szerint a többi Szaladin muszlim uralkodó, az Ajjúbidinasztia alapítója leromboltatta, amikor csapatai az iszlám nevében elfoglalták Jeruzsálemet.

► MTI

Tíz évig rossz irányba imádkoztak

Szaúd-Arábiában egy iszlám közösség tagjai megállapították, hogy tíz évig rossz irányba imádkoztak.

„Tíz évig arccal a mecset imasarkára felé fordulva imádkoztunk, ami északkelet felé mutat, noha valójában délkelet felé kellene” – mondta a hadai közösség egyik tagja a *Saudi Gazette* című lap jelentése szerint.

Hogy ki a felelős a mecset építése közben elkövetett hibáért, ma már nem állapítható meg.

A helyes irány kiderítésének egyáltalán nem kellett volna gondot okoznia az építészek számára, ugyan-

is Mekka csak húsz kilométerre van Haddától.

A muszlimok a világ minden táján fejükkel a Kába-kő felé fordítják imádkozás közben. A Kába, az iszlám világ központi szentélye, Mekka-ban található. A mecsetekben az imasarkok a Kába-kő felé vannak tájolva, mert a hívőknek arrafelé kell imádkozniuk.

A kis mecset látogatói egyszerűen oldották meg a problémát: imaszőnyegüket mostantól délkelet felé helyezik el.

► MTI

Lefegyverző hit

A hit erejével fegyverzett le egy rablót egy eladón augusztus elején az Egyesült Államokban.

A húszéves támadó egy floridai mobiltelefonboltot próbált kifosztani, amikor azonban elővette pisztolyát, az eladó nem rémült meg, hanem nyugodtan azt mondta: „Jézus nem helyeselné ezt a cselekedetet”, majd elkezdett beszélgetni a rablóval.

Mint kiderült, a férfinak nincs munkája, erre a nő felajánlotta, hogy

összehozza néhány barátjával, akik segíthetnek neki állást találni. A rabló elmondta, hogy jár templomba, de pénztelen, mire az eladó azt felelte, hogy pénzügyi gondjaira nem a bolt kasszájában lel megoldást. Hozzávetve, hogyha a férfi elrabolja a pénzt, ezért az üzlet őt – az alkalmazottat – teszi felelőssé.

A rabló végül végképp felhagyott tervével.

► MTI

Egyre több eutanáziaeset Hollandiában

Holland orvosok 2009-ben 2636 esetben működtek közre gyógyíthatatlan betegek „halálba segítésében” vagy „legalizált öngyilkosságában”. Ez a szám az előző évekhez képest tizenhárom százalékos növekedést mutat. Az emelkedő tendencia már 2006 óta megfigyelhető, ám a számok mindeddig nem kerültek nyilvánosságra, sőt nem is mindegyik esetet jelentették, bár a törvény előírja a regisztrálást.

Egy, a betegek érdekeit képviselő keresztény szervezet most azt sürgeti, hogy pontosan regisztrálják és te-

gyék nyilvánossá ezeket az adatokat. A szervezet hivatalos forrásból úgy értesült, hogy a 2636 „kegyes halál esetből” csupán kilencet jelentettek be. Ez a tény megkérdőjelezi azt is, hogy valóban a törvény által előírt gondossággal járnak-e el az orvosok.

Hollandiában 2002-ben lépett hatályba az a törvény, amely a világon elsőként lehetővé teszi az eutanázia – szigorú feltételekhez kötött – alkalmazását. A jogszabály értelmében a büntető törvénykönyvben is rögzítik, hogy az orvos két feltétel teljesülése esetén mentesülhet az eutanázia büntetőjogi következményei alól: ha az elvárható gondossággal járt el (ezt külön törvényben szabályozzák), illetve ha tájékoztatta az esetről a területileg illetékes, ügyészi jogkörrel rendelkező halottkémét. Az említett szervezet éppen a tájékoztatás elmaradása miatt kérdőjelezi meg az elvárható gondosság betartását is.

► Magyar Kurír

Virtuális túra a Szent Péter-bazilikában

Virtuális túrán tekinthetők meg a Vatikán leghíresebb épületei, miután a Szent Péter-bazilika belső teréről készült nagy felbontású panoráma-felvételek is felkerültek a Szentszék honlapjára.

Az egyesült államokbeli, pennsylvaniai Villanova Egyetem közreműködésével két év alatt készültek el a legérdekesebb vatikáni látnivalók háromszázhatvan fokos gömbpanoráma-felvételei, amelyek nagy felbontásban mutatják be a helyszínen szabad szemmel alig észrevehető részleteket – így viszont az otthoni gépen jól láthatók.

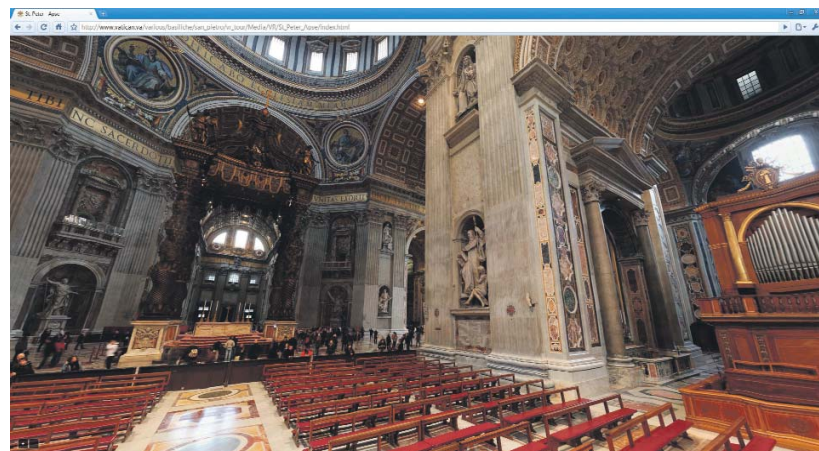
A belső terekről egy speciális, motoros kameraállványra erősített fényképezőgéppel több ezer felvételt készítettek, majd ezeket a digitális fotókat képfeldolgozó szoftverrel illesztették össze.

A villanovai csapat munkájának utolsó darabja, a Szent Péter-bazilikát hét nézőpontból, valamint a Szent Péter tér éjszakai látképét bemutató gömbpanoráma a www.vati-

[can.va](http://www.vatican.va) oldalra kattintva a főmenüből is elérhető.

A Sixtus-kápolnáról – Michelangelo egyik legismertebb alkotásával, a világ legnagyobb, 540 négyzet-

zilika belseje a http://www.vatican.va/various/basiliche/san_giovanni/vr_tour/index-en.html oldalon, a falakon kívüli Szent Pál-bazilikát és épületeit bemutató kilenc ka-

A Szent Péter-bazilika belső tere a képernyőn

méteres egybefüggő freskójával – tavasszal elkészült bemutató a http://www.vatican.va/various/cappelle/sistina_vr/index.html címen látható. A Lateráni Szent János-ba-

meraállítás pedig a <http://www.vatican.va/various/basiliche/sanpaolo/vrtour/index-it.html> címre kattintva érhető el.

► MTI

Salamon templomának mását építik meg São Paulóban

Az egykor Jeruzsálemben álló Salamon-templom mását tervezik meg-

építeni a braziliai São Paulo keleti részében.

A négyéves, 113 millió dolláros (25 milliárd forint) építkezés eredményeképpen 126 méterszer 104 méteres alapterületű, 55 méter magas templom születhet meg, melynek 12 szintes belső tere 10 ezer ember befogadására képes – jelentette az Agencia Folha hírügynökség.

Az új templom pontosan ugyanolyan faragott kövekből épül majd fel, mint a Krisztus előtt 960-ban emelt eredeti, amelyet előbb Krisztus előtt 587-ben a babilóniaiak, majd Krisztus után 70-ben a rómaiak pusztítottak el. Ma egyetlen maradványa a híres siratófal.

A São Pauló-i építkezést az Isten Országának Egyetemes Egyháza (IURD), egy 1977-ben Brazíliában alapított, a pünkösdi-karizmatikus mozgalomhoz tartozó egyház végzi.

► MTI

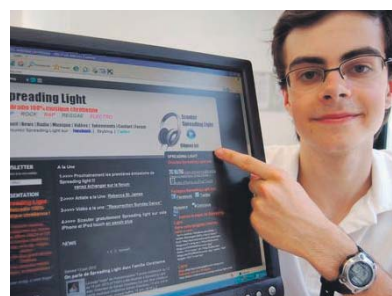
Keresztény webrádió

► A tavaly februárban *Sylvain Gilardeau* által elindított *Spreading Light* webrádió keresztény fiatalok számára sugároz zenét. A műsor francia és angol nyelvű keresztény előadók kínálatából merít. A dalok szövegei az evangéliummal összhangban lévő üzeneteket közvetítenek. A történet érdekessége, hogy a webrádiót egy mindössze tizenöt éves fiú hozta létre.

Rap, rock, reggae, pop, electro... A rádióadón mindenféle műfaj szerepel. A bretagne-i fiú tavaly februárban kezdte működtetni a *Spreading Light* („áradó fény”) nevű adót az interneten. A rádióadó teljes műsoridejében modern keresztény zenét sugároz, és bár a hangszereknek nincs vallásuk, a dalok szövegeinek üzenete összhangban van az evangéliummal. A kamasz és a rádió nem mindennapi történetéről a *La Croix* című francia római katolikus napilap számolt be.

A zenei műsor, mely a hallgatók kí-

vánságai szerint áll össze, francia és angol nyelvű keresztény előadók hatalmas kínálatából merít. Kevés közöttük az ismert popsztár, bár akad kivétel is, mint például a vallásosságukat nyíltan hirdető *U2* vagy a *Bisso Na Bisso*. Őket leszámítva az adó programja többségében kevésbé ismert művé-

szek dalaiból áll, amilyen például *Benoit Simon*, aki elektronikus zenét remixel keresztény énekekből, vagy az amerikai rapper, *TobyMac*.

Sylvain Gilardeau hétvégenként válogat a többi rádióadó zenéi közül. Az ehhez szükséges technikai felszerelést a *Radionomy* nevű, webrádiókat összefogó belga társaság bocsátotta a rendelkezésére, ahogy minden olyan eszközt is,

amely lehetővé teszi, hogy a fiú a hét minden napján huszonnégy órában sugározhasson. Reklámokért cserébe ez a társaság még az előadónak jár, évi ezer euró kitévő jogdíjak kifizetését is átvállalta a *Spreading Light*ttól.

A kamasz fiú további szolgáltatásokat is nyújt a hallgatók részére: interjúkat készít az előadókkal, melyeket a Francia Katolikus Rádió stúdióiban vesz fel, valamint tájékoztatást ad a keresztény zenei koncertekről.

A webrádió nál megalakulása óta harmincezer hallgatói csatlakozást regisztráltak, a napi átlagos hallgatottság pedig kilencven óra. A *Spreading Light* egyre ismertebb, olyannyira, hogy már a lemezkiadó cégek is szívesen küldik el albumaikat az ifjú Sylvainnek, hogy még a hivatalos megjelenés előtt lejátszhasssa őket.

Bár a rádió „rányítja a szemét a világra, és önbizalommal ajándékozza meg”, Sylvain nem feledkezik meg a tanulmányairól sem. Idén szeptemberben kezdi meg a tanulást a vanes-i Sainte-Anne-d'Auray Gimnáziumban.

► Magyar Kurír / La Croix

A panaszkodás

Most egy olyan témáról gondolkozunk el, amellyel nap nap után találkozunk: a panaszkodásról.

Ahol leülünk, és várakozunk kell, de ha csak összehajlítjuk az utcán egy ismerőssel, és megkérdezzük: „Hogy vagy?“, akkor a legtöbbször panaszkodni kezdenek. Egy orvosi váróban, egy hivatalban, ahol erre még több idő van, még inkább előlta az embert a panasz. Vajon mi, hívő emberek nem ugyanezt tesszük? Pedig rólunk minden baj mellett sugározni kellene az örömmel. Gondolkozunk el tehát ezen.

A panaszkodásban – ezt már kimutatták – a magyarok járnak az élen. Természetesen nagyon nehéz történelmi időköt éltünk, élünk, tehát sok rossz dolog emléke, valóságga élhet bennünk, de vannak még nálunk is nehezebb helyzetben élt és élő nemzetek, amelyek lemaradnak mögöttünk a panaszkodásban.

A panaszkodásnak két eleme van. Az egyik az, hogy milyen rossz nekem, vigasztalj meg, szeress engem. Ez még nem is olyan nagy baj, nekünk, keresztyéneknek erre fel kell figyelniünk. Van azonban egy másik elem is. A panaszor végén ott van, hogy ez vagy az, hozzátartozóm, munkatársam, a politikusok hibásak, és kialakul irántuk a gyűlölet. A panasz mögött az a gondolat húzódik meg, hogy én nem vagyok semmiben sem hibás, hanem az én jelenlegi állapotom vagy a múlt miatt valaki a hibás, csak én nem. Ez az út veszedelmes, mert a gyűlölettel együtt jár a félelem is. Ez a kettő együtt pedig testi-lelki egészségünket, a másik em-

berhez való viszonyomat rontja, pusztítja.

Akkor nem szabad panaszkodni? Szabad, de vizsgáljuk meg, hogy a panaszkodásnak még milyen módjai vannak. Azok az emberek, akik Jézushoz mentek tanácsért vagy gyógyításért, kétféle okból siettek oda. Aki az örökség ügyében szeretett volna Jézusban pártfogót találni, azt – mivel törekvése emberi irigységből származott – Jézus elutasítja.

A Jézushoz menők nagyobb része gyógyulni akart, mert beteg volt, bizonyára panaszkodott is, hisz Jézus megkérdezte, mit akar, hogy cselekedjék vele. Ez már jobb útnak látszik. De ezek döntő többsége csak valami vándorprófétát, gyógyító embert látott benne. Azok a szekták ilyenek, ahol a panaszkodók, betegek egy varázsló ember köré gyűlnek, aki per se nemegyszer az Isten emberének mutatja magát. A hívek egy idő után zsákutcába jutnak, és új varázslót keresnek, az előzőt pedig meggyűlölik, vagy félnék varázsserejétől.

Ezek után még egyszer fel kell tennünk a kérdést: tehát ne panaszkodjunk?

A zsoltárok tele vannak panasszal, de más bibliai könyvek is. Azonban ebben a válasz is mindjárt benne van: panaszkozhatunk és panaszkozunk Istennek, minthogy ő a mi szerető Atyánk, aki meghallgatja panaszunkat, ha szükségesnek látja, meggyógyítja betegségeinket. Ha Istennek panaszkozunk, akkor még panaszkozhatunk elenségeinkre is, jóllehet Isten ezt tudomásul veszi, mert tudja, hogy bűnösök vagyunk, de hogy meghallgatja-e ezt

az imádságot, nem mindig tudjuk, mert ítéletét mi nem mindig látjuk meg. Így óv meg attól, hogy panaszunk meghallgatása a másik ember feletti győzelem érzését keltse bennünk. Ahogy Gyökössy Bandi bácsi írta, még agressziókat is kiönthetjük Isten előtt, mert ő megint csak tudja, hogy bűnös emberek vagyunk.

Van a panaszkodásnak még egy módja, amely tulajdonképpen az előbbi származéka. Panaszkozhatunk a velünk, értünk imádkozó testvérünknek is. Ő panaszunkat, bajainkat odaviszi imádságaiban az Úr elé, vagyis megint visszajutottunk oda, hogy panaszkodni Istennek szabad, lehet, mert ő meghallgatja panaszainkat. Abból nem fakadhat gyűlölet és félelem.

Ha neki vagy egy hívő gyermeknek kipanaszkodtuk magunkat, akkor megjelenhetünk a világban örömeinkkel, mindenekelőtt azzal, hogy bajaink ugyan vannak, mint a velünk várakozó, beszélgető embereknek, de nekünk van Istenünk, aki ezeket meghallgatja, a javunkra megoldja.

Ha keresztyén vagy, ne siránkozz együtt a világ panaszkodóival, magad is rátéve a panaszokra egy lapáttal, hanem panaszkozz Istennek, ne mást keresd a megoldást, és ne támadjon benned gyűlölet és félelem, mert az pusztítja életedet. Jézus meghallgat téged.

■ DR. RITÓÓK PÁL

Forrás: *Presbiter – a Magyar Református Presbiteri Szövetség lapja, 2010. július–augusztus*

KISS JENŐ

Egyedül

A fák féllábon állnak, mint a golyók.

A csend olyan, mint egy mozdulatlan üveggolyó: csak hozzá kell nyúlni, hogy elguruljon.

A réten a boglyák elejtett gomolyagok.

Olyan egyedül vagyok!
Lankadt violák illata jár ár.

S felettem ujjnyi felleg-csík jelzi vágyaim határát.

Előveszem szívemet, mint más a pipáját.

Jó volna meggyújtani, de tüzet nem kapok,
hacsak az Isten ide nem nyújtja
paraszát: a napot!

NOVELLAÍRÓ-PÁLYÁZATUNK ANYAGAIBÓL

„Miért éppen én?”

Középkorban mindig rettettem – például az oroszoknál –, nehogy kihívjanak felelni. Persze, időnként nem úsztam meg, s ilyenkor magamban bosszúsán nyöszörögni kezdtem a címbeli kérdést. A csalódottság elhomályosította józan ítélőképességemet, ezért nem vettem figyelembe a tényt, hogy az esetek többségében azért mégse engem szólítottak a táblához felelésre.

Jó néhány esztendő telt el azóta, de sok embertársamhoz hasonlóan ma is csak a személyemmel kapcsolatos negatívumokat vagyok hajlamos észrevenni, mintha a pozitív dolgok az élet természetes velejárói lennének. Mintha a jó alanyi jogon járna nekünk. Így van ezzel a gazdálkodó is, akinek öt évi bőséges aratás után elveri termését a jég. Ilyenkor óhatatlanul kifakad: „Miért éppen én? Miért az én természetem?” Ugyanakkor az ország másik részében gazdálkodó földműves, aki-

nek a vetését két sikertelen év után éppen most nem tette tönkre a belvíz, nem teszi fel a kérdést, hogy miért éppen az ő természetét kímélte meg a természet szeszélye. Miért is?

A bajba jutott ember egocentrikusan viszonyul helyzetéhez, tökéletesen megfeledkezve azokról a sokakról, akik az övéhez hasonló vagy annál is súlyosabb helyzetben vannak. Csakhogy az éremnek két oldala van, adott az ellenpólus, a „Miért éppen ő?” Akár az előbbi, ez is speciális kérdés, a különbség csak annyi, hogy előbbi a velünk történt kellemetlenségek, utóbbit mások sikere indukálja. Valaki jelentős vagyont örökölt egy elhunyt amerikai nagybácsitól. A mi reakciónk: Miért éppen ő? Más példa: annak a kibírhatatlan Kovácsnak ötöse volt a lottón. Miért éppen neki?

Az emberi természet már csak ilyen. Minden szépet és jót önmagá-

nak akar, a kellemetlen, rossz dolgokat „előzékenyen” meghagyja másoknak. Saját szerencsét természetesen tekinti, mert ilyenkor a szemléletmódja beszűkül; a vele történő szerencsétlenség viszont szerinte valamilyen félreértés, hiba a rendszerben. Ugyanakkor a másokkal történő pozitív események esetén széles látókörrel tesz tanúbizonyságot.

A „Miért éppen én?” rögeszméjétől valamennyien egész életünkben szenvedünk, s ez a rögeszme – az adott problémát súlyosbítva – az önmarcangolás során komoly lelki válsággá is terebélyesedhet. Ezért ne keressünk mindenáron okozati tényezőket! Vannak dolgok, amelyeket úgy kell elfogadni, ahogy adódnak, a „miért” kérdése boncolgatásának semmi értelme. Ahol az értelem kudarcot vallott, a hit még győzelemre segíthet.

■ LENGYEL JÁNOS

HETI ÚTRAVALÓ

„A megrepedt nádszálat nem töri össze, a füstölő méceszt nem oltja el.”
(Ézs 42,3)

Szentháromság ünnepe után a tizenkettedik héten az *Útmutató* reggeli és heti igéiben a betegségről s az áldott Orvos gyógyításairól olvasunk. Az Úr szelíd, szabadító szolgálja igazán hirdeti törvényt s evangéliumot. Ma is igéjével, kimondott szavával gyógyít tettet-lelket egyaránt. S ezt azért teheti, mert a kereszten „a mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta”. S mi „az ő sebei árán gyógyultunk meg” (Ézs 53,4.5). Az Úr Jézus csak egy szót szólott négy szemközti a süketnémához: „*Effata, azaz: nyílj meg!*” Mégis híresztelték: „*Mindent helyesen cselekedett: a süketeket is hallóvá teszi, a némákat is beszélővé.*” (Mk 7,34.37) Saul szemmei megvakultak, ám lelki szemei s fülei megnyitultak az Úr meglátására és meghallgatására a damaszkuszi úton: „*Ki vagy, Uram?*” (...) „*Én vagyok Jézus, akit te üldözöl.*” Átéltette: „*Kegyelemből tartattatok meg, hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez.*” (Ef 2,8; Lk) Isten igazít meg; kegyelmével a bűnösöket igazságba öltözteti. Ezért tudta Pál – immár Lélekkel megtelve – azonnal hirdetni az igazságot „*Jézusról, hogy ő az Isten Fia*” (ApCsel 9,5.20). Mi is kérjük: „*Én Istenem, ments meg engem a gonosz kezéből!*” (GyLK 721) S ne hagyj el! Hit által igazulunk meg. Jézus is a hitük alapján gyógyított meg két vakot: „*Hiszitek-e, hogy meg tudom ezt tenni?*” (...) *Legyen a ti hitetek szerinti!*” S meggyógyította a megszállott némát is: „*Miután kiüzte belőle az ördögöt, megszólalt a néma...*” (Mt 9,28.29.33) Mirjám poklos lett, mert Isten szolgálja ellen beszélt, ám „*így kiáltott Mózes az Úrhoz: Istenem, gyógyítsd meg őt!*” (4Móz 12,13) A tanítványok kicsinyhitűségük miatt nem tudták meggyógyítani a holdkóros fiút. Ám „*Jézus rákiáltott, és kiment abból az ördög, a gyermek pedig meggyógyult*” (Mt 17,18). Jakab imádkozásra bátorít; mivel „*nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének.*” S a közbenjáró, „*hitből fakadó imádság megszabadítja a szenvedőt, az Úr felsegíti őt, sőt ha bünt követett is el, bocsánatot nyer*” (Jak 5,16.15). A christianusok tanúsíthatják: az Úr valóban csodásan működik, és öelöttük kijelenti önmagát, de aki kételkedve kutatja titkát, az előtt meg sem szólal, és csodát sem tesz. Amiként Heródes előtt sem, noha „*hosszasan kérdezgette őt, de Jézus semmit sem válaszolt neki*” (Lk 23,9). Az *Ószövetség* evangélistája a felséges, de könyörülő Úr jó hírét adja a mi tudtunkra is: „*Láttam útjait, mégis meggyógyított és vezetett őt.*” Kit? Az alázatos lelkűt, a megtört szívűt; és békességével ajándékozta meg. „*Ezt mondja az Úr: Meggyógyítottam őt!*” (Ézs 57,18.19) Az Úr a te gyógyítód is (lásd 2Móz 15,26)! Csak várd az Urat! „*Akik Istent várják, azok csupán kegyelemért könyörögnek, de hogy Isten mikor, hogyan, hol és mivel segítsen, azt egészen az ő szabad, jó tetszésére bízzák.*” (*Luther Márton*) Megtapasztald-e már: „*A te gyógyító szent kezed / Orvosolta fájdalmam (...)! / Nem adtál át a halálnak, / Életben megtartottál. / Erőddel megáldottál. (...)* / Én Uram, üdvösségem, / Jézus, én reménységem!” (EÉ 373,3–5)

■ GARAI ANDRÁS

Mesebeli vándorúton Jézussal

► Mesebeli vándorútra indultak Jézussal a résztvevők augusztus 1-jén Piliscsabán, a Napvető országos evangélikus gyerektáborban *Kelényi Zsolt* vezetésével. Tizenhat lelkes vezető és segítők, valamint hatvan hasonlóan lelkes gyerek indult el együtt egy képzeletbeli utazásra, hogy arról tanulhassanak, hogyan lehet Jézussal járni életük vándorútján.

Kovács Áron lelkész és a teológusok vezetésével a reggeli és esti áhítaton, a kupaktanácsokon, azaz kreatív hittanórákon arról beszélgettek,

sok örömet szerzett számukra a táborút, az úszás, a foci, számos vetélkedő (*Forgószinpad, Portya, Felesim igaz*) és a Napvető-zenekar is.

hogyan érdemes útra kelni, és mi az, amit mindenképpen magukkal kell vinniük életük útjaira. Foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy kik lehetnek segítőtársaik ezen az úton, hogyan küzdhetnek meg a „három próbával”, azaz a kihívásokkal és kísértésekkel. Végül megbeszélték azt is, hogy ha eltévednek vagy útvesztőbe jutnak, szerető Atyánk által miként találhatják meg újra a helyes utat.

E témáknak a gyerekekkel közös feldolgozására Ábrahám elhívásának,

Az ország számos pontjáról – Nagybörzsönytől Orosházáig, Pílistól Ózdig – érkeztek táborozók. A legnagyobb ajándék a szervezők számára a gyerekekkel kialakított szoros, bensőséges kapcsolat, az, hogy a hét során tanúi lehettek az ő mély és őszinte érzéseiknek, és együtt tanulhattak Jézustól, fejlődhettek egymás szeretetében. A nevető gyerekkarcokért, bizalmas beszélgetésekért, gyönyörűen csengő közös éneklésekért, összetartó vezetői csa-

FOTÓK: HORVÁTH MÁRTA

Bálám szamarának, a tanítványoknak, valamint a gazdag ifjúnak a története és a tékozló fiú példázata adott alkalmat. Mesebeli elemek is felbukkantak a hét során, melyek az út témájához kapcsolódtak, így a tarisznya, a „hamuban sült pogácsa” is. Az áhítaton, éneklésen, kupaktanácsokon, bibliai totón és a Napvető-játékon kívül a kirándulás, *Ki mit tud?*, vízi olimpia, kézművespala és a *Berka* együttes táncháza színesítette a táborozók napjait, de

patért és egy remekül sikerült táborért adhatnak hálát a szervezők újra a Jóistennek.

Azokat a gyerekeket, akik jártak az elmúlt évek Napvető, Életfonal vagy Téli berek táborában, sok szeretettel várják a fenti táborok közös találkozóján, amely október 1–3. között lesz Piliscsabán. Jelentkezni a *Camperen* lehet szeptembertől: www.luthercamper.hu

■ PELLIONISZ PETRA és HORVÁTH MÁRTA

Véget ért a ConCordia 2010

► A közép-európai cserkészalakozók története egészen 1931-ig nyúlik vissza – a második világháború előtt azonban csak kétszer rendezték meg a dzsemborit. A folytatásra a rendszer-váltás utáni évekig kellett várni, 1997 óta azonban rendszeresen találkoznak a régió cserkészei, 2001-ben például Csobánkán verték fel sátraikat. Az immár hagyományosan két évente megrendezett tábornak idén augusztus 2. és 11. között ismét Magyarország adhatott otthont. A jubileumi, tizedik közép-európai dzsembori tapasztalatairól a budapesti Szent István-bazilika előtti térre szervezett záróceremónia előtt beszélgettünk *Lakatos Gergő* főszervező-táborparancsnokkal.

– „Sok szív, egy ritmus” – ez volt a ConCordia 2010 nevet viselő dzsembori mottója. Hány szív volt együtt, és milyen ritmusra dobogott?

– Egészen pontosan ezernyvenötven voltunk együtt a Nagykovácsi határában található, adyligeti Sztrilich Pál Cserkészparkban. A hazai cserkészetet négy százan képviseltük, de a Felvidékről, Kárpátaljáról, Erdélyből, Vajdaságból, Horvátországból, sőt még Szlovéniából is érkeztek magyarok, összesen mintegy százötvenen. Az eddigi közép-európai dzsemborik a visegrádi országok – Csehország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia – cserkészeinek találkozói voltak, de most sikerült tágítani a kört, így például Ausztriából, Romániából, Szerbiából és Ukrajnából is csatlakoztak hozzánk. De messzebből is érkeztek vendégeink: a tizenöt részt vevő ország között ott volt Hollandia és Tajvan is.

Hogy ennek a sok különböző szívről tágítani a kört, így például Ausztriából, Romániából, Szerbiából és Ukrajnából is csatlakoztak hozzánk. De messzebből is érkeztek vendégeink: a tizenöt részt vevő ország között ott volt Hollandia és Tajvan is. Hogy ennek a sok különböző szívről tágítani a kört, így például Ausztriából, Romániából, Szerbiából és Ukrajnából is csatlakoztak hozzánk. De messzebből is érkeztek vendégeink: a tizenöt részt vevő ország között ott volt Hollandia és Tajvan is.

Újra 72 óra kompromisszum nélkül

Harmadszor rendezi meg az Ökumenikus Ifjúsági Iroda (ÖKI) október 15. és 17. között a 72 óra kompromisszum nélkül elnevezésű akcióját, melynek keretében háromnapos karitatív munkával segít a rászorulókon. Az idei rendezvény fővédnöke *Sólyom László* volt köztársasági elnök.

A kezdeményezés keretében fiatalok csoportjai hetvenkét órán keresztül szociális, karitatív és építő munkát végeznek országsszerte különböző helyszíneken, ezzel is segítve a rászorulókon.

A korábbi tapasztalatok alapján a szervezők az idén több ezer fiatal részvételre számítanak. A bekapcsolódók több mint négyszáz saját projektet valósítanak majd meg, összességében 210 ezer munkaórát teljesítve.

A elvégzendő feladatok között szerepel játszótér-felújítás, szociális intézmények, gyermekfalvak meglátogatása és mozgássérült fiataloknak szervezett programok. Külön hangsúlyt kapnak az idén azok a progra-

– *A cserkészetet alapító Robert Baden-Powell egyik célja a fiatalok jó honpolgárrá nevelése volt. Amikor különböző országok jó honpolgárai találkoznak, hogyan viszonyulnak egymáshoz?*

– A tábor megnyitásokor azt kértem a résztvevőktől, hogy a közös pontokat keressék – ésők ezt is tették. Amikor egy szerb–horvát focimeccsre készültek, bevallom, kicsit megijedtem, és kockázatosnak éreztem a dolgot. Ők azonban ezt kikérték maguknak; azt mondták, nem a múlttal foglalkoznak, hanem a jövőbe szeretnének tekinteni. A mérkö-

zánkból, hanem például Szombathelyet vagy Kecskemétet is.

– *Előtte azonban egy héten keresztül sok-sok izgalmas programban lehetett részük. De még ezeket is megelőzte az úgynevezett szolgálat napja. Mit takart ez pontosan?*

– A cserkészet nagyon fontos eleme, hogy önállóságra, illetve egyéni és társadalmi felelősségvállalásra neveljük a gyerekeket. Erre a dzsemborikon is igyekszünk odafigyelni. Ennek jegyében egy napon keresztül például bölcsődék, óvodák, idősekhonok felújításában segítettek a cserkészek.

A SZERZŐ FELVÉTELE

zés valóban barátságos volt, és ez is azt mutatja, hogy a fiatalok az egység felé törekednek.

– *Ha már az egységnél tartunk: mi lehetett a közös nyelv Közép-Európában?*

– Mivel a magyar kuriózumnak számít nemcsak a térségben, de másutt is, így a közös nyelv az angol és a szláv nyelvek egyvelege volt. De a cserkész leleményes, és ha valamit nem tud szavakkal kifejezni, akkor, ha kézzel-lábbal is, de megérteti magát.

– *Mit láthattak az ide látogató külföldi cserkészek Magyarországból?*

– A közép- és kelet-európai országok felé való nyitáson kívül a tábornak volt még egy újdonsága, nevezetesen az, hogy az utolsó két és fél napban a magyar cserkészcsapatok az otthonaikban látták vendégül a külföldről érkezetteket, akik így nemcsak egy erdőrésztletet láthattak ha-

– *Vasárnap pedig, ha jól tudom, egy kis elcsendesedésre is volt lehetőség.*

– *Gyulay Endre, a Szeged–Csanádi Egyházmegye nyugalmazott püspöke – a találkozó egyik védnöke – celebrált szentmisét, az evangélikus istentiszteleten pedig D. Szabik Imre nyugalmazott püspök prédikált. A párhuzamosan futó szertartások végén összegyűltünk, és közösen énekeltek. De a tábor ideje alatt volt ortodox, zsidó és muszlim szertartású alkalom is. Hiszen a cserkészetben a nemzeti öntudat mellett a (szabad) vallásgyakorlás is nagyon fontos.*

■ VITÁLIS JUDIT

(A cserkészetéről lapunk 2009. május 3-ai számában Honpolgárnevelés Bi-Pi módra címmel olvashattak interjút Buday Barnabással, a Magyar Cserkészsövetség evangélikus elnökével. – A szerk.)

ökumenikus iroda oldaláról érhető el: www.oki-iroda.hu. – A szerk.)

Németországban, Svájcban és Ausztriában számos sikeres projekt valósult meg 2002 óta, Magyarországon pedig 2006-ban volt az első ilyen kezdeményezés, akkor még csak a katolikus Győri Egyházmegyében. Az akció 2007 márciusában vált országossá, akkor több mint ezer fiatal 106 projektet valósított meg. 2008-ban 18 megyében, 72 városban összesen 2300 fiatal vett részt 220 projektben.

Az ÖKI 2000. június 7-én alakult a katolikus, a református és az evangélikus egyház kezdeményezésére. Az iroda célja, hogy segítse az egyházak ifjúsági szervezeteinek, közösségeinek kapcsolattartását a társadalommal, a különböző kormányzati és nem kormányzati szervezetekkel. Az iroda előmozdítja az egyházak ifjúsági munkát végző csoportjai közötti együttműködést, és ebbe szeretne bekapcsolni a kisebb felekezetek ifjúsági munkáit is.

► MTI

Ahol „szuperek” a gondnokok

Látogatás a nyolcvannyolc éves Szuper Györgynél

► **A nappali szoba falán a Szuperek családfája egészen 1799-től, a szekrény tetején a kovácsok céhének kancsója 1825-ből, míg az asztalon a dunaföldvári evangélikus egyházközség százéves fennállásának alkalmából kiadott jubileumi, 1927-es emléklap másolata – tárgyak, amelyeknek a történetével megismerkedhettem azon a keddi napon, amikor otthonában meglátogattam a dunaföldvári gyülekezet egyik oszlopos tagját. Szuper György hat évig volt presbitere, majd 1952-től 1986-ig, harmincegy esztendőn át gondnoka a közösségnek.**

Beléptemkor nevetve kérdezte, hogy hoztam-e magammal pizzamát, mert ha ő egyszer elkezd mesélni, akkor annak még másnap sem lesz vége. Nem maradtam másnapig, de a náluk töltött délután alatt is egy család-jához és gyülekezetéhez hű evangélikus örömlökben és próbatételekben egyaránt bővelkedő életútja rajzolódott ki előttem.

A sváb gyökerű Szuperek férfiai kovácsdinasztiát alkottak, míg a család nőtagjai között az uradalmi szakácsnői poszt öröklődött. Egy 1770-ből származó német nyelvű okirat szerint az ükapa, Szuper József Levél településre szóló borkereskedelmi engedélyt kapott. Így a dédapa, Szuper Lőrinc már Magyarországon született 1799-ben, a család pedig 1880 óta él Dunaföldváron, amikor is Gyurka bácsi kovács nagyapja beköltözött a településre.

Jellemzően vigyáztak arra, hogy a családba lehetőleg ne kerüljön más vallású és más szakmájú tag – így Gyurka bácsi húszévesnyi, hobbiként végzett családfakutatásának eredményeként apai és anyai ágon is rengeteg kovácsot tudnak felmutatni.

Ősi evangélikus családról lévén szó a dunaföldvári gyülekezet templomépítő tagjai között is ott voltak. Gyurka bácsi apai nagyapja volt a Szuper családból az első gondnok az egyházközségben. Az anyai, Heusche nagyapa jól állt anyagilag, és valószínűleg ő is hozzájárult a harangöntés költségeihez. Ennek írásos nyoma ugyan nincs, de a harangon található több név közül az egyik az övé.

A család – ahogyan ma mondánánk – szakmailag is a csúcson volt. Az apai nagyapa volt a dunaföldvári kovácscéh atyamestere, vagyis vezetője. Ennek emlékét őrzi „Földvár betsületes, érdemes kovács céhének korszaka”, amelyen az idézett soron kívül az 1825. április 25-ei dátum is olvasható. A céhen belül később Gyurka bácsi édesapja lett a korelnök.

A kovácsmesterséget a fiú is továbbvitte, bár a kis Gyurka szívesebben lett volna erdész. Különös érzéke volt az állapotbetegségekhez is, így nemegyszer megállapította, hogy a

lónak mi lehet a baja – az Isten is gyógykovácsnak teremtette. Rátermettsége a családon kívül is hamar kiderült.

Szuper György és lánya, Márta

Sashalmon töltötte a tanulóéveket 1937 októberétől 1941 októberéig. Még másfél éve sem volt inas, amikor a mestert bevitték katonának, és ő az akkor tizenhat éves tanoncra bízta a műhely vezetését. Két év inaskodás után Gyurka letette a mestervizsgát, bár az ezt igazoló

rel két hétig takarították a dunaföldvári templomot, amelyet az oroszok istállónak használtak. Presbiterséget is vállalt. Az idő tájt került a gyülekezetbe Mihácsi Lajos lelkész, aki addig szintén a fronton teljesített katonai szolgálatot.

Gyurka bácsi édesapja rövidesen agyvérzést kapott, így rá hárult a feladat, hogy a családról gondoskodjon, ellássa a céhen belüli feladatokat, valamint átvállalja a gyülekezetben a gondnoki teendőket. Mihácsi lelkész úrral járták Földvárt és a környező településeket, hogy életben tartásuk vagy újraélesszék a gyülekezeteket. Akkoriban épült ki Pentele mezővárosából hazánk első „szocialista városa”, Sztálinváros, a későbbi Dunaújváros. Az ottani evangélikusok összegyűjtésének feladatát a földváriak vették magukra.

Az 1952. esztendő azért is fontos az életében, mert – az Uristen kemény próbatételei után – a hétszeres völegényből szeptember 20-án férj lett. Feleségével ötvenkét évet éltek

városi telefonközpont kiépítéséhez vezényelték.

Amikor 46 októberében leszerelhetett, néhány evangélikus hittestvér-

le békességben. Két lányuk született, Jutka és Márta. Az idősebbik esztendővel fiatalabb pénzügyi iskolát végzett.

Az inasévek, a katonaság és a Szálasi-időszak eseményei mind térben, mind lélekben eltávolították Gyurka bácsit a hitbeli dolgoktól. Hazatérte után – saját bevallása szerint – inkább kötelességtudatból intézte a vállalt vagy rábízott feladatokat, de a próbatételek és a nehézségek mind közelebb vitték őt Istenhez. „Sok mindenben mentem keresztül, de a Jóistennek meg az őriző angyalomnak nagyon sokat köszönhetek” – összegezte életét.

A dunaföldvári gyülekezet pedig neki és családjának köszönhet sokat, hiszen több évtizedes szolgálatuk alatt szívügyük lett a maroknyi evangélikusság sorsa. Weiss József nevű unokatestvérével együtt nemcsak anyagiakkal, de kétezki munkával is sokat segítettek például a gyülekezet épületeinek felújításakor. Gyurka bácsinak köszönhetően a templom harangja elektromos működtetésű. Viccesen úgy fogalmazott: „A nagyapám adta a harangot, én pedig a harangozót.”

■ BODA ZSUZSA

A dunaföldvári evangélikus templom

papír még egy darabig várattot magára, hiszen hivatalosan nem lehet ilyen rövid idő alatt mestervizsgát tenni. Sok szempontból nehéz évek voltak ezek, mert megtapasztalhatta a kenyérjegy, az éhezés, a pénz nélküliség időszakát.

A katonai bevonulást ő sem kerülhette el. A seregben elvégezte a repülőakadémiát, de hiába kapta meg az elméleti képzést, nem repülhetett, mert a gyakorlatra nem volt benzin. És hiába volt osztályelső, nem kapott róla papírt, mert időközben Szálasi átvette a hatalmat. Gyurka bácsi végül a rádiófelderítőkhöz került.

1945 márciusában szüleit a haláláról értesítették – ő pedig október 17-én hazaérkezett a fogságból. Rossz helyre kézbesítették ugyanis az ugyanolyan nevű unokatestvérének elhunytáról szóló levelet.

Két hetet volt otthon, de november 1-jén újra be kellett vonulnia. A terézvárosi, a ferencvárosi és a józsef-

► **A Szuper család neve szorosan összekapcsolódott a dunaföldvári gyülekezet gondnoki tisztségével, hiszen Szuper György lánya, Márta már a negyedik generációként látja el az ezzel járó feladatokat.**

– Molnár Iván lelkész úrtól tudom, hogy Márta segítségével nélkül bizony nem lenne olyan gördülékeny a gyülekezeti élet, mint amilyen most.

– Amikor 2008 elején elvállaltam a gondnoki tiszteletet, azt gondoltam, kicsi gyülekezet, nem lesz sok feladat, így a munkám és a családom mellett könnyen belefér ez a szolgálat. De ahogy egyre jobban belemerültem a teendőkbe, láttam, hogy bizony sok időt és energiát igényel. Nehezen mondom nemet, és ha valamit elvállalok, azt szeretem minél jobban végigcsinálni.

– Itt mit takar a gondnoki szolgálat?

– Hosszú évekig nem volt se anyagi fedezetet, se lehetőség arra, hogy az épületeket rendbe hozzuk, pedig már nagyon rájuk fért a felújítás. Hála Istennek, az utóbbi időkben pályázati pénzekből és adományokból sikerült a legégetőbb teendőket elvégezni. Ezeknek a beruházásoknak a koordinálása részben az én feladatom volt. Emellett a gyülekezet mindennapi életének szervezéséből is kiveszem a részem.

– Hogyan jellemezné a maroknyi dunaföldvári gyülekezetet?

– Elég összetett a képzettséget és életkort tekintve; őszintén megvallva vannak sűrűlódások is, hiszen az idősebbek nehezebben fogadják el az újító szándékot. Papíron negyvenkét fő fizet egyházfenntartói járulékot, vasárnaponként azért nyolcan-tizen vagyunk a templomban, és hála Istennek, vannak fiataljaink is. Tavaly például nyolc keresztelő volt a gyülekezetben, bár sajnos nem minden évben mondhatjuk ezt el.

Dunaföldvárról tudni kell, hogy a tízezres városban a felekezeteiket tekintve mi csak egy csepp vagyunk a katolikus tengerben. A közeli Dunaújváros és Paks kiépülése után érződött, hogy a munkalehetőség reményében néhány család elköltözött. Előttünk áll még a feladat, hogy a Dunaföldvárra újonnan beköltözőket „feltérképezzük”, vannak-e közöttük evangélikusok.

Reformáció – ötszáz szó

Nincs könnyű dolgunk, ha nem mondatokban, hanem szavakban kell gondolkodnunk. Tapasztaltuk: egy üzenet akkor „ütős”, ha rövid és könnyen elvethető, megjegyezhető – de nagyon nehéz megfogalmazni az üzenetet egy szóban, pár betűben.

A mi célunk mégsem kevesebb. A balatonboglári evangélikus gyülekezetben 2017-re, a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára olyan könyvet szeretnénk kiadni, mely ötszáz szót tartalmaz. Szándékunk szerint olyan szavakat gyűjtünk össze, melyek kifejezik, mit jelent a mai keresztény ember számára a reformáció. A szavakhoz pár mondatos magyarázatot várunk.

Aki indíttatást érez arra, hogy részese legyen ennek a kiadványnak, az a választott szót és a hozzáfűzött néhány magyarázó mondatot az istvan.czondor@lutheran.hu e-mail címre vagy az alábbi postacímre küldheti el: Balatonboglár–Hács–Somogyvámosi Társult Evangélikus Egyházközség, 8630 Balatonboglár, Hétház u. 17.

■ CZONDÓR ISTVÁN
gyülekezeti munkatárs

HIRDETÉS

Közlemény

A közhasznú fokozatú Evangélikus Leánygimnázium Alapítvány ezúton mond köszönetet mindazoknak, akik az 1996. évi CXXXVI. törvény lehetőségével élve személyi jövedelemadójuk egy százalékát az elmúlt évben is alapítványunknak juttatták.

Az összes adomány 28 015 forint volt.

Ezt az összeget – hasonlóan az elmúlt évekhez – a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumhoz továbbítottuk. Az adományt az iskolában folyó nevelés, oktatás segítésére, így könyvtár- és szerzőfejlesztésre, valamint szociálisan hátrányos helyzetű tanulók támogatására adtuk.

Miután a közel két évtizede működő alapítványhoz az adományok állandóan csökkenő számban érkeztek, az alapítvány szinte felélte vagyonát. Így a kuratórium döntése alapján kezdeményeztük a Fővárosi Fűgyészségnél, indítványozza az alapítvány bírósági megszüntetését.

A Fővárosi Bíróság 2010. április 2. napján meghozott 24. P. 20609/1910/4. számú ítéletével a Fővárosi Bíróság 1991. október 14. napján kelt 9 Pk. 67110/1991/1. sorszámu végzésével a 2180. sorszám alatt nyilvántartásba vett Evangélikus Leánygimnázium Alapítványt megszüntette. Az ítélet – fellebbezés hiányában – azonnal jogerőre emelkedett. Az ítéletet csak 2010. augusztus 4. napján kézbesítették.

A fentiekre figyelemmel kérjük az adományozókat és többi hittestvérünket, hogy a jövőben az iskolának szánt adományukat, tehát jövedelemadójuk egy százalékát a Deák Téri Evangélikus Gimnázium Iskola Alapítvány 11707024-20419266-os számlaszámára utalják át.

Eddigi támogatásukért ismételtelen köszönetet mondunk, és további munkájukhoz sok sikert, jó egészséget és Isten áldását kérjük.

Budapest, 2010. augusztus

► A kuratórium

NOVELLAÍRÓ-PÁLYÁZATUNK ANYAGAIBÓL

A titokzatos jötevő

Vasárnap reggel volt. Egy ember tévován botorkált az utcán. A fejét mintha baltával hasogatták volna. Tegnap is jól felöntött a garatra, s az éjszakát az utcán töltötte. Valamelyik árok szélén, mert odaszította a számára gyorsan forgó világ centrifugális ereje, így haza már nem érkezett meg.

Haza? Nem is tudta, mit jelent ez a szó. Nem volt sem otthona, sem hazája, nem volt, aki várja. Felesége gyermekeivel már rég elhagyta. Hány éve, hogy látta őket?... már nem emlékszik. Az otthoni egy szeméttől elborított vályogház jelentette számára, melynek konyhájában – ha lehet ezt a kifejezést használni rá – ott volt a családja: kopott viaszosvászonnal borított, ócska asztalon állt egy fénykép, üres sörös-, boros- és pálinkásüvegek erdejében.

De még így is ritkán látta a családját, mert napi „elfoglaltságát” befejezve általában nem érkezett haza. Szinte minden éjszakáját az utcán töltötte, nappalait valamelyik olcsó kocsmában, mert munkája, pénze nem volt. Reggelente koldult az előző napi alkohol délig tartó hatása alatt, délután pedig el is költötte szerzeményét az ivóban. Hónap vége felé egyre kevesebb jutott, mert az elsejei segély már rég kiapadt, a koldulásból sem sok jött össze – de nem is kellett neki már sok, hogy kidöljön. Így ment ez már hosszú évek óta.

Minden akkor kezdődött, amikor öt évvel ezelőtt a munkahelyén egy olyan lehetőséghez jutott, hogy egy nagyobb összeget könyvelhetett „el”. Merthogy könyvelő volt. De nem eléggé ravasz, mert munkaadói rájöttek, s ha nem tudta volna visszafizetni a pénzt, le is csukták volna. Így viszont „csak” kitérték súlyos fegyelmi vétség miatt. Ezzel a háta mögött viszont már semmilyen munkát nem tudott vállalni. Ha akkor nem engedett volna a kísértésnek, hogy még többet... de most már mindegy.

Sokszor elképzelte életét a „ha” nélkül, mikor a kocsmasztalnál ült, de a latolgatás és jövőkeresés józan sugarait nem engedte áttörni magán az alkohol mámorának büzlő, koszos, szürke fellege.

Most is „elmélkedése” helyszíne felé ballagott, mivel a pénteken érkezett segélyből még maradt valami, így aztán most nem kellett koldulnia. Nem is nagyon tudott volna, mert vasárnap volt, az pedig nem forgalmas nap. Ugyan útjába esett egy templom, ami előtt mindennap elment, de itt soha nem adtak neki pénzt. Hiába könyörgött, szakadt, züllött, visszataszító külsejét látva nem indult meg a hívek szíve. És tudták is, hogy saját maga hibájából jutott ide, így aztán a legadakozóbbak is csak jótékony „Nem kellett volna lopni!” tanáccsal látták el.

Továbbhaladt a saját „templom” felé. Belépett, a pulthoz ment. A csapos rutinszerű mozdulattal adta ki számára a megszokott búfelejtő adagot. Fizetett és ivott. Aztán ismét, egész addig, amíg sötétségbe zárult saját létének tudata...

...amikor nehéz pillantással kinyitotta szemét, fehér mennyezetet látott, neonlámpák lógtak alá róla, hideg fényt árasztva magukból. Fejét fájdalom árán tudta csak megmozdítani. Nem tudta, hol van, míg meg nem látta lábánál a fehér vasrácsot és keze alatt a fehér paplanhuzatot. Kórházban feküdt, mellkasát szoros kötés markolta, keze gipszben. Feje

tetejét a másik, ép kezével megtapintva érezte, hogy azt is gyolcs takarja.

Az orvosok elmondták neki: egy ismeretlen ember hozta be őt a kórházba, miután rátalált az út szélén, vérbe fagyva. Félholtra verték valami hulligánok, mikor látták, hogy teljesen részeg. Azt hitték, hogy zsákmányolhatnak tőle valamit, de mivel semmit nem találtak nála, dühükben még jobban ütlegelni, rugdosni kezdtek. Több műtéttel mentették meg az életét a törések és belső sérülések miatt, és detoxikálni is kellett. Mivel biztosítása már rég nem volt, az idegen állta a kezeléseket teljes költségét.

Egy hónap múlva, amikor hazaengedték, a recepció hölgytől próbálta megtudni a titokzatos jötevő kilétét. Ő viszont, megvető pillantások közepette, csak ennyit mondott:

– Nem tudom a nevét, külsőre olyan volt, mint bárki más. De biztos nem volt normális, mert egy züllött alkoholistaért épeszű ember ennyit nem fizet! – s kezébe nyomta a kórházi számlát.

A végösszeg 355 ezer forint volt. Pontosan annyi, mint amennyi miatt annak idején elveszítette a munkáját és vele együtt a normális élet minden reményét.

Hazafelé menet elment a kocsmá elött, de most nem készítette semmi arra, hogy bemenjen. Egy dolog érdekelt: ki lehetett az, aki megmentette az életét? A kocsmában nem számított válaszra. Ott senkit sem érdekelt volna, ha egyszer örökre eltűnik.

A templom ismét útba esett, bár ebből az irányból nem is emlékezett rá, mert innen közelítve mindig kelőképpen bódult szokott lenni. Az ajtaja nyitva állt, ének hangja szűrődött ki az utcára. Maga sem tudta, miért, megállt a kapuban, majd mikor az ének hangjai után valaki beszélni kezdett bent, és ő nem értette, közelebb merészkedett az ajtóhoz. Persze, megbújva az ajtófélnél, nehogy felismerjék.

Bent az irgalmas samaritánus története hangzott. Hallotta már ezt valamikor, gyerekkorában. De most... mintha róla szólna a történet. Hallgatta a prédikációt, sok mindent nem értett meg belőle, de belül kavargtak a gondolatai. Egyre job-

ban kirajzolódott benne annak az eddig ismeretlennek az alakja, aki megmentette őt. És elhangzott egy mondat, amelynek csak a felét értette, de elég volt ahhoz, hogy lelepleződjön előtte titokzatos jötevője: „...az ő sebei árán gyógyultunk meg.”

Igen – kiáltott fel, most már nem foglalkozva lelepleződéssel –, ismerem őt! Ő mentette meg az életemet! Térdre rogyott, ott a templomajtóban. Arcán lecsorduló könnyeiben szikrázott a szemközti kőablakon besűrűdő napfény. Vasárnap volt. Végre újra vasárnap.

■ LÉNÁRT TIBOR

Egész hadseregnyi veterán gyűlt össze Franciaországban, hogy megemlékezzenek elesett bajtársaikról. Angolok, amerikaiak, franciák és persze németek. Most nem néznek egymással farkasszemet, békésen álldogálnak, beszélgetnek.

Persze, azért külön csoportot alkotnak a volt szövetségesek, békések ugyan, de még most se, ennyi év után se keverednek régi ellenfeleikkel. Ha nem muszáj, nem szólnak hozzájuk, a győztesek mindenhol és mindenkor egyforma pillantásaival méregetik őket. De ez minden.

A világháború évtizedek óta vége, az egykor félelmetes harcosok öregemberekké szelidültek. Persze, vannak, akiknek a szemében még felfellobban a harci tűz, mikor felidéznek egymás közt a múlt emlékeit. Egyesek kényelmes, nyári öltözetben jöttek, de sokan felöltötték régi egyenruhájukat, mellükre tűzték kitüntetéseiteket, érdemérméiket – régi csaták, sebesülések emlékeit.

Sokan bottal, mankóval járnak, tolokocsiban ülnek. Kinek lába hiányzik, ki megbénult. Legtöbbjük sebesülése óta nyomorék. Mások katonás tartással lépkednek, de zubbonyuk, zakójuk valamelyik ujja oldalukhoz van erősítve. Egy-két öreg frontkatonára fél szemét fekete kötés takarja. Inkább viselnek kötést, mint műszemet, mert a kötés katonásabb. Ötven éve büszkék sebesüléseikre.

Az egyik angol veterán, mellén számtalan kitüntetéssel, barátságosan fordul a mellette álló öregúrhoz.

– Maga angol?

– Nem, német vagyok – felel angolul a másik.

Kis csend következett.

– Hol tanult meg ilyen jól angolul? Talán hadifogságban?

– Az igazán nagy történetek a kisemberekről szólnak!

– Hogy írhatnék nagy történeteket, hiszen még alig éltem – mondta a fiatalember.

– Fiam – szólt mély hangon az öreg kántor –, a nagy történetek nem a világban vannak, hanem a szívvedben.

A fiatalember lassan bólintott, mintha minden egyes szót külön megfontolna.

– De akkor is – vetette ellen –, nem ismerek híres embereket, nem láttam a történelem igazán nagy színpadait, nem hallgattam közlő a múlt ránk maradt kottáit, és még alig-alig ismertem meg a neves elbeszélők munkáit.

Lehajtotta a fejét, és nagyot sóhajtott. Már csak ketten voltak a templomban, véget ért az istentisztelet, mindenki távozott. A fiatalember felment az orgonánál ülő kántorhoz, és lerokkadt mellé a padra. Csendben beszélgettek, miközben az est némán kúszott be az ablakokon, s félhomály ült meg az épületben.

– Bármit írhat az világról, az emberről – szólt rekedt hangon a kántor –, ha nem öntöd bele a szívedet és a lelkedet, csak betűk lesznek a papírodon. Még fiatal vagy, és csak egy éve próbálkozol írással. Adj magadnak egy kis időt, legyen türelem benned. Hidd el, az az erények legnemesebbike.

– Szép történeteket akarok írni. Olyanokat, melyekből kiderül, mennyire fontos Jézus szeretete.

– Nem vagyok biztos benne, hogy használni tudom ezeket a kincseket,

Földet érés

– Nem, soha nem fogtak el. A háború előtt angolt tanítottam középiskolásoknak.

– Én ejtőernyős voltam. És maga?

– Légvédelmi tüzér. Egy kicsit hosszabb csend állt be. Végül az angol mintegy megbocsátóan megveregette a német vállát.

– Háború volt, tettük, amit kellett, vagy legalábbis amit megparancsoltak. Kár, hogy akkor nem így találkoztunk, mint most.

– Igen, az jobb lett volna – mosolygott a német.

– Ötször sebesültem – mutatott kitüntetései az angol –, de sok bajtársam soha nem tért vissza a bevetésekről. A partraszálláskor rossz helyen ugrottunk. Szétszóródtunk, akár magvak a forgószélben. Volt, aki már a levegőben megebesült, vagy le is lőttek. Aztán a sebesültek egy vízzel elárasztott rétre estek, ahol belegabalyodva az ernyőjükbe megfulladtak. Mások fennakadtak a házak, templomok tetején, távirópóznákon. Ott lőttek le őket, miközben tehetetlenül lógtak. Mindegy, régen volt – az angol észrevette a német zavarát –, az a lényeg, hogy véget ért a borzalom, és legalább az elesettek emlékét életben tartjuk. Van családja?

Az első kincs

Nincs annál csodálatosabb, mint megérteni a Megváltó szavait. Én pedig csak tovább akarom adni az embertársaimnak. De csak ülök itt, egy megkopott kisvárosban, mindig ugyanaz történik, és már kezdek kiábrándulni.

Az öreg kántor is halkán sóhajtott. Lenézett a templomhajóba, az üres padosorok árnyai közé.

– Jézus nagyon boldog, hogy őt és tanításait akarod megírni az embereknek. Hanem hallgass ide, ő sem csak úgy Húbele Balázs módon indult neki. Tudod te is, hogy éveket járta Atyja világát, míg tanítani kezdett.

– Igen, tudom. A türelem...

– Nem csak türelem. Ne a testeddel gyűjts a világból, hanem a lelkeddel és a szíveddel.

A fiú most felnézett az öregre, és kérdő tekintettel bámult az ősz szemöldök alá, a ráncok közé, bele a fiatalos csillogó szemekbe.

– Mit gyűjtsek?

Az öreg halkán kuncogott.

– Azt, amit Jézus is gyűjtött, mielőtt tanítani kezdett volna. Kincseket!

– Kincseket?

– Igen. Méghozzá igaz kincseket. Az igaz kincseket a szívvel választja ki, és az is őrzi meg. Méghozzá a szeretet segítségével. Jézus rengeteg kincset hagyott hátra. Nyisd ki a szívedet, hogy észrevehesd őket, mert az olyanoknak hagyta hátra, mint te. Ha Jézusról akarsz írni, ahhoz a szíved kell, nem a világ ezernyi képe.

– Nem vagyok biztos benne, hogy használni tudom ezeket a kincseket,

– Két gyermekem, várandós feleségem és a szüleim mind meghaltak egy szőnyegbombázáskor – feleli a német.

Hosszú csend áll be, az angol nem tudja, mit mondjon, valami vigasztalót vagy bármi mást, hirtelenjében semmi nem jut eszébe. A háttérben himnuszokat játszik a zenekar, majd egymást követik a megemlékező beszédek.

– Tudja – szólal meg végre az angol veterán –, ott, sebesülten feküdvé, bujkálva abban a pokolban, megfogadtam, hogy minden elesett bajtársamért legalább tíz németet megölök. Aztán rám találtak, visszakerültem Angliába, egy templomban kialakított kórházba. Apácák ápoltak, sokat beszélgettem velük, és bárhogy égett bennem a bosszú elött, már nem tudtam haragudni senkire. Megváltottam, mert nemcsak a testemet, hanem a lelkemet is meggyógyították.

Hosszasan elmerengett, majd az öreg némethez fordult.

– Tudja, amikor kiugrottam a gépből, valójában nem is azon a véráztatta szántóföldön értem földet, hanem sokkal később, abban a templomban. Azóta is az a föld van a talpam alatt, bárhová is megyek, viszem magammal. Jó föld, megbocsátást, szeretetet termő.

Elgondolkodott, majd így szólt:

– Vagy nem is, inkább az a föld visz engem. Jöjjön, igyunk valamit, aztán még beszéljünk, de vidámabb dolgokról – karolt bele a másik öregemberbe, és a két veterán lassan elindult a büféátor irányába, elhaladva a külön csoportosuló német és szövetséges öregurak között.

■ BOROS JÁNOS TAMÁS

főleg, ha meg sem találom őket. A szívem pedig Jézusé, mégsem tudok róla szép történeteket írni.

– Fiam, ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is. Ezt Jézus tanította nekünk. Figyelj szívvel a szavaira, és megtalálod azokat a kincseket.

Sokáig nem szóltak semmit.

A fiatalember elfordította a tekintetét, és kilesett az apró kis ablakon, mely a nyugati falba volt vágva. A nap éppen akkor bukott a horizont alá. Narancssárga gömbjének utolsó szikrái az alacsonyan szálló felhőkre olvadtak, s úgy ragyogtak ott, mint a hullámzó tűz. Majd lassan azok a színek is elmélyültek, és a narancs bíborba, végül sötétkébe tündt. Aztán ahogy az éj sötét köpenye beburkolta a világot, odabent, egészen a mélyben, egy apró kis fény gyúlt fel.

A fiú mosolyogva fordult vissza az öreg kántor felé.

– Azt hiszem, az első kincsemet éppen most találtam meg.

– Igazán? – kérdezte az öreg is mosolyogva.

– Igen. És úgy döntöttem, otthon meg is írom. Egy melegsívű, szeretetteljes kántorról fog szólni. Egy olyan emberről, aki már rengeteg kincset felhalmozott a szívében, s minden szavában és tettében Jézus szeretetének a tanítása munkál. Egy ilyen vén kántorról fogok én írni!

– Ó, valóban? – kuncogott az öreg.

– Az igazán nagy történetek a kisemberekről szólnak!

■ VARGA PÉTER

Aki útépitőből lett Isten útépitőjévé

Beszélgetés Jankovits Béla nyugalmazott esperessel

► A Dunántúl szülőtteként szolgálati helyei is az ország e részéhez kötődtek, s noha világi pályán indult, a hívó szónak nem tudott ellenállni. Jankovits Béla nyugalmazott esperes harmincnégy évét át hirdette az evangéliumot, és bár hivatalosan már nyugdíjba vonult, számos terve van arra, hogyan tudná továbbra is az evangélikus egyház ügyét szolgálni.

– 1946-ban Sárszentlőrincen születtem, abban a Tolna megyei faluban, amelyben az 1800-as évek közepén a Dunántúl legnagyobb magyar nyelvű falusi evangélikus gyülekezete élt – kezdi felidézni pályáját. – Apám mezőgazdász volt, így többször is költöztünk, mindig oda, ahová a hivatása szólította.

Már általános iskolás koromban is sokat olvastam. A human tantárgyak, a történelem és az irodalomtörténet érdekelt leginkább, amiket nem is igazán kellett tanulnom, mert első olvasás után megjegyeztem. A műszaki tárgyak nem érdekeltek, szüleim mégis azt javasolták, hogy ne gimnáziumba jelentkezsek, mert attól féltek, hogy származásom miatt a hatalom úgyse engedne ott tovább tanulni. Ezért az útépitési és földmérési technikumba jelentkeztem Székesfehérvárra.

Érettségi után beteg lettem – akkoriban sokat sportoltam, futottam, valahol megfázhattam, és tüdőbajt kaptam –, így egy évig szanatórium-ban voltam. Együtt gyógyultam Végh Tamással, a későbbi fasori református lelkésszel. Sokat beszélgettünk a szanatórium-ban. Hitem formálódásában hatással volt még rám az ottani nevelőtanárnő, aki Bárcki Gusztávnak volt a helyettese, s akit nézeti miatt kitétek a főiskoláról...

– Az útépitő, földmérő technikusi milyen úton került a teológiára?

– Hosszú folyamat volt, míg én a teológiára jelentkeztem. Először a műszaki egyetemen tanultam tovább. Ebben az időben ismerkedtem meg az akkor még teológus Krähling Dániellel, a későbbi bonyhádi esperessel. Akkoriban már éreztem az elhívást, de – otthagya az egyetemet – még egy évet akartam várni. Dunaujvárosba mentem dolgozni a házigyárba készáruraktárosnak. Itt a párttitkár feljelentett a személyzetis-nél, mert nem köszöntem neki. Így visszaminősítettek segédmunkásnak. Végül 1967 decemberében kezdtem el a teológiát, és 1972-ben végeztem. Csepregi Zsuzsa, Széll Bulcsú, Görög Zoltán, Lehel László és Fejér Zoltán voltak az évfolyamtársaim.

– Hogyan formálódott evangélikus identitása annak ellenére, hogy olyan helyeken tanult és dolgozott, amelyek a szocializmusnak nevezett légvérépítés korszakában „stratégiai fontosságúnak” számítottak?

– Nagyon nyitott voltam, még marxista irodalmat is olvastam. De evangélikus közegben születtem, éltem, és otthonról elkerülve tudatosan is kerestem ezt. Amikor néhány egyetemistatársamnak bejelentetem, hogy a teológiára megyek, azt hitték, megőrültem. A hatvanas évek közepén otthagyni a műszaki egyetemet – ami akkor a világ egyik legjobb egyeteme volt – és a teológiára menni, papnak készülni? Aki ilyet tesz, az csak hibbant lehet – gondolták. Én mégis vállaltam ezt, az elhívás erősebb volt.

– Miként indult lelkészi pályája?

– Káldy Zoltán püspök szentelt lelkésszé Sárszentlőrincen. Mivel Tolna megyei ösztöndíjas voltam, ott is kezdtem szolgálatomat. Esperesi káplánként kezdtem Pakson és Tengelícen, majd Tolnanémedibe kerültem parókusként.

– És a család?...

– Feleségemet, Mihácsi Mártát még teológuskoromban, egy szuplikáció alkalmával ismertem meg. Dunaföldvári paplány volt. Nagy családot alapítottunk, hat gyermekünk született. Már mind felnőttek...

– Mikor került a korábbi Északi, ma Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület területére?

– Tolnanémediben már három gyermekünk volt, nehezen éltünk meg. 1979-ben Bobára kerültem, de hiába szerettem az ottani embereket, a sík vidéket nem tudtam megszokni. Tagja voltam a győri szeretetház igazgatótanácsának, és a város felé utazva a vonatról láttam a felpéci templomot a sokorói dombok között. Dombi Laci bácsi nyugdíjba vonulása után felvetődött bennem, hogy lehetnék az utódja... Közben szóba jött még, hogy levéltár szakon tanulok tovább – levelező tagozaton – az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. Ottlyk Ernő püspök viszont kijelentette: nem régi papírokat forgató, hanem prédikáló papokra van szüksége.

E vívódások közepette egyszer csak kaptam egy telefont a Felpéc szomszédságában fekvő Kajárpécről: megválasztottak lelkésznek. Meglepett a dolog, mert Ottlyk Ernő korábban azt mondta nekem, hogy nem mehetek se az egyetemre, se Felpécre, se Kajárpécre. Ez 1982-ben volt. 1980–81-ben a gyülekezet renoválta templomot, a maradék pénz volt az alap az új parókia építéséhez. Egymillió forintból – amelyet a gyülekezet adott össze –, kilencezer társadalmi munkórával készült el. Szolgálatom során később két időszakban is helyettesítettem Felpécen.

– Hogyan teltek az itt eltöltött évtizedek?

– Érdekes módon 1990 előtt nem hívtak más gyülekezetbe. Utána hívtak, de akkor már nem mentem. Így huszonnyolc évet töltöttem Kajárpécen, innen mentem nyugdíjba. 1992-ben megválasztottak espereshelyettesnek, majd 1995-től 2006-ig két cikluson keresztül a Győr-Soproni Egyházmege esperese voltam.

– Ön azok közé a lelkészek közé tartozik, akik nem publikálnak, nem hallatják a hangjukat a médiumokban, az – espereseknek obligát – rádiós istentiszteletre való felkérést is nehezen fogadta el. Miért vállalta ezt a tisztelet, hiszen esperesként sokszor hangadónak kell lenni...

– Sokat gondolkodtam, hogy vállaljam-e egyáltalán a jelöltséget. Azonban valaki azt mondta nekem, hogy erkölcsi kötelességem ezt megtenni. Végül mindenkivel megtaláltam a hangot, vagy inkább elfogadtam. Vannak krónikus „nehezményezők” a gyülekezetekben, talán őket volt a legnehezebb meghallgatni. Volt, ahová rendszeresen ki kellett mennem rendezni a megromlott viszonyokat. Különben kiegyensúlyozó szerepű személyiségnek tartom magam...

– Milyen eseményre, eredményre emlékezik vissza legszívesebben aktív szolgálatából?

– 1995-ben az esperesi beiktatásomon elmondtam, szükség van arra, hogy a lelkészek és a pedagógusok között legyen komolyabb kapcsolat. Ennek jegyében Jancsó Kálmánnal, a győri oktatási központ akkori igazgatójával 2001-től elkezdtek szervezni az egyházkerületi pedagóguscsendesnapokat. Emellett kiemelném az úgynevezett téli esték rendezvényünket, amelyet eddig már tizenháromszor tartottunk a faluban. Telente hat ilyen együttlétre került sor, amikor is ismert személyiségeket hívtam előadónak. Reméljük, ennek is lesz folytatása.

– Az aktív szolgálati idő leteltével mik a tervei nyugdíjas napjaira?

– Egyháztörténettel foglalkozom komolyabban. A felpéci és kajárpéci anyakönyvek feldolgozását szeretném még elvégezni, ennek keretében a keresztnéveket vizsgálni, elhunytak betegségeit, házassági kapcsolatokat tanulmányozni. Ehhez viszont muszáj lesz beletanulnom a számítógép használatába, ami jelenleg még elég távol áll tőlem. A másik szívügyem a soproni Eötvös-középiskolánk. Az igazgatótanács elnöke vagyok, 2013-ban jár le a mandátumom.

A gyülekezeteim szeretetét is nagyon érzem, így maradok ezen a vidéken. Nyugdíjas napjaimra Felpécen telepedtünk le, itt kapcsolodom be feleségemmel a gyülekezet lelki életébe.

■ MENYES GYULA

Tabi téglajegyből valódi fal Borsodban

Még a legidősebbek sem emlékeznek arra, hogy Edelény utcáit beborította volna a medréből kilépett Bódva patak. A tavaszi esőzések során azonban húsz ház napok alatt összedőlt, azóta pedig még több vált lakhatatlanná. Mégsem követelt emberéletet mindez, még csak sérülés sem történt. Az anyagi kár ellenben annál nagyobb.

Egy rémisztő hajnalon egy édesanya arra ébredt, hogy a víz körül vette a házukat. Bár nem akart hinni a szemének, tudta: menekülniük kell. Magához ölelve alvó fiát, annak asztmagyógyszereit és a ház papírjait, a tíz kilométerre lévő nagymamához menekültek. Maguk mögött hagyva a délutánra összerokadó otthonukat, a megörökölt nagyszülői házat, amelyet kétharmadrészt lakáshitelből vásároltak ki a rokonoktól. Négy, lemondásokkal teli év végére a kőműves édesapa vezetésével teljesen felújították a hatvanöt négyzetméteres, vályogfalú kis hajlékot. Ám a vadonatúj tető alatt alig három hetet élhetett a család – a víz kimosata alóla a vályogfalat.

Somogy megyében, Tabon minderről csak a hírekből értesülhettünk. Erről a családról pedig mit sem tudtunk.

A június 12-i istentiszteleten mégis megszólított minket Istenünk igéje: „Legyünk hálások!” Aznap este szembesültünk az árvízi képekkel. Ezért megfogalmazódott bennünk: ha már a mi környékünkön nagy baj nem történt, miért ne kezdeményezhetnénk gyűjtést, testvérkezet

képp jótékonyági hangversenyt tartottunk, amelyen a helybeli zeneiskola fúvósai zenéltek, és Szemerei János esperesünk fia, Márton kíséretével jövendőbelije, Polyák Rita énekelt.

Kevésnek bizonyult az eredetileg elkészített kétszázötven téglajegy! Végül 402 ezer forint gyűlt össze. Az adakozók között voltak a környék legkisebb falvainak lakói ugyanúgy, mint tabi jó szándékú evangélikusok és más felekezeti testvérek. Sokan a hónap elején megkapott nyugdíjából és konyhapénzből adtak, nem a feleslegükből!

Azután autóba ültem egy férfitestvérrel, és elmentünk a számunkra idegen vidékre: Felsőzsolcára, majd Edelénybe. Az utóbbinak korábban vízzel elöntött utcáit járva akadtunk rá egy olyan házromra, amelynél a nyomok azt mutatták: ezt a házat látták, és lakói mindent megtettek, hogy mentse a még menthetőt; az udvar hátsó felében összerakott cserepek, faanyag dolgos emberek szorgalmát dicsérette.

A háziak otthon voltak: apa, anyas a nyolcéves fiúcska. Akkor is épp a még használható dolgok mentésén dolgoztak. Felkínált tégladományunk hallatán könnyeikkel küzdöttek, alig akarták elhinni, hogy övék a váratlan adomány.

S amikor augusztus 6-án a kilencszáz darab téglát négyfős gyülekezeti küldöttségünk átadta, mi éreztük magunkat megajándékozva. Újra átéltük Jézus tanításának igazát: nagyobb boldogság adni, mint kapni.

A megajándékozott Krehlik Zsolt és családja (középen), valamint a tabi gyülekezet küldöttsége a tégladomány előtt

nyújtva az árvíz sújtotta ismeretlen embereknek?

Elhatároztuk: téglajegyeket készíttünk ezerforintos címetekben, az így összegyűlt adományokból téglát vásárolunk, és azt közvetlenül egy otthonát veszített családnak adjuk. A háromhetes gyűjtés zárása-

Így talán hozzájárulhattunk egy kicsit ahhoz, hogy egyházhoz nem kötődő emberek felismerjék az Isten gondviselő szeretetét, amelynek mi csupán eszközei lehettünk – de boldog eszközei voltunk!

■ SZIGETHY SZILÁRD
lelkész (Tab)

Evangélikusok az evangélikus nevelésért a 2010/2011-es tanévben is

Gyülekezeteink szeptember első vasárnapjának ofertóriumával évek óta támogatják a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) nevelési-oktatási intézményeit. A tavaly összegyűlt adományt ezúton is köszönjük, a pénzt közétkeztetési célokra használtuk fel.

A 2010/2011-es tanévben a szociálisan rászoruló gyermekek támogatásához kérjük gyülekezeteink segítségét. A szeptember 5-ei vasárnap ofertóriumával az egyházunk intézményeiben tanuló közel tizenegyezer gyermek közül a nehéz sorsúak számára nyújthatnak segítséget.

Isten áldását kérjük az adakozókra és adományaikra.

Az MEE Oktatási és Iskolai Osztálya

AZ ÚJ KENYÉR ÜNNEPÉRE

Imádság

Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma, Istenünk!
Nem kérünk most tőled mást, csak ezt.

Ajándékozz meg, kérünk, naponta a kenyérrel, amely az életet jelenti, alapvető táplálékunkat, amelyet soha nem lehet megenni igazán.
Ajándékozz meg a kenyérrel, amely úgy tanít minket a holnap reményére, hogy mindig az aznapit, az egy napra valót kérhetjük tőled.
Add, hogy soha ne feledjük: te tartod kezében jövőnket.
A sok apró gabonaszemből örölt liszt s a belőle sült kenyér hadd emlékeztessen minket arra, hogy emberekként, teremtményeiddé mi is összetartozunk szép világodban.

Teremts közöttünk egyetértést, Istenünk, hogy testvérként tekintsünk egymásra!
Érlelj minket, azután öröj meg, hogy életünk próbáin át igazi táplálékká lehessünk egymás számára!

Add, hogy ne lássunk ínséget: sem szeretteink, sem embertársaink, senki, aki szerte a földön él.

Tégy minket késszé, hogy megosszuk a szükségét szenvedőkkel, amit tőled kapunk.
A búzaszem, amelyen Krisztus arcát fedezték föl a régiak, emlékeztessen minket arra, hogy tiéd ez a világ, s hozzád tartozunk mindannyian.

Istenünk! Add nekünk minden nap az Élet Kenyerét:

add, hogy Jézus Krisztus testvérünk, megváltónk és reménységünk legyen most és mindenkor. Ámen.

Kenyér – kovással...

▶ **Éppen a tengelici gyerektábornak süt pizzát, amikor felhívom időpontot egyeztetni. Megjegyzé, hogy idén nem mentünk hozzá a kis csapat. Pedig korábban többször is meglátogattuk, mind a harminc vagy negyven gyerekkel, hogy vele süssenek, és tátott szájjal hallgassák, ahogy mindig lelkesen és lelkesítőn beszél a kenyérről Káspári Károly evangélikus presbiter, a pék.**

– Mit jelent egy pék számára a kenyér?

– A legtöbben talán nem is tudják, hogy őseink milyen komolyan vették a kenyeret. A kenyér az élet, az Úr teste volt számukra. Mielőtt megkezdtek egy veknit, keresztet rajzoltak rá a késsel. Ha egy falatnyi is leesett, azonnal fölémelték a földről, leporolták, és megkérdezték tőle: megütötte magad? Nagyapáink aratáskor a búzaföld szélén szűkös esztendőben is mindig hagytak magot a madaraknak, hogy az Isten áldásában részesüljenek.

Ma már sokszor csak rohanva eszünk, és rohanva élünk. De a kenyér nem hagyja magát. Megvan a maga tempója, amit tiszteletben kell tartani. Most is ugyanolyan komolyan kell venni, mint régen. Olyan, mint egy kisgyermek, akit kordában kell tartani, és szeretni kell.

Bármikor, ha bemegyek a pékségbe, mindig megfogdosom, megérintem a kenyértésztát, hogy tudjam, hogy érzi magát. Ha elégedett, nyugodtan teszem a többi dolgomat, amíg kel; ha nyugtalan, igyekszem megadni neki, amire szüksége van. Ehhez nélkülözhetetlen a szakmai tudás és affinitás. Mert bele lehet nyúlni a fejlődésbe. A tészta az élesztőtől egy élő anyag, aminek az alakulását végig kell kísérni, és ha mindent megtettünk érte, akkor nagy valószínűséggel jó lesz.

Az ember kenyeret nem úgy süt, hogy na, most dolgozni kell,

sütők háromszáz kiló kenyeret, és utána hazamehetnek. Nem, a kenyérsütés maga a gondoskodás. Valami olyasmi ez, mint ahogyan egy asszony készíti a családjának a vasárnapi ebédet.

– Az odafigyelés. A törődés. A felelősség. A becsület. És persze a jó alapanyagok.

– És mi a helyzet a sóval? A szüleim, ha rossz volt a kenyér, mindig a sóra fogták...

Szeretettel, gondosan, fegyelmezetten és örökös várakozással, mindig egy kis kellemes izgalommal. Jól sikerült-e? Ízlik-e nekik? Figyeli, hogyan fogyasztották el, örömteli elége-

– Só nélkül is megkel a kenyér, tulajdonképpen még gyorsabban is elkészül, szükség esetén akár ehető is, csak éppen az íze nem olyan. Nem ízletes. Az a kicsi só va-

dettséggel nézi, amikor jó étvágyal esznek. No és ahogyan a jó ebédet is gyakran észre sem veszik, úgy a jó kenyeret is sokszor természetesnek tekintik az emberek. Csak az értékeli, aki evett már rosszat is. Persze, a háziasszony is, a pék is tudja ezt, de azért jólesik olykor a visszajelzés.

– Mitől jó a kenyér? Mi az, amit nem szabad soha kihagyni belőle?

lóban egészen megváltoztatja. Kalandossá, élvezetessé teszi az ízét.

Elbúcsúzunk, mert lassan indulnia kell a munkába. Készíti a tésztát a kenyérünkhöz, gondoskodik a mindennapokról. Süt a nap, süt a pék. Ilyen egyszerűen és természetesen.

■ FÜLLER TÍMEA

...és kovász nélkül

▶ **Kovásztalan, azaz kelesztés nélküli kenyér – ezt esszük, amikor az úrvacsora szentségében részesülünk. Csendes áhítattal fogadjuk a kerek, törékeny ostyalapocskában Krisztus testét magát. Tudjuk, hogy mit jelent, azzal azonban nem feltétlenül vagyunk tisztában, hogy honnan és miként is került az ol-tárra.**

Az ostyasütés korábban a papok és szerzetesek, esetleg a kántor vagy a sekrestyés feladata volt. Magyarországon az 1950-ben feloszlott szerzetesrendek tagjai közül többen ostyasütők lettek; ma több katolikus püspökség is működtet ostyasütő üzemet.

A kovásztalan kenyér előállításának titkát kutatva az Esztergom–Budapesti Főegyházmegegye – nem mellesleg az evangélikus egyház Luther Kiadója is kiszolgáló – ostyaellátójának ajtaján kopogtattunk. (A Haller utcai Szent Vince Plébánia egyébként nem csak a tevékenységnek ad otthont; a ferencvárosi evangélikus gyülekezet lelkesi hivatala is itt székel.) Szabó Györgyi gazdasági ügyintéző avatott be a részletekbe.

– Bár egyházi fenntartású intézmény vagyunk, az élelmiszer-készítésre vonatkozó jogszabályokat, előírásokat nekünk is be kell tartanunk. Nálunk is működik az úgynevezett HACCP élelmiszer-biztonsági rendszer.

Az ostya csak búzalisztből készülhet, és semmilyen adalékanyagot nem tartalmazhat – erről az Egyházi törvénykönyv is rendelkezik. Természetesen csak magyar alapanyagot használunk; fontos számunkra, hogy ily módon mi is támogassuk a hazai mezőgazdaságot. A lisztélesztő kenyerek számára készülő ostyák teljesen elkülönült munkafolyamatot igényelnek, ezért illet mi nem készítünk, hanem egy erre szakosodott

külföldi kolostorból szerzzük be.

Az ostyakészítés folyamatának első lépése a liszt megsziktalása. Ezután vizet öntünk a lisztbe, és kikeverjük a masszát. A recept tehát nagyon egyszerű, de a hozzávalók megfelelő arányának meg-

például feszületet, bárányt és így tovább – gravíroztak.

A kihült lapokat átprésítjük – így nem fognak töredezni, amikor a vágógép segítségével kivágjuk belőlük az ostyákat. A kivágott lapocskákat kiszárítjuk, szétválasztjuk, majd átválogatjuk – a vágólap

határozása már tapasztalatot igényel.

A masszát kerek sütőlapokra öntjük – egyszerre akár hat gépen is folyhat a munka –, és két sütőlap között néhány perc alatt a megsütjük. Vannak teljesen sima felületű sütőlapjaink, és vannak olyanok is, amelyekbe különböző mintákat –

ugyanis a legelső lapot beszakítja, cakkos szélűek lesznek az ostyák, és ezeket a darabokat természetesen nem értékesítjük.

A gyártás utolsó fázisaként százas rolnikba csomagoljuk az ostyákat – évente körülbelül ötmillió darabot.

■ Zs. V. J.

NOVELLAÍRÓ-PÁLYÁZATUNK ANYAGAIBÓL

Példázat az ajándékról
és a szorgalomról

Egy földművesnek három fia született. Anyyira egyformák voltak, hogy idegenek ikreknek vélték őket.

Békés életük volt, sok munkával, kevés pihenéssel. A fiúk szorgalmasan dolgoztak családjuk földjén, szívesen teljesítették atyjuk kéréseit, s megtanulták, hogy a ki sem mondott elvárásoknak is megfeleljenek.

Egyik derűs tél végi napon atyjuk váratlan feladattal bízta meg őket:

– Felnőttetek, fiaim! Itt az ideje, hogy próbára tegyétek önmagukat. Akkora darabot vehettek be közös birtokunkból, amekkorát akartok.

Együküknek búza-, másikuknak kukorica-, harmadikuknak mákvetőmagot adott.

A gabonával megajándékozott fiú összeszedte addigi kevéske tapasztalatát, és gyakran fordult tanácsért édesapjához, nagyatyjához, más öregekhez. Minden munkát idejében elvégzett, elkövetkező évük létfeltételeit tisztelte vetésében. Mikor a szemek keményre értek, megszervezte az aratást-cséplést, a termés behordását, odarendelte a földre a szalmabálázót, a rakodókat.

Magtárba került a bőséges termés, hogy kenyérré öröltethessék, vagy vetőmagként várakozzék, illetve tartalékként szolgáljon, s hogy ocsúja takarmánnyá, szalmája alomná és tüzelővé válják... A legény másodvetésre készített elő a talajt. Gyakran tanácskozott fivérével, megosztották észrevételeiket.

A kukoricával megajándékozott fiú nagy örömmel látott munkához, és gyakran kért tanácsot édesapjától, nagyatyjától, más öregektől. Elkövetkező évük létfeltételeit tisztelte vetésében.

Egyik estefelől hatalmas özvív víz zúdult rájuk, jégdarabokat pattogatott szét, és a vetést széles pásztában megsemmisítette.

A vihar elmúltával az elkeseredett ifjú újra felszántotta és ismét bevettette a pusztává vált földsvákokat. A jégtől megkímélt területre idejében odarendelte a gépeket, a rakodókat. Szellős magtárba került a szem, hogy emberi és állati eledel vagy vetőmag, illetve tartalék legyen, s hogy a bálák-

ba préselt szár takarmánnyá, tüzelővé válják...

A fiú a betakarítás végeztével vetésre készítette elő a talajt.

Munkája közben gyakran tanácskozott fivérével, kérték és elfogadták a másik segítségét.

A mákkal megajándékozott fiú lakrészre magányában azonnal a sarokba hajtotta a zsákocskát. Becsapottnak érezte magát a kevéske vetőmag miatt, és háborgását lecsillapítandó elment kikapcsolódni. Minden idejét mulatótársaival töltötte. Mikor hazadüldöngélt, edzőcipőjét a zsákocskára dobta.

Fivérei udvarias kérdéseit patópálaras nyegleséggel utasította el. Játékgépezés, kártyázás, hajnalig tartó dorbézolások várták...

A tél közeledtével a gazda magához hívta fiait.

– Atyám – kezdte a gabonával megajándékozott fiú –, te érdemen felül jutalmaztál engem, és hitvány szolgáló igyekezett a te bizalmadat megérdemelni. Az ég Ura kedvező időjárással segítette küszködésemet. Íme, pajtáid, magtáraid és csűrjeid bizonyítják: vetőmagod a magvak sokaságát hozta.

Ekkor asztalokon hatalmas kenyereket, gabonából készült süteményeket toltak be a szolgálkák.

– Büszke vagyok rád, gyermekem – ölelte őt meg édesatyja. – Ugyanannyi gabonát vetettem el hasonló nagyságú földdarabon. Nálam is ennyi a termés. Megdolgoztál azért, amit elértél. Legyen a tiéd, alapozd meg véle saját életedet!

– Atyám – kezdte a kukoricával megajándékozott fiú –, te érdemen felül jutalmaztál engem, és hitvány szolgáló igyekezett a te bizalmadat megérdemelni. Eleinte az ég Ura is kegyébe fogadott. Azután viszont jégverést élhettünk át, és a veszteséget kevésbé ellensúlyozhattam az utóvetéssel. A te vetőmagod így is a magvak sokaságát hozta.

Kukoricából készült fogásokat, süteményeket hoztak be a szolgálkák, és ingyenségként ott volt az utóvetésből készült sok főtt és sült kukoricacső is.

– Büszke vagyok rád! – ölelte őt meg édesatyja. – Ugyanannyi kukoricát vettem el hasonló nagyságú földdarabon. Nálam is ennyi a termés. A jégverést én is megsínyletem, megsirattam. Én silónak valót vettem a tönkrevert földbe, örömmel fogadom most illatos főtt és sült csőveidet, ízük gyermekkori emlékeket ébreszt bennem. Megdolgoztál azért, amit elértél. Legyen a tiéd, alapozd meg véle saját életedet!

– Atyám – kezdte a mákkal megajándékozott fiú –, felbosszantottál ezzel a megkülönböztetéssel. Fivéremnek zsákszámra adtad a vetőmagot, engem erre a kis zsákocskára érdemesítettél. Visszaadom hiánytalanul – nyújtotta volna atyjának a lomok alól nehezen kibányászott, dohos tarisznyát.

– Haszontalan vagy! – dörrent rá édesatyja, és szolgálói betoltak egy mákos étellel, süteménnyel gazdagon megrakott asztalt. – Édesszójú vagy, ezért bíztam volna éppen rád a mák termesztését. Ugyanannyit vettem el én is, amennyi nálad tönkrement, nálam viszont ezerszeres termést hozott.

A mákkal megajándékozott fiú nagyot nyelt, mikor meglátta az asztalon kedvenc ételeit. Érezte, hogy arca lángvörösre vált. Szégyenét tetézte, hogy sem fivérével nem osztozhat atyja elismerésében, sem a ház népével az évet záró általános örömnepben. És mikor mindenki megröhögte az asztalokat, ő nem mert venni sem a perecből, sem a sült kukoricából, de még a mákos gubából sem.

■ PATAKI EDIT

Pazarló kegyelem

A Szántóvető megy és szórja a magot. Öles, egyenletes lépésekkel halad az egyenetlen talajon. A kezét a bugyrába dugja, markolja a magot és lendíti szét, szerteszt a földön.

Apukám bizony már vetőgépet aggat a szép kék traktorja mögé, és úgy szórja be maggal a földet.

A Szántóvető megy és szórja a magot. Öles lépésekkel halad az egyenetlen talajon. A kezét újra a bugyrába dugja, markolja a magot és lendíti szét, szerteszt a földön. Hinti a magot, bármi történjék, essék akárhova.

Apukám nagyon pontosan állítja be a gépeket, hogy minél több teremhessen, minél kevesebb essen a vadászoknak kitisztított ösvényre, a les köré és a villanyoszlophoz. Hiszen nem akarja pazarolni a magot.

A Szántóvető csak halad azokkal

az öles lépésekkel és pazarol. Nem nézi a föld aranykorona-értékét, nem méri az összetételét. Hullik a mag mindenfelé. Útra, gazba, szik-

látközé... A kezét a bugyrába dugja újra, és markolja a magot, hinti szét, szerteszt amerre jár.

A legnagyobb különbség, hogy édesapának nem fáj, ha egy mag mégsem jó helyre pottyan, és nem kel ki. A Szántóvetőnek bele-sajdul a szíve minden egyes elvesztegetett

magba. Termést akar látni, nem hasznót. Öles lépeteivel termővé tesz, amit csak tud, élővé, amit csak lehet. Termést akar látni, nem hasznót. Bugyrát egészen a földre pazarolja.

■ PETE VIOLETTA

MAGYARI LAJOS

Állj mellém...

Állj mellém, mikor legnehezebb,
a legszigorúbb napon –

mikor kifagyna az elvetett mag,
mert kés villog a földeken,
ha a szelek jégesőket hoznak,
s kalásznak lenni győtrelem,
ha vonatok egymásba szaladnak,
hogy karddá pendül a kerék,
ha az őzre farkasok rohannak,
s megbűvölik remegő szemét,
mikor a várost a víz előnti,
s csüggedt lakói már csak nézik,
ha a kaszát kő pöccinti,
s a kaszásra fordítja élit...
minden ragadozó pillanatban,
mely testünkbe vágthat vakon –

állj mellém, mikor legnehezebb:
háromszázhatvanöt napon.

HETI ÚTRAVALÓ

Krisztus mondja: „Amikor megtették ezeket akárcsak egyet is a legkisebb atyámfiai közül, velem tettétek meg.” (Mt 25,40)

Szentháromság ünnepe után a tizenharmadik héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi erre figyelmeztetnek: A hit cselekedetek nélkül halott (lásd Jak 2,26)! *Luther* szerint: „A hit egyedül Istent illetheti. Ezzel fogjuk fel Isten dolgait. S ebből születik azután a cselekedet, mellyel felebarátunknak szolgálunk; mert nem Istennek van szüksége jócselekedeteinkre, hanem felebarátainknak.” Az Úr Jézus azt tanácsolta a felebarátját kereső törvénytudónak, hogy az irgalmas samaritánushoz hasonlóképpen cselekedjen. „Amint szeretnétek, hogy az emberek veletek bánjanak, ti is úgy bánjatok velük.” (Lk 6,31) Ez az arany szabály összhangban van a *Hegyi beszéd* üzenetével (lásd Mt 5,38–48) és a törvény nagy parancsolatával is, amelyet csak kívülről ismert a Jézust provokáló írástudó: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes erődből és teljes elmédből, és felebarátodat, mint magadat.” (Lk 10,27) Mert: „Az az Isten szeretete, hogy megtartjuk az ő parancsolatait, az ő parancsolatai pedig nem nehezek.” (1Jn 5,3; Lk) „Az Úr törvényében boldog, aki gyönyörködik” (GyLK 668); s idejében megtermi gyümölcseit, hiszen Isten jó cselekedetekre készíti fel gyermekeit. De ehhez előbb jó fává kell lenniük (lásd Lk 6,43–45). Az egyetlen megoldás: Jézus; mert csak „aki énbennem marad, és én őbenne, az terem sok gyümölcsöt” (Jn 15,5). A szeretet apostola ezt tanítja: „...ha szeretjük egymást, Isten lakik bennünk, és az ő szeretete lett teljessé bennünk”; hiszen a szeretet (is!) az ő ajándéka, „mert Isten szeretet” (1Jn 4,12.8). Az irgalmas felebaráti szeretetre figyelmeztető ősi törvények üzenete örök érvényű; „mert a szegény nem fog el a földről, azért parancsolom neked, hogy légy bőkezű az országodban levő nyomorult és szegény testvéredhez” (5Móz 15,11). „Az Urat keressétek, akkor élni fogtok”, és „a jóra törekedjétek, ne a rosszra, akkor életben maradtok, és veletek lesz az Úr” (Ám 5,6.14). A jövővények, árvák, özvegyek életét különösen védtek az emberszeretet különböző mőzesi törvényei, „ezért parancsolom neked, hogy így cselekedj” (5Móz 24,22)! Az első gyülekezet: testvéri közösség; „és nagy kegyelem volt mindnyájukon. Nem volt közöttük egyetlen szűkölködő sem, mert (...) az eladott javak árát (...) szétosztották mindenkinek úgy, ahogyan szüksége volt rá.” (ApCsel 4,33–35) Júdas eladta és elárulta az áratlan vért. „Majd egyedest Jézushoz menve így szólt: »Üdvözlégy, Mester!« – és megcsókolta őt. (...) »Barátom, hát ezért jöttél!«” (Mt 26,49.50) Ám a másik „Júdas, Jézus Krisztus szolgálója” az egyedül üdvözítő Istent dicsőíti, mintegy az Úrtól tanult imádság utolsó szavaival (lásd Mt 6,13b). Egyedül Istené a „dicsőség, fenség, erő és hatalom öröktől fogva, most és mindörökké. Ámen.” (Júd 1.25) Valljuk meg: „Hitből jön a cselekedet, / Hogy életünk betöltse; / Élő, igaz hit nem lehet, / Melynek nincs jó gyümölcse...” (EÉ 320,5)

■ GARAI ANDRÁS

Ybl-ről röviden

Vajon kinek melyik *Ybl Miklós* (1814–1891) tervezte épület lehet a kedvence? A zenerajongók minden bizonnyal az Operaházat említenék. A kastélyok és paloták szerelmesei esetleg hirtelenjében nem is tudnák, hogy melyik úri lakot válasszák: a Magyar Nemzeti Múzeum környékén elhelyezkedő paloták valamelyikét, a parádsasvári Károlyi-, a szabadkígyósi Wenckheim- vagy inkább a turai Schossberger-kastélyt? Az Isten előtti elcsendesedésre alkalmas adó hajlékok csodálói vélhetően a főtéri római katolikus templomot választanák, de ha valaki közülük egy személyben kecskeméti lokálpatrióta is, akkor – legalábbis így illenek – a híros város evangélikus templomát jelölné meg.

És ha már az egyházi épületeknél tartunk: a végeredmény ismeretében talán még a klasszicizmus hívei is megbocsátják Yblnek, hogy *Hild József*

halála után a fővárosi Szent István-bazilika építését saját tervei szerint, neoreneszánsz stílusban folytatta. (*Pollack Mihály* tanítványaként inasévei alatt feltehetően klasszicista stílusú épületek tervezésében működött közre, de miután saját lábára állt – részben itáliai tanulmányújtjai hatására –, szakított ezzel a formanyelvvel.)

Pályája elején – kezdetben mestere fiával, *Pollack Ágostonnal* dolgozott együtt – a romantika jegyében alkotott; a már említett főtéri és kecskeméti templom is e stílus remeke. Később a neoreneszánsz felé fordult; legérettebb alkotásai a Fővámház (a mai Budapesti Corvinus Egyetem Közgazdaságtudományi Karának épülete), illetve az Operaház.

A kecskeméti evangélikus templom

Ybl a magyar főúri világ egyik legkedveltebb építészete volt, olyan híres arisztokrata családok bízták meg, mint a *Zichy, Festetics, Apponyi, Andrássy, Esterházy, Széchenyi* és *Orczy*.

Érdemei elismeréseként 1882-ben a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntették ki, 1885. június 21-én pedig *Ferenc József* a főrendház tagjává nevezte ki.

■ V. J.

Pincétől padlásig az Operában

Beszélgetés Bors Miklós nyugalmazott műszaki igazgatóval

► **Az építészmérnöki pálya iránti elkötelezettsége családi vonás, azonban a színház iránt érzett szeretete egy óvodáskorában neki dobott minyonnak köszönhető. Vezetékneve a sport miatt lett Bretzből Bors, és a Magyar Állami Operaház az ő szak tudása nélkül ma egészen másként működne. Egy talentumokkal gazdagon megáldott ember rendkívüli életpályájának néhány szelete tárult elém, mi alatt bejártuk az Operaház épületét a pincétől a padlásig.**

– *Hogyan is lett a híres Bretz Gyula evangélikus építész fiának Bors a vezetékeve?*

– A sport szeretetének és művelésének a családban nagy hagyománya van. Még gimnazista koromban kezdtem öttusázni, akkor változtattam meg a vezetékeveimet. Mivel az évek során egyre több díjat nyertem – ifjúsági és felnőtt magyar bajnok lettem –, illetve válogatottkeret-tag is voltam például *Balczó Andrással*, egyre ismertebb lett a Bors név, később pedig hivatalosan is felvettem a Bretz helyett.

– *Miután végzett a budapesti Műegyetem építészmérnöki szakán, rövid ideig a budai Vár felújításán dolgozott, majd két évig a Pécsi Nemzeti Színházban volt szcenikai vezető, 1964-től pedig – egy évvel ezelőtti végleges nyugdíjba vonulásáig – a Magyar Állami Operaház műszaki igazgatójaként dolgozott. Mi vonzotta ennyire a színház világához?*

– Ennek gyökere óvodáskoromig nyúlik vissza. Egyszer egy riporternő járt az óvodában, és a nálam két évvel fiatalabb, akkor két és fél éves *Gyula* öcsémet kiválasztotta: megnézhettem a *Latyi Matyi*, a *furfangos cukrászinas* című színdarabot, amelyet a rádió is közvetített. Ő azonban nekem nem volt hajlandó elmenni, így én is ott ültem a színpad melletti páholyban. A legendás *Latyár Kálmán* volt a főszereplő, aki az egyik jelenetnél minyonokat dobált fel nekünk. Ekkor állapítottam meg, hogy ahol süteménnyel dobálják a nézőket, az nem lehet rossz hely.

Van egy néhány évvel későbbi emlékem is. A szüleim elhoztak miniket ide, az Operába a *Háry János* című előadásra. Annál a résznél, amikor *Háry* eltolja a házat, hangosan elkezdtem kiabálni: „Csalás! Csalás! Láttam, hogy kerek van!” De a vonalom kialakulásában része lehetett az otthoni légkörnek is: a családban természetes volt a művészetek szeretete. Édesapám kiválóan rajzolt és festett, akvarelljei közül sok kutatható a Hadtörténelmi Múzeumban (a száz éve született templomépitő építésze, *Bretz Gyulára* emlékező cikkünk az *EvÉlet* 2010. május 2-ai számában olvasható – a szerk.), nagymamám nagyon sokat énekel otthon, édesanyám kiválóan zongorázott, és gyönyörű hangja volt. Én még egyetemista koromban zsebpénzkereseti lehetőségként statisztálni jártam, a diplomamunkámként pedig színházat terveztem.

– *Ha már édesanyját említette, István király ünnepének környékén eszen szó egy veszprémi vonatkozásról is!*

– Édesapámat nagyon jó barátság fűzte *Ispánky József* szobrászhoz, akivel közösen alakították ki a veszprémi vár északi bástyáján a várterület lezárását. *Ispánky* alkotta *István király* és *Gizella királyné* szobrát – ez

utóbbihoz édesanyámat kérte meg modellnek. (Lásd címlapfotónkat. – A szerk.)

– *Sétánkat az Operaház színpadán kezdtük, majd a pincét is útba ejtve huszonhat méter magasba men-*

tünk, ahonnan a rácsos padlózatot keresztül a díszlettartó rudakat is felülről láttuk. Az épületnek ezeken az úgynevezett üzemi részein nagyon sok minden másként nézne ki és másként működne, ha 1964-ben nem Ön nyeri el az intézmény által pályázott állást...

– *Az Ybl Miklós tervezte Operaházat 1875-ben kezdték el építeni, és 1884. szeptember 27-én adták át. Nyolcvan évvel később kerültem én ide. Ahogy telt az idő, az épületnek egyre több része hagyott kívánnivalót maga után. Így 1972-ben írtam az illetékeseknek egy műszaki jelentést, amelyben jeleztem, hogy az épület, főként a színpadi rész, nagyon rossz állapotban van. Az akkori igazgató el is határozta a felújítást; 1980 májusában volt az utolsó előadás, nyáron megkezdődött a bontás – a vasfüggönyön innen csak a falak maradtak a helyükön, a következő évben pedig már az építkezés szakasza következhetett.*

– *A színpad és az azt kiszolgáló technikai háttér felújítása során számos újítást vezetett be...*

– *A társaimmal – a Középpülettervező Vállalat két kiváló szakemberével – együtt mindig azt a célt próbáltuk szem előtt tartani, hogy a rendelkezésre álló teret minél praktikusabban használjuk ki, miközben – mivel az épület műemlék – sok szempontból meg volt kötve a kezünk. A világon nincs két egyforma színpad, bár jellegüknek fogva értelemszerűen nagyon sok hasonlóság van köztük. Az Operaház színpadának méretét úgy szoktam illusztrálni, hogyha a terét légköbméterben adnánk meg, abba beleférne a teljes Vígszínház. A színpad padlója alatt tizenkét méter van, felette több mint huszonhat méteres magasság, ezt kiegészíti kilencméternyi úgynevezett technikai tér. Tehát közel ötven méter vertikális térrel lehet gazdálkodni.*

Ez a színpad süllyeszthető, az első színpad is kétfedelű, ami azért praktikus, mert a díszletként használandó hordót, szekeret is kényelmesen rá lehet tolni, nem kell emelgetni. Azonban nemcsak függőleges

irányban mozdíthatók el ezek a „világot jelentő deszkák”, hanem hátrafelé is, sőt igény szerint akár meg is dönthetők. A hátsó színpad nemcsak süllyeszthető, de egy forgószínpadi részt is terveztem bele.

hogy járjon utána ennek az újításnak. Utánajárt, és a tapasztalt hatására módosított a színpad kialakításán. Jellemző módon az illetékesek fanyalagva fogadták az ötletet, és csak azzal a feltétellel engedélyezték az új rendszer kivitelezését, hogy ha nem válik be, akkor egy év múlva a cég a maga költségén bontatja el.

– *És bevált?*

– Olyannyira, hogy kilencvenhat évig működött! Idekerülésem után esztendőnkön keresztül még én is dolgoztam vele.

– *Tudomásom szerint Önnek is volt egy ma már anekdotának számító, forradalmi „hőstette” a felújítás kapcsolatban...*

– *A munkálatok megkezdésekor nem volt meg az épület majdani átadásának pontos dátuma. A nyolcvanas években járva várható volt, hogy április 4-ét, május 1-jét vagy november 7-ét fogják kijelölni az ünnepség időpontjával, amit én nem szerettem volna. És persze még fontosabb volt, hogy melyik évben történik az átadás – hogy egy vagy két ötéves terven belül lesz-e kész a munka! Mivel az akkori építésügyi minisztert, *Somogyi Lászlót* nagyon régóta ismertem, megbeszéltük, hogy 1984. szeptember 27-e legyen a dátum, ami napra pontosan megegyezett a száz évvel korábbi avató dátumával. Ő el is intézte ezt a Minisztertanácsnál.*

– *Szakmai tudására, tapasztalására itthon és külföldön is igényt tartottak: több felsőoktatási intézményben oktatott színpad- és világi-tástechnikát, illetve tizenkét évig volt végrehajtó bizottsági tagja a szcenikusok, színházépítésszek és színpadtechnikusok nemzetközi szervezetének, az OISTAT-nak.*

– *Három cikluson át töltöttem be ezt a posztot. E szervezettek országok jelentkezhetnek – több mint harminc vannak már benne –, s miután egyes újításaik, ötleteik beváltak, meghívást kapnak, hogy delegáljanak tagot valamelyik szekcióba. A szekciók felett áll a végrehajtó bizottság.*

– *Milyen feladatokat lát el a szervezet?*

– *Többfelét. A sikeresnek ítélt fejlesztéseket igyekszik világszerte elterjeszteni, és természetesen alkot bizonyos szakmai szabályokat is, amelyeknek a betartása fölött őrködik. Az egyik legnagyobb feladatunk és legfontosabb tevékenységünk a nemzetközi színházi szakszótár elkészítése volt, amelyet a megjelenése óta is folyamatosan bővítenek. Alapvetően angol, német és francia nyelven tartalmazza a szavakat és kifejezéseket, de összességében közel húsz nyelven található meg benne az egyes szakmai fogalmak megfelelői. Hogy ez mennyire praktikus, azt magam is tapasztalhattam, hiszen az Operaházban töltött negyvenkét év alatt a társulattal bejártam a világot, és nagy segítségét jelentett, hogy meg tudtam érteni magam például a japán vagy szingapúri kollégákkal, ha, teszem azt, egy színpadfúróra volt szükségem.*

– *Az Operaházban tett sétánk során megbizonyosodhattam róla, hogy nincs olyan szeglete az épületnek, amelyet ne ismerne úgy, mint a tenyerét. Nem hiányzik?...*

– *A mai napig gyakran felhívna a kollégák, hogy ezt-azt megkérdezzenek. Összességében elmondhatom, hogy nagyon különleges és gazdag szakmai életű áll mögöttem. Hálás vagyok érte a sorsnak.*

■ BODA ZSUSZA

volt az embereknek a menekülésre. Ez után az eset után a német nyelvtérület illetékesei összegyűltek, és kidolgoztak egy tűzrendészeti szabályzatot. Mivel a pesti Opera éppen ekkoriban épült, ez volt a világon az első olyan színházi épület, ahol ezeket a szabályokat alkalmazták is – így lett például záporberendezése és vasfüggönye.

Ehhez a tragikus esethez kapcsolódott egy színpadgépészeti újítás is. Két osztrák szakember nem éghető anyagból – öntöttvasból – tervezett színpadgépészeti; korábban ugyanis csak a gyúlékony fát használták ehhez. A rendszert vízhidraulika működtette. A Fővárosi Közmunkák Tanácsának alelnökéeként *Podmaniczky Frigyes*, „Budapest völgénye” elküldte Yblt,

Gizella városa, Veszprém

„Eredetileg kolostorba akart lépni: szemlélődő hajlamú, vallásos lélek volt. Amikor Géza fejedelem fia számára megkérte kezét, mégis beleegezett a házasságba. Erre elsősorban Szent Adalbert püspök bírta rá. Értésére adta, hogy jobban tetszik Istennek, ha közreműködik egy nép megtérésében, mintha kolostori el-

alatt számtalanszor esett tűzvész és különféle csaták áldozatává.

A templom dél felőli oldalán található térről nyílik a Gizella-kápolna, az egykori palotakápolna. Csak nevében kötődik első királynékhoz. Az egyhajós, keresztboltozatos lelki hajlék északi falát apostolokat ábrázoló, 13. századi freskók díszítik.

A Szent György-kápolna belülről

ban tette szüzességi fogadalmát. Az 1200-as években a rotundát lebontották, és helyére nyolcszög alaprajzú kápolnát építettek.

A 15. század második felében Vétési Albert püspök – aki Hunyadi János kormányzó titkára, a későbbiekben Mátyás király diplomáciai követe is volt – felújította, majd a bevett szokástól eltérően nem a székesegyházba, hanem ide temetkezett. A kápolnában a sírhelye mögött az István korabeli kórkápolna maradványai láthatók, amelyek az 1957-es ásások során kerültek napvilágra. A nyugati kapu ajtajának küszöbkövébe vésett latin nyelvű szöveg – „In Limie no sedeto” („A küszöbre ne üljetek”) – ma is jól olvasható. Mivel a

kápolna búcsújáró hely is volt – István 1016 és 1018 között Bizánccal kötött szövetséget, és ennek során Bazileosz bizánci császárt neki adta a bolgároktól közösen zsákmányolt Szent György-ereklyét –, a felszólítás a koldusoknak szólhatott.

A kápolna előtti kertben áll Szent Imre herceg bronzszobra, amely Erdei Dezső alkotása 1940-ből.

A vársétányt az északi oldalon a kezében a bírói hatalmat jelképező kardot és a békés szándékot kifejező országalmát tartó István király és – kéttornyú templommal a kezében – Gizella királyné szobra zárja (címlapon ennek fotója látható), amelyeket Ispánky József 1938-ban készített első királyunk halálának kilencszázadik évfordulójára.

► EvÉlet-összeállítás

A Szent Mihály-székesegyház

vonultságban él. Így lemondott a szemlélődő életéről, és erős hitű hit-térítőnő lett.” *Gizelláról, István király feleségéről* olvashatjuk e sorokat a katolikus egyház honlapján.

A Szent Mihály-székesegyház főbejáratával szemben áll a Tejfalussy-ház, amelyet 1772-ben Tejfalussy (másképpen *Milchdorfer*) György éneklőkanonok építtetett. Jelenleg ma a Gizella Királyné Múzeumnak ad otthont. Az itt található egyházi gyűjtemény legértékesebb darabjai között szerepel az 1410-ből származó fájdalmas Krisztus-szobor, Vétési Albert püspök miszeruhája, amely az 1470-es években egy velencei műhelyben készült vagy Szécsi Antal *Szent István felajánlja a koronát* című Zsolnay-kerámia szobra 1891-ből.

A múzeumban megváltott jeggyel nemcsak a már korábban említett Gizella-kápolna látogatható, hanem a székesegyház tőszomszédságában álló Szent György-kápolna is. Ez Veszprém legkorábbi ismert építészeti emléke – az István idejében épített első változat egyterű kórkápolna, rotunda volt, félkörívesen záródó szentélyvel. A hagyomány szerint Szent Imre herceg ebben a kápolná-

Szent Imre

Augusztus 20-a alkalmából Veszprémbe, a királynék városának tartott településre látogatunk, melynek kövei, ha mesélni tudnának, bizony sok érdekességről számolnának be.

A veszprémi várnegyed egyik meghatározó épülete a Szent Mihály-székesegyház. A veszprémi püspökség alapítását 1001-ben a ravennai zsinaton hagyták jóvá. István király 11. század végén írott nagyobb legendájában olvashatjuk: „Gizella ... (építette) alapjától kezdve, aranyban, ezüstben minden, ami az isteni szolgálatba megkívántatik, s különféle szent öltönyökkel nagyszerűen felékesítette.” A templom ma látható formája természetesen nem egyezik az eredetivel, hiszen az ezer esztendő

A Gizella-kápolna belülről, oldalfalán a 13. századi freskókkal

A magyarok első koronás királynéja, Gizella bajor hercegnő Henrik bajor herceg és Gizella (Izabella) burgundiai hercegnő leánya volt. A boldoggá avatott bajor Gizella 980 körül született, és 1060 körül hunyt el. Géza magyar fejedelem nyugatra nyitó külpolitikája nyomán került sor házasságukra a kereszttségben István nevet kapó magyar trónörökös-sel. Esküvőjükre a hagyomány szerint a bajorországi Scheyernben került sor 996-ban, talán Szent Adalbert közreműködésével. Házasságukból több gyermek született. Ottó volt az idősebb, majd halálával az öcs, Imre lett a trónörökös. Késői források két leány nevét említik: Ágotát és Hedvigét.

A Gizella életére vonatkozó adatok hangsúlyozzák kegyes életét, az egyházaknak tett adományait, a magyarok keresztény hitre térítésében játszott kiemelkedő szerepét.

Városa Veszprém lett, és a veszprémi püspök ettől kezdve a mindenkori magyar királyné gyóntatóatyja, koronázó főpapja. Gizella a városban fölépíttette a székesegyházat, és apácázárdát alapított. Részt vett az esztergomi és a somlyóvásárhelyi zárda alapításában is.

István törvényei szerint a templomok liturgikus könyveit és kelyheit a püspököknek kellett beszerezniük, de a miszeruhákat és más fölszerelési tárgyakat a királyi udvar volt köteles biztosítani. Ennek gondját a király Gizellára bízta, aki valóságos „paramentumgyárat” alapított városában, Veszprém-ben. Munkatársnői magyar és bajor udvarhölgyei, valamint a veszprémi zárda apácai voltak. Maga is részt vett a munkában, nagyon szépen varrt és hímzett, a magyar koronázási palást is az ő munkája, de már a Koppány elleni csatához is készített két zászlót Istvánnak Szent György és Szent Márton képeivel. Utódainak, a magyar királynéknak – mutatván, hogy Gizella nyomdokában járnak – a koronázási szertartás alatt néhány varró és hímző öltést kellett a koronázási paláston végezniük háziasszonyi erényeik bizonyítására.

Gizella sokszor elkísérte férjét ellenőrző útjaira is az országban. Fia, Imre 1031-ben bekövetkezett halála után mindinkább visszavonult. 1038-ban elvesztette férjét is – ezután a környezetétől (Péter és Aba Sámuel alatt) sok méltánytalanságot viselt el. Özvegysége alatt még bőkezűben gyakorolta a jótékonyt, mint azelőtt, ezért gondnokság alá helyezték, bevételét lényegesen csökkentették, Veszprém-ben házi őrizetben tartották. 1042-ben visszatért Bajorországba, és a passauai Niedenburg bencés kolostorban apáca lett. 1045-ben apátnővé választották. A kolostortemplom kápolnájában temették el. A padlóba mélyített sír fölé 1420 körül gótikus síremléket emeltek. 1908-ban egy gondos vizsgálat során kiderült, hogy a sírlap alatti, kora középkori falazott üreg csontvámaradványokat és koponyát őriz. A régészeti kutatás szerint a sírkő 1060 körül készült. A csontmaradványok hetven év körüli, magas termetű nőre vallottak.

A Gizella-kápolna bejárata

Szécsi Antal szobra: Szent István felajánlja a koronát

A gyerekkori kakaóval

Beszélgetés dr. Munib Younannal, a Lutheránus Világszövetség új elnökével

▶ A Lutheránus Világszövetség tizenegyedik, stuttgarti nagygyűlésén megválasztott új elnökével csaknem harminc éve ismerjük egymást. Mindketten tagjai voltunk a budapesti nagygyűlést megelőző evangélikus világtalálkozó tízfős nemzetközi előkészítő bizottságának. Három éven keresztül rendszeresen találkoztunk e színes társaságban. Az *Evangelikus Élet* 1984. május 13-i számában bemutatam e bizottság tagjait. Az akkor harmincnégy éves jeruzsálemi lelkesről a következőket írtam: „Egyszer fültnéje voltam annak, hogy valaki vérig sértette azzal, hogy izraelinek mondta őt. Odavágta az útlevelet: »Ez valóban izraeli dokumentum, de kényszerűségből, mert megszállás alatt élünk.« Értsem felháborodását: palesztinként, e hányattott sorsú nép fiaként szolgál a megosztott Jeruzsálemben evangélikus lelkesként. Éjszakába nyúló beszélgetéseink szinte közel-keleti tanulmányutat jelentettek számomra.” Nyilván egyikünk sem sejtette, hogy huszonhat évvel a budapesti világyűlés után ő a szervezet elnöke, az őt kérdező riporter pedig alelnöke lesz. Egy nappal megválasztása után a stuttgarti kongresszusi központ egy csendes sarkában ültünk le beszélgetni. Tekintettel a régi barátságra, keresztnéven szólítottuk egymást, ezért az interjú magyar szövegében indokolt a tegező forma.

– Milyen emlékeket őrzöl a budapesti nagygyűlésről?

– Nagyon jelentős volt az 1984-es találkozó. A nagygyűlésnek először adott otthont egy vasfüggöny mögötti ország. Tapasztaltuk, hogy sokakban volt félelem, minden oldalon. Az előkészítő bizottságban igazán bátor és lendületes munkát végeztünk. Mind az ifjúsági találkozón, mind a nagygyűlésen jelentős döntések szü-

lettek. Számos falat le tudtunk bontani. Egyebek mellett itt határoztunk arról, hogy minden későbbi találkozón a delegátusok legalább negyven százaléka nő és húsz százaléka fiatal kell hogy legyen. Az akkori fiatalok közül többen kerültek vezető pozícióba, de egyikünk sem önmagáért végzi a szolgálatát, hanem a választó közösség javára és a világ gyógyulása érdekében.

Jó érzéssel tölt el a tudat, hogy elnökké választásomat a magyar evangélikusok teljes mellszélességgel támogatták. Szeretném erősíteni a kapcsolatokat. A kis egyházak sokat tanulhatnak egymástól. Nem szabad különbséget tenni kisebbségi és többségi egyház között. Egy egyház erejét a tanúságtétel készsége határozza meg. Fontos üzenetnek érzem, hogy a világszövetség új, hamarosan szolgálatba álló főtájkára is egy parányi egyházból érkezik, hiszen *Martin Junge* chilei evangélikus lelkes, akinek persze már széles nemzetközi tapasztalata van.

– Magyarországon sokan talán nem tudják, hogy te pontosan milyen egyházat is képviselsz.

– Arab, palesztin, keresztény, evangélikus vagyok. Egyházunkat a német misszió hozta létre a 19. században, de az arab keresztényekről már az *Újszövetségben* is olvasunk, hiszen ApCsel 2,11 szerint már ott voltak Jeruzsálemben az első pünkösdkor.

Magam menekült vagyok, akárcsak a szüleim. Elnökké választásom utáni beszédemben is elmondtam, hogy a Lutheránus Világszövet-

séggel gyerekkoromban a kakaón keresztül találkoztam. A kakaószobozra ugyanis rá volt írva, hogy a Lutheránus Világszövetség adománya. Akkor így és sok más eszközzel pró-

báltak bennünket, menekülteket támogatni, mint ahogy ez a közösség azóta is folyamatosan segíti a bajban levőket és a rászorulókat.

Jeruzsálem óvárosában, a keresztény negyedben nőttem fel. Lakásunktól csak néhány percet kellett gyalogolnom, hogy elérjem a kereszténység, a zsidóság és az iszlám legszentebb helyeit. Már akkor megtanultam, hogyan kell más vallásokkal együtt élni. Azóta is vallom: fültné kell hogy legyen a hallásra. Mert ez sokszor hiányzik. Sokan úgy képzelik el az együttélést, hogy rögtön tanítani akarnak másokat, anélkül, hogy előbb meghallgatnák őket.

– Hol tanultál teológiát?

– Előbb egy keveset otthon, majd Finnországban, a Helsinkii Egyetemen. Ott szereztem magiszteri fokozatot. Később pedig Chicagóban az evangélikus szeminárium diákja voltam, akárcsak te...

– Nem sokkal később pedig lefordítottad arabra az Ágostai hitvallást.

– Igen, az 1993-as öbölháború idején kijárási tilalom volt nálunk. Otthonomat nem hagyhattam el. Ezt az időt hasznosan akartam tölteni. A munkában erősen motivált az a tény, hogy alapvető hitvallásunknak addig még nem volt arab nyelvű fordítása.

A Lutheránus Világszövetség nyitott

▶ Mint ismeretes, a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) július 20–27. között Stuttgartban lezajlott tizenegyedik világyűlése több jelentős határozatot hozott. Ezek egyike volt az egyháztörténelmi fontosságú bocsánatkérés a mennonitáktól, illetőleg általában is az újrakeresztelőkől és a csak felnőttkereszténységet valló, baptista jellegű keresztényektől. Valóban egyháztörténelmi jelentőségű lépés ez, hiszen a nagygyűlés a világ lutheránusságának ma már hetvenmillió tagot számláló közössége nevében gyakorolt bűnbánatot az 1521-től elkövetett elvi és gyakorlati bűnökért. Így az 1521. esztendő követő években véghezvitt azon kivégzések miatt is, amelyeknek (nálunk sokan nem is tudtak erről) több száz, egyesek szerint két és fél ezer Krisztus-hívó esett áldozatul. Röviden: ezzel a lépéssel az LVSZ átlépte fél évezredes árnyékát, és lehetővé tette az úgynevezett radikális reformáció híveivel (anabaptistákkal, baptistákkal, „kisegyházakkal”, „szabadegyházakkal” és más hasonló jellegű keresztény csoportokkal) folytatandó párbeszédet.

Miként a múlt század végén *II. János Pál* pápa bocsánatot kért kétezer év minden bűnéért, amelyet a kereszténység elkövetett, most egy másik történelmi egyház vezetősége kért bocsánatot ötszáz év bűneiért, azokért, melyeket mi, lutheránusok követtünk el a szabadkeresztények ellen. (Az úgynevezett szabadegyházak – e korábban kisegyházaknak nevezett egyháztestek – ma már esetenként többmillió taglétszámú egyházak.)

Történelmi háttér

A 16. század első évtizedeinek zűrzavaros világában *Luther Márton* keskeny úton akart járni. Egyfelől menteni akarta az egyház értékeit. Próbálta megőrizni az első ezeröttszáz év kincseit, megtartani a folyamatosságot mind a keleti, mind a nyugati kereszténységgel. Másfelől félt a radikális balszárnyak nevezhető

„rajongóktól”, akik az egyház reformációjából revolúciót formáltak, olyan forradalmat, amely robbanásszerűen rombolja mind az egyház tekintélyét, mind a szociális igazságtalanságokat. Luther tehát kétfrontos küzdelemre kényszerült, amely lényegében az 1520-as évek elején kezdődött, és az akkori *status quo* védelmezését szolgálta.

Luther teológus volt, *Philipp Melancthon* nyelvész, filozófus és teológus, és a politikának ugyanúgy nem szakértője, mint barátja és munkatársa, reformátorunk, a szerzetes professzor.

Az 1520-as évek elején váratlanul válsághelyzetbe került az evangéliumi kezdeményezés: templomrombolásról, templomok kifosztásáról, papok, szerzetesek meggyilkolásáról értesültek Wittenbergben. A teológiai különbségek éleződése a korabeli társadalmi feszültségekkel is kapcsolatban volt. Mindez az akkor használt durva nyelvezetben, a kegyetlen ítékezésben is megmutatkozott. A vita az újrakeresztelőkkel szemben talán a gyermekek keresztelés teljes elvetésének kérdésével kezdődött, de a nézetkülönbség olyan állapotokat szült, amelyeket jól mutat még az *Ágostai hitvallás* különben szelídnek mondott stílusa is.

Kemény szavak hangzanak el és kerülnek hitvallási szövegekbe is. A *damnant* vagy németül *verdammt* kifejezés mind névadó hitvallásunkban, mind az *Apológiában* gyakran szerepel, és a lázadókat még „a halkán lépkedő” Melancthon is egyenesen „gonoszoknak” mondja. Az úrvacsora szentségének megkérdőjelezése, a papi szolgálat megtagadása, a struktúrák teljes elvetése felháborította reformátorainkat.

Nem véletlen, hogy az alapvető keresztény tanításokat támadó radikálisokat ilyen jelzők és ítélező szavak illették. Példaként: az *Ágostai hitvallás* V. cikke arról beszél, hogy a szentségek külső ige nélkül önmagukban nem szentségek, nem felelnek meg az addigi közös római és lutheri tanításnak. Amit a rómaiak szoktak ellenünk felhozni, azt Lutherék is használták a rajongók ellen.

A VI. hitcikkelyben a gyermekek keresztelés érvénytelenítése ellen vagy a felnőtt-, hívőkeresztelés egyedüli formája ellen hasonló kifejezésekkel harcolnak reformátoraink. A IX. cikkely támadja a gyermekek keresztelés nélküli üdvösségét. A XII. cikkely a kereszténység után elérhető tökéletesség ellen mond kemény szavakat, és tagadja, hogy a Szentlélekkel tökéletes keresztények lehetünk életünk során. A XIV. cikkely a lelkesi hivatal szolgálatát védelmezi, és tagadja, hogy lelkesi ordináció nélkül bárki is prédikálhat és oszthat szentséget az egyházban. A XV. cikkely a polgári hivatalt és az abban való részvételt tiltja, ha nem keresztény hatalomról van szó. A XVII. cikkelyben az újrakeresztelők véleményével szemben hirdeti a kárhozatra ítélt emberek és ördögök felmentésének tanítását. A XXI–XXII. cikkely a szertartásokat akarja megmenteni és a hagyományokat tiszteletben tartani, amennyiben azok nem ellenkeznek a Szentírás tanításával.

Ha innen nézzük hitvallásunkat, büszkeség, gőg, magabiztoság érezhető, amelyet az ellenfelek kárhoztattak, sőt sértésnek tartottak. Az ünnepek markáns megtagadása és az elharapódzó szenteskedés szintén problematikus volt. A rajongóknak nevezett radikális keresztényektől sem a politikai, sem a püspöki hatalmat nem lehetett megmenteni. Ugyanakkor az *Apológia* befejezésében – Melancthon udvarias szavaival – olvasható: „A mi részünkről senkit nem akartunk gyaláznai vagy végleg elítélni.”

A mennoniták és velük kapcsolatosan a szabadkeresztények elvei, „hitvallásai”

Összefoglalóan arra a *Hét pontra* kell utalnunk, amelynek formálása már 1524-ben megkezdődött Zürichben, és 1527-ben kapta meg végleges formáját. Ezt kell röviden ismertetni, hogy megértsük a később mennonitáknak nevezett anabaptista keresztény csoportosulás alapvető tanításait.

1. A kereszténység csak azok számára szolgálható ki, akik megfelelő tanítás után bűnbánatot gyakorolnak, valamint önkéntesen vállalják a kereszténység követelményeit. A gyermekkereszténységet teljességgel kizárják.

2. Közösség csak azokkal lehetséges, akik megtisztulnak, nem esnek bűnbe, ellenkező esetben megszűnik minden kapcsolat velük.

3. Az úrvacsora csupán emlékvacsora, azok

ünnepelhetik, akik a kereszténység által tagjai az igazak gyülekezetének, vagyis Krisztus testének valóságos tagjai.

4. Akik a hit engedelmisségét közösségben vállalják, ezzel egyúttal kijelentik azt is, hogy nem vállalnak semmiféle közösséget másokkal. Idetartoznak azok, akik a „világgal barátságban állnak”.

5. A gyülekezetben jogosan pásztorok lehetnek mindazok, akiket a gyülekezet megválaszt. Ezeknek nem szükséges teológiai alapképzés, taníthatnak, inthetnek vagy ítélezhetnek a gyülekezet tagjaival, életvezetésükkel kapcsolatban.

6. Elvetik a megszokott istentiszteleti rendet; ezzel kapcsolatban kijelentik, hogy a lelki emberek nem foghatnak fegyvert. A „*Ne ölj!*” parancsolat ilyen értelemben is kötelező.

7. Az eskü minden formáját tiltják, hiszen senki sem gondolhatja komolyan, hogy megtartják, és így akarva-akaratlanul bűnbe esnek.

A mennoniták – leegyszerűsítve a hét alapszabályt – 1Kor 3,11-re összpontosítanak: „Mert más alapot senki sem vehet a meglévőn kívül, amely a Jézus Krisztus.” Órula szól az egész Szentírás, és csak Jézus Krisztus fényében válik világossá; és egyúttal ez a hit és a keresztény életút egyetlen zsinórmértéke is.

Nem tagadható, hogy ez az irányzat, minden sajátosságával együtt is, alapjában véve a reformáció szülötte. Amint Luther is az egyéni üdvözülés kérdését tartotta döntőnek, úgy az anabaptisták üdvösségünk és földi életünk dolgában a Szentlélek vizsgáztatását és vezetését tartják fontosnak. A Szentlélek kísér bennünket egész egyéni életünkben, és juttat el üdvösségre. A valódi keresztények gyülekezése mindig esemény jellegű, valami mindig történik benne; ahol a Szentlélek működik, ott élő gyülekezet alakul. A mennoniták nem tartják szükségesnek, hogy a gyülekezet templomban találkozzék, összejöhöz házaknál, a természetben is, hiszen Mt 18,20 szerint: „ahol ketten vagy hárman összegyűlnek” Krisztus nevében, ott már valódi gyülekezet van.

Kiemelendő tanításukban a *követés* – *Nachfolge* (*Bonhoeffer*) – fontossága. Azok az igazi tanítványok, akik radikálisan követni akarják Jézust, beleértve a *Hegyi beszéd* követelményeit

kezdődött...

– Kérlek, mutasd be a szentföldi és jordániai evangélikus egyházat!

– Mindössze tíz lelkészünk van, de számos egyéb munkatárs dolgozik az egyházban. Kiemelkedő szolgálatot végez a jeruzsálemi evangélikus körház, amely nem működhetne a Lutheránus Világszövetség folyamatos támogatása nélkül.

– Milyen súlypontjai vannak püspöki szolgálatoznak?

– Erőnk a gyengeségünkben van. Egyik legnagyobb gondunk a keresztények kivándorlása. Ennek három oka van: a bizonytalan politikai helyzet, a munkanélküliség és a zsidó és palesztin részről egyaránt jelentkező szélsőségek jelenléte. Ilyen körülmények között próbálok higgadtan szolgálni, szót emelve mindenfajta szélsőség ellen, és legfőbb feladatunknak az ige tiszta hirdetését tartom.

Már szóltam a vallások közötti párbeszédéről, amit meghatároz a környezetem. Ugyanígy elkötelezett vagyok az ökumenének. Huszonhárom év lelkészi szolgálat után ma a hangsúlyt a kontextualításra és a spiritualításra teszem. A Lutheránus Világszövetség elnökeként pedig kiemelkedő jelentőségű feladatnak tartom a 2017-es évfordulóra való együttes készülést.

– Miben látod a stuttgarti nagygyűlés jelentőségét?

– Áldom az Urat, hogy sikerült

megőriznünk az egységet. Jó, hogy előtérben voltak a szociális kérdések, de még ennél is jelentősebb volt a nagygyűlés spiritualitása, imádkozó jellege. Ezt szeretném a jövőben is szorgalmazni. Nem szabad, hogy a szexualitással, a homoszexualitással kapcsolatos kérdések a középpontba kerüljenek. Ezek egyrészt periférikus témák, másrészt óhatatlanul megosztják egyházainkat. Elnökként is azon leszek, hogy az egységet munkáljam.

– Melyik bibliai ige a legfontosabb a számokra?

– Lelkesszé szentelésemtől óta elkísér ez a Pál apostoli vallomás: „...nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten ereje az, minden hívőnek üdvösségére...” (Róm 1,16) Az örömhír felcsatolja az embert. Ezért éreztem magam nehéz külső körülmények között is szabadnak. Így aztán boldogan prédikálok, hiszen mindezek előtt lelkész vagyok, és mindig az is kívánok maradni.

– Köszönöm, hogy elnökként talán első „exkluzív interjúdat” a magyaroknak adtad.

– Örömmel! És kérem, imádkozzatok értem, szolgálatomért és az evangélikusság nagy családjáért szerte a világban. Azt pedig nagyon remélem, hogy hamarosan újra ellátogathatok Magyarországra.

■ FABINY TAMÁS

Magyar gyökerekkel Észtországban

Villáminterjú Annika Laats lelkész nővel

► Az Észt Evangélikus Egyház delegátusként Annika Laats lelkész nő igen aktívan vett részt a Lutheránus Világszövetség július 20–27. között Stuttgartban megrendezett tizenegyedik nagygyűlésén. Ugyanakkor örömmel jött el velünk a stuttgarti magyar protestáns gyülekezetbe is, ahol köszöntését nem kellett tolmácsolni... Erről kérdeztük.

– Hol tanult meg ilyen jól magyarul?

– Édesanyám magyar. Ötven éve tanulni érkezett Kárpátaljáról Észtországba, aztán ott ment férjhez.

Én már Észtországban születtem, de tudatosan ápolom a magyar gyökereket. Dédapám hatvanhat évig szolgált református lelkészként egy kis kárpátaljai faluban, Csongorban. Családi kincsékként őrzöm az agendáját.

– Hallhatnánk valamit a családjáról?

– Három gyermekünk van: Mirjam, Hanna és Josep. Igyekszem őket is megtanítani magyarul. A fér-

jem észt, a vallástudományok professzora a tallinni egyetemen.

– És a nagyobb család, a gyülekezet?

– Egy Tallinnhoz közeli faluban szolgálók. Örömmel mondhatom, hogy hála Istennek, növekszik a közösségünk. Emellett rendszeres teológiai doktorátok a Helsinkii Egyetemen.

– Hogyan érezte magát vasárnap délután a stuttgarti magyar gyülekezetben?

– Nagyon otthonosan, hiszen nekünk is hasonló magyar gyülekezetünk van Tallinnban és Tartuban. Molnár-Veress Pál gondozza Svédországból, de időnként nekem is jut egy-egy magyar nyelvű szolgálat.

– Mi ragadta meg leginkább az LVSZ-nagygyűlésen?

– Az a felelős nyitottság, ahogyan a világ problémáival foglalkozunk. Főleg minket, kis egyházakat és gyülekezeteket fenyeget az a veszély, hogy túlzottan magunkba fordulunk, és csak a saját problémáinkra figyelünk. Fontos, hogy a kisebbségben élő egyházak is prófétai módon forduljanak a világ felé Jézus szeretetével.

– Ezenkívül milyen spirituális ajándékokat visz még haza Stuttgartból?

– Sokat jelentett Rowan Williams canterburyi érsek előadásának az a gondolata, hogy Isten jelenléte kon-

centráltan megtapasztalható a szent-ségeken. Valamint sokat kaptam az új LVSZ-főtítkárt, Martin Junge beköszöntő beszédéből, aki többek között hangsúlyozta, hogy Isten szeretetének energiája betöltheti az életünket...

– Ennek boldog megtapasztalását kívánjuk. Viszontlátásra Magyarországon!

■ GÁNC S PÉTER

a szabadegyházak felé...

vagy a Lk 14,26-ban vállalt kötelezettséget. A hit tulajdonképpen nem más, mint engedelmesség Jézusnak. Az organizáció, a struktúra csak másodrendű lehet.

A szabadkeresztényeket az államtól és a történelmi egyházaktól elhatároló közös jellemzők és világméretű elterjedésük

A gyülekezeti élet középpontba helyezése a „szabadkeresztények” értelmezésében egyúttal a nagyobb szervezeti struktúráktól és az állam iránti feltétlen engedelmesség alól is „felszabadít”. Isten vándorló népe, ha valahol idegenül

(Gyakran hivatkoztak arra, hogy Pál apostol tudott nyelveken beszélni, noha ő inkább akart öt szót szólni értelemmel, mint a glosszológia érthetetlen nyelvén.)

Ma már mind az öt kontinensen megtalálhatók a mennonita jellegű keresztény közösségek. Legnagyobb számban ma is az Egyesült Államokban és Kanadában, noha a két nagy amerikai ébredés más forrásokból is táplálkozott.

A mennoniták teológusai többször is hivatkoznak a második évezred elejétől felbukkanó őseikre: valdenszerekre, albigenzerekre, katarokra, bogumilokra, hugenottákra, huszitákra... Ezek a reformációt előkészítő mozgalmak radikális jellegük miatt fogva elődeiknek tekinthetők. Ugyanakkor tudnak arról, hogy – ahol az állam-egyházak vagy népegyházak kegyessége megértlenedett és megkövesedett (Németországban vagy az északi államokban) – a pietizmus különböző formái a reformáció népében is sok mindenben hasonlítanak az ő kegyességükhöz. Nem véletlen, hogy éppen Stuttgartban – ahol a mennonitáknak jelentős egyháztörténelmi szerepük volt – hozták meg a „bocsánatkérő LVSZ-határozatot”.

Hogyan alakul az egyháztörténelmi jelentőségű lépés következetes folytatása?

Tudnunk kell, hogy a mostani stuttgarti határozat már 1980 óta szerepel az LVSZ programjában, és 2009-ben határozták el, hogy az idei világyűlésen nyilvánítják ki ünnepélyes bocsánatkéréssel a testvéri összetartozást.

Nem vagyok jós, próféta sem, de azt kijelenthetem: ma, a történelmi egyházak általános válsága, létszámának zsugorodása idején ez erősen új irányt jelenthet. A római katolikus, az anglikán, az evangélikus és a református egyházak a 21. század első évtizedében drasztikusan mennek át egy új korszakba. A nagyon jelentős létszámcsökkenés, a templomlátogatás mellőzése, a különböző visszaélések tapasztalatai, az értelmiség megfoghatósága és egy új ifjúsági életérzés elterjedése logikusan követeli, hogy a történelmi egyházak gondolják végig jövőjüket. Egyfelől meg kell őrizniük az egyház múltbeli kincseinek tárházát, másrészt belső szükségesség, hogy a szabadkeresztények fe-

lé nyissanak. A véleménykülönbségek ellenére a Krisztus-hit közössége lehet a kapcsolópont.

A történelmi egyházaknak le kell mondaniuk vélt felsőbbrendűségükről, büszkeségükről, gögjükről, és újra kell gondolniuk kapcsolatukat a Krisztus-hitet életükben is konzekvensen komolyan vevő szabadegyházi tagokkal. Meg kell becsülni értékeiket, és keresni kell velük a kapcsolatfelvételt!

Át kell lépniük az árnyékunkat a protestantizmusban! Ötszáz éves árnyék ez, de a 21. században végre nyitni kell a mennonitákhoz hasonló baptista és más – azelőtt szakadár közösségeknek is nevezett – gyülekezetek irányába. Óvatosnak kell lenni, vigyázni kell arra, hogy ez a lépés ne vezessen újabb egyházzakadáshoz, újabb közösségek alakulásához, de értelem szerint nyisson a testvéri viszony, párbeszéd helyreállítására. Ha ebben a században világerősítésről akarunk beszélni, akkor ez egyszerűen létszükséglet.

Tudom, hogy a mennoniták számítanak a legrégebb protestáns szabadegyházaknak, de ezt a lépést, amelyet az LVSZ tett, nemcsak Menno Simons gyülekezetei felé tettük, hanem sokkal szélesebb körre vonatkoztatjuk.

A pünkösdi történetben (ApCsel 2) olvassuk, hogy a Szentlélek kiadásakor értetlenül állnak a résztvevők az új jelenség előtt. Azt kérdezik: „Mi akar ez lenni?”, vagy más fordítás szerint: „Mit jelent ez?” Ezután Péter apostol magyarázza, hogy a különböző háttérű emberek miként érthetik meg egymást, ha Jézus keresztire feszítésére és feltámasztására világossággá hull a Szentlélek munkája által.

Saját érintettségem

A nyolcvanas években részt vettem Nyugat-Németország északi részén a Bennisheimi Tanulmányi Intézet egyik konferenciáján. Egy mennonita konferencia-központban ülésezünk, ahol páratlanul szíves vendéglátásban volt részünk (három magyar képviselő volt jelen). Az egyik áhítat alkalmával bocsánatot kértem házizagdáinktól mindazért, ami a 16. században történt. Az otthonvezető válaszában hangsúlyozta, hogy régen elfelejtették már mindezt,

és őszinte testvéri szeretettel fogadják a Krisztus-hit egységében.

Egy tanulmányi évet az egyesült államokbeli Pennsylvaniában tölthettem. A szociológiát tanító német professzor asszony (Dr. Paulsen) többször vitt el hallgatói közül néhányunkat mennonita gyülekezetekbe. Itt találkoztam életemben először kvékerekkel, sőt a konzervatív Amish közösséggel is... Részt vettem istentiszteletükön, ahol egy órát imádkoztak, majd csendben várták, hogy valaki prédikálni fog...

Végül felejtethetlek számomra egy afrikai élményem. 1977-ben Tanzániában, Dar es-Salaamban volt az LVSZ világyűlése. A csaknem kéthetes program keretén belül naponta tartottunk csoportokban bibliórát délelőtt tizenegy órától fél egyig a szabadban, pálmák alatt. A Római levél megvitatása volt a feladatunk. Dr. Hermann Dietzfelbinger akkori bajor püspök volt a vezetőnk. A déli hőségben némi kritikával jegyezte meg: a lutheránusok nem változnak, mindig a legnehezebb páli levéllel foglalkoznak, még a trópusokon is. „De – fűzte tovább – feltűnt nekem, hogy itt az Egenlítő közelében nincsen árnyékunk a déli órákban. Sem nektek, sem nekem, mert pontosan a fejünk felett süt a nap. Északon és délen az emberekhez hozzátartozik az árnyékuk, itt a tűző napon árnyéktalanul válnak. Isten ragyogó fényében elmaradhat az árnyékunk, történelmi és egyháztörténelmi árnyékunk is.”

Ötszáz évig mind az evangélikus egyházak, mind a szabadkeresztények mindig az árnyékkal együtt látták egymást. Az LVSZ most – Isten kegyelmének napja alatt – árnyék nélkül mert és tudott önmagára és vélt ellenfeleire tekinteni. Egy történelmi egyház szánta el magát nagy lépésre: bevallotta bűneit, bocsánatot kért és baráti kezét nyújtott.

Legyünk elkészülve arra, hogy itt nem egyik napról a másikra történik a változás a gyülekezeti, a lelkészkar vagy professzori körben. Ami megtörtént, az ugyanakkor azt jelenti, hogy – értékeinket megőrizve és Krisztus-hittünket mindennél fontosabbnak tartva – együtt akarunk élni Jézus követésében, az ő fényében immár „árnyékmentesen”.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY

érzi magát, kivándorolhat hazájából. Így történt az emigrálás Angliából, Svájcban, Németországból, Hollandiából, Csehországból, Lengyelországból... Különösen kedvelt célország volt az alakuló Egyesült Államok, ahol a szabadság, függetlenség egyszerre volt jelszó és életforma, és egyaránt vonatkozott a lelkiismereti szabadságra, a vallásszabadságra és a társadalmi kötöttségekre. Dél-Amerika és Afrika mennonita jellegű gyülekezeteiben a „nyelveken szólás” ugyanakkor kötelező volt.

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk, köszönjük neked, hogy igéd fényében lehetőségünk nyílt arra, hogy megvizsgálhassuk életünket. A Biblia szava nyomán önvizsgálatot tarthattunk, hogy kiderüljön: valóban élő, hiteles hittel bírnok-e?

Urunk, segíts bennünket abban, hogy engedelmes gyermekeid legyünk! Emlékeztess bennünket keresztségünk! Adjon erőt az a tudat, hogy meg vagyunk keresztezve, és ezáltal Krisztushoz tartozunk. Adj erőt és akaratot, hogy életünket minden reggel a te kezébe helyezzük, és este is neked adjunk hálát minden ajándékodért. Köszönjük, hogy még tart a kegyelem ideje. Veled akár ma, akár most is mindent előlről lehet kezdeni, mert te nem taszítod el a segítségért hozzád fordulót, hanem magadhoz öleled. Mindenkinél, aki őszintén kéri, megadod a Szentlélek életadó, megújító erejét. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

A már annyiszor megtapasztalt kegyelemre és szeretetre gondolva most is hozzád fordulunk imádságban. Fiadért, Jézus Krisztusért kérünk, hallgass meg minket, hiszen a magunk erejéből nem tudunk téged teljes szívvel, teljes erővel szeretni. Egyedül nem vagyunk képesek arra sem, hogy őszintén, valódi szeretettel forduljunk felebarátaink, hozzánk közel álló családtagjaink, barátaink, munkatársaink felé. Pedig a te akaratod az, hogy maradjunk meg a hitben, és teljesítsük küldetésünket: adjuk tovább az evangéliumot. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

Igéd, Szentlelked és a gyülekezet közössége azért adatott számunkra, hogy megmaradhassunk a hitben és a szeretetben mindaddig, amíg el nem érkezik az utolsó ítélet ideje. Addig is, amíg el nem jön az a nap, amikor minden teremtményednek meg kell állnia ítélszéked előtt, hogy számot adjon neked szavairól és cselekedeteiről, kérünk, áldj meg minket, Urunk, és tégy Krisztus valódi követőivé bennünket! Hiszen napról napra egyre jobban látjuk és érezzük, hogy a te kegyelmedre, szeretetedre van szükségünk a téled elfordult, sok helyütt természeti katasztrófáktól sújtott világnak. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

Áldd meg, Istenünk, egyházadat, gyülekezeteinket. Te adj tanácsot országunk vezetőinek is, és segíts őket abban, hogy a neked való számadás felelősségével bölcs döntéseket tudjanak hozni. Áldott légy, hogy minden szükségünkben mellettünk állsz. Kérünk, add, hogy hálásak legyünk, örömdömben éljünk, és egész létünkkel téged dicsérjünk az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 13. VASÁRNAP – JEL 3,1–6

Élőhalott gyülekezet?

A lídiai Szárdisz valamikor a mesés gazdagságáról híres Krózus király székhelye volt. Ez a város hirtelen pusztulásba torkolló fénykorának idejére esett. Az összeomlást a zsidók babiloni fogságának véget vető perzsa Kórus hadai hozták. Krózus hiába bízott abban, hogy sziklára épült fellegvára a meredek sziklafal felől megostromolhatatlan. A perzsák az éjszaka leple alatt felkúsztak a sziklán, és a nem várt irányból behatolva, a meglepetés erejével elfoglalták, majd elpusztították a várost. A *Jelenések könyvének* írásakor már csak emlékmű hirdette az egykori fellegvár helyét.

Az élet, a jólét és a biztonság szimbólumának számító várost Jézus földi működése idején, Kr. u. 17-ben másodszor is váratlan pusztulás érte: ezúttal megsemmisítő erejű földrengés döntötte romba. Tiberius császár gyorsan újjáépítette, és a *Jelenések könyvének* keletkezésekor már ez a pusztulás is csak a múlt emléke volt.

Amikor a János apostolnak látomásban megjelenő Jézus a városban lévő gyülekezetet úgy jellemzi, hogy bár élő gyülekezet hírében áll, valójában halott, az olvasók számára nyilvánvaló a párhuzam: városuk sokak megítélése szerint a virágzó élet jelképe, noha a múltban két ízben is ennek ellenkezője bizonyosodott be. Egy történelmi és egy természeti katasztrófa emléke hirdeti az úrra meggazdagodott kereskedővárosban élő keresztényeknek, hogy a valóság és a látszat között néha végzetes következményeket rejtő különbség lehet.

A gyülekezetek kategorizálása, úgy látszik, nem új keletű: már az apostoli korban szokásban volt. János

apostol ezt nem is ítéli el, csupán arra figyelmeztet, hogy az egyház Urának szempontjai nem mindig esnek egybe az emberi szempontokkal. Az emberi megítélés, az egyházi közvélemény szerint élőnek minősülő gyülekezet lehet, hogy Jézus és a Szentlélek megítélése szerint halottnak bizonyul.

Hogy a szárdiszit a kortárs keresztények miért sorolták az élő gyülekezetek közé, az a látomásból nem derül ki, találgatásokba pedig nem bocsátkozhatunk. Az viszont egyértelműen kiderül, hogy Jézus a gyülekezet *cselekedeteivel* elégedetlen.

Ne tévesszen meg bennünket, hogy üzenetének címzettje a „gyülekezet anyagala”. Az üzenet rajta keresztül a gyülekezetnek szól. Cselekedeteinek hiányos volta miatt ítéli halottnak a szárdiszi gyülekezetet. Tehát nem a lélekszáma miatt, és nem is az anyagi ereje vagy éppen erőtlensége miatt. És nem a gyülekezet istentiszteleteinek látogatottsága vagy az istentiszteleten szolgáltatók számát és felkészültségét alapján.

Ezek mind emberi szempontok. Az egyház Ura az élet látható jeleként a *gyülekezet cselekedeteit* kéri számon. Nem a gyülekezethez tartozó egyes hívők cselekedeteit, hanem azokat a cselekedeteket, amelyeket a gyülekezetnek mint közösségnek kell véghezvinnie.

Mit csinál a gyülekezet ott, ahol él? Csupán jelen van, vagy jelenlétének vannak látható, kézzelfogható gyümölcsei? Ez a valódi, a hiteles mérték! Ha a gyülekezet csak istentiszteleteket tart – bármilyen sokan vesznek is rajtuk részt –, az önmagában kevés. A mennyei mérték szerint az istentisztelet egyébként sem a gyülekezet cselekedete. Az istentisztele-

ten – ha valóban az – mindig Isten a cselekvő alany. Az egyház látomásban megjelent Ura azt rója fel, hogy Szárdisz városában nem találja a keresztény gyülekezet jelenlétének elégséges gyümölcsét.

Ha a gyülekezet közösségként nem cselekvő, annak kétségtelenül az az oka, hogy tagjainak jelentős része lelkiileg halott. Ez Szárdiszban is így volt, az üzenet utal is rá. A lelkiileg halott vagy halófélben levő gyülekezeti tag legfeljebb a gyülekezet közösségén belül aktív. Jó esetben hasznos szolgálatokat végez a gyülekezeti élet dologi feltételeinek biztosítása érdekében, részt vállal az egyházi infrastruktúra kiépítésében és fejlesztésében. Szerencsétlenebb esetben aktivitása nyomán viszályok keletkeznek a gyülekezetben. A látomás Jézusa éppen ezért fordul a gyülekezet lelkiileg még élő – a Lélek üzenetét még meghallani képes – tagjaihoz: ébredjenek fel, és ébresszék a többieket is.

De mi is az az aktivitás, amelyet Jézus a gyülekezettől mint közösségtől vár? Az üzenet az evangéliumra emlékezteti a címzetteket. Ahogy az evangéliumból vették és hallották, ahhoz kell visszatérniük. Többek között újra meg kell hallaniuk Jézus szavát, amelyet – a vasárnap ősi evangéliumában – az őt kérdező farizeusnak az irgalmas samaritánus példájára mutatva mond: *„Menj el, te is hasonlóképpen cselekedj.”* (Lk 10,37)

A nem emberi megítélés, hanem az egyház Ura és a Lélek ítélete szerint élő gyülekezet az irgalmasság cselekvésében bizonyul aktívnak ott, ahol él. Ha egy gyülekezet tagjainak többsége élő hitű, akkor a gyülekezet anyagi eszközeiből nemcsak a gyüle-

A VASÁRNAP IGÉJE

kezet dologi szükségleteire, az infrastruktúra fenntartására és fejlesztésére telik, hanem a városban, a településen irgalmasságra szoruló emberek gondozására is. Ki merem mondani: ha egy nagyvárosban nem emberi megítélés szerint, hanem valóban élő gyülekezetek vannak, akkor annak a városnak az utcáiról hamar el fognak tűnni a hajléktalanok...

Nem másban, mint az irgalmasság szervezett cselekedeteiben válhat láthatóvá, hogy élő gyülekezet van jelen a városban, a településen, hogy élő egyház szolgálja Istent az országban.

Szárdisz gazdag kereskedőváros volt, fontos kereskedelmi útvonal mentén épült. Fény és árnyék egyaránt jelen volt benne. A keresztény gyülekezetnek bizonyára lett volna módja jelenlétének az irgalmasság szervezett cselekedeteivel észrevettni. Akkor a látomásban megszólaló Úr és a Lélek ítélete szerint is élő gyülekezet lett volna. Ezzel szemben ébressző, megtérésre hívó üzenetet kapott. Azzal a figyelmeztetéssel, hogy a Bíró a küszöbön áll, és bármikor beléphet, hogy ítéletet tartson. Mint ahogy erre az élet szimbólumának tartott város történelme korábban már kétszer is példát szolgáltatott.

„Akiene van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek!”

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Imádkozzunk! Urunk, köszönjük, hogy igéd valós képet mutató tükrébe nézhetünk. Ne engedd, hogy elfelejtsük, amit látunk benne, hanem kövessük megtérésre és életre hívó szavadat! Amen.

CANTATE

gyunk: Vonzó látvány, íz, fény – úgy lesz holnapunk!”

Mindez nem reánk pakolt újabb teher, nyomasztó feladat, teljesítménykényszer, hiszen az utolsó vers feltárja a misszió, a keresztény élet küldetésének erőforrását, a Krisztusba kapaszkodó imádságot: „Megtávoztál, Jézus, önnön véredben. Könyörülj most...”

Különleges zamatot jelent a szövegben az első két vers visszatérő felhívása: „Emlékeztess minket, só az asztalpon... Emlékeztess, gyúló esti lámpafény!” Ez az ének nemcsak fülünket, szívünket nyitogatja, hanem igazi jézusi látásra tágítja gyakran vaksi, rövidlátó szemünket. Segít felfedezni, meglátni egy egészen hétköznapi eszközben, egy profán sórtóban krisztusi küldetésünk titkát: ízt adni, a romlást akadályozni. Segít meglátni egy lángra lobbanó gyertyában a bátorító küldetést: merj világítani, égni, ha kell, elégni, hogy elúzd a sötétség árnyait.

Aki ilyen módon nemcsak nézi, de meg is látja a teremtett világ mennyi prédikáló jelét, az olyan gazdag ember, aki másokat is gazdagíthat. Hiszen ha mindezt igyekszünk másokkal is megláttatni – jézusi küldetést töltünk be. Erre a missziói látásra segíthet, taníthat minket Scholz László szemet, szívet nyitogató énekeinek figyelmes olvasása és éneklése.

■ GÁNC S PÉTER

► **1982-es énekeskönyvünkbe kilenc olyan ének került, amely kortárs magyar szerzőtől való. Zenei nyelvük többféle, s csak a több évtizedes használat szűrte meg, melyek azok a dallamok, amelyek gyökeret vertek evangélikus gyakorlatunkban. *Sulyok Imre* dallama, az *Ízt ad a só* (EÉ 473) ezek közé tartozik, szívesen éneklük ma is gyülekezeteink.**

Első hallásra is kitűnik, hogy a dallam népdalaink világát idézi. Nem pentaton ugyan, de érezhetőek benne a pentatónia nyomai. Befejzése, a dallamot mintegy összefoglaló negyedik sor jellegzetes lá-pentaton melódia. A tizenegy szótagos sorszerkezet szintén jellemző az új stílusú népdalokra, különösen a katonadallamok között találunk sok hasonlót, bár a Sulyok-dallamtól eltérő ritmusban. (A tizenegy sor 6-5 szótagos felosztására példa a *Hol jártál az éjjel, cinegemadár* kezdetű dalunk. Ez éppen még a régi réteg ereszkedő dallamaihoz tartozik.)

Mégsem mondhatjuk, hogy mesterségesen alkotott, „hamisított” népdallal állnánk szemben. Dallamvonala természetesnek tűnik ugyan, de nem illeszthető be sem a régi rétegből való, sem az új stílusú népdalok közé. Ha csak az első és az utolsó dallamsort vetjük össze, megállapíthatjuk, hogy az előbbi egy kvinttel magasabb hangrendszerben mozog, mint a zárósor (A5, illetve Av sor): kvintváltós szerkezet. Az ősi réteghez tartozó ereszkedő dallam lenne a minta? Ennek ellentmond, hogy a harmadik sor még a

Ízt ad a só, megtart, óv romlatlanul

Mitől új az „új ének”?

magasabb rendszerben szól, csak befejező motívuma hajlik le az alaphangra.

Tegyük most egy kísérletet! Ha az első dallamsor helyére az utolsót énekeljük, akkor egy majdnem szabályos új stílusú, úgynevezett kupolás dallamot kapunk. Betűképlete így A B Bv A, amelyben a B sorok magasabban járnak.

Éppen ez a kettősség teszi a dallamot *ismerősen újszerűvé*. Olyan elemekből építkezik, mint népdalaink, de az elemeket új összefüggésbe helyezi. Ha népdalszerűen elemezzük, a sorszerkezet A5 B Bv Av; az ereszkedő és a kupolás szerkezet együttes jelenléte figyelhető meg benne.

Ez a zenei stílus ismerős mindannyiunknak, akik az általános iskolában ismerkedtünk meg a népzene alapjaival. A huszadik század pedagógiai célzatú tandalai is effajta dallamosságban íródtak.

■ BENCE GÁBOR

Ízetlen halom? Vonzó látvány?

Ízt ad a só az ételnek, páratlan ízt és zamatot ajándékozik ez az énekbe szőtt igehirdetés énekeskönyvünknek. Legálábbis az én „toplistámon” dobogós helyben áll. Hatéves missziói lelkesíti szolgálatom során ugyan-

is gyakran szenvedtem attól, hogy alig-alig van igazi missziói töltésű énekünk. Ezért is értékelem nagyra, hogy *Scholz László* énekszövegének minden sora tömény, tiszta, biblikus missziológia.

A zseniális jézusi képekből kiindulva (Mt 5,13–16) drámaian aktuális kor- és kórképet rajzol egyházunk mai állapotáról: „ízetlen halom... árnyék... arcát eltakaró tanítvány... fáradt, gyarló nép...”

De az énekszerző nem esik a mindig csak károgó, ítélkező prédikátorok csapdájába, akik csak sötét diagnózist tudnak hirdetni, és elássák a rájuk bízott gyógyító evangélium kincsét.

Scholz László a misszió lényegét ragadja meg, amikor kérdések sorával hívja éltető, gyógyító párbeszédre az éneklő gyülekezetet. Hiszen a misszió nem monológ, hanem az emberek valódi kérdéseire felkínált valódi isteni válaszok gazdag tárháza. „Mért vagyunk romlás, árnyék, rejtőzködő Krisztus-tanú?”

Ezekre a lerázhatatlan kérdésekre hirdeti meg a felszabadító, mozgósító válaszok sorát, már-már szinte tömör missziói hitvallásként, küldetési nyilatkozatként: „Hogy sugarat hintsünk, az Úr bízta ránk... Legyünk végre azzá, mi benned va-

FIZESSEN
ELŐ
LAPUNKRA!

A Luther Kiadó hittankönyvei a 2010/2011-es tanévre

► **Összeállításunkban (23–25. oldal) bemutatjuk a Luther Kiadó hittankönyveit, illetve a hitoktatást segítő egyéb kiadványait, bízva abban, hogy ezzel megkönnyítjük a lelkészek, hitoktatók tanév eleji készülődését. Tudjuk, hogy egy-egy tanév kezdetén az iskoláskorú gyermekeket nevelő családok számára igen nagy tehertételt jelent az új tankönyvek beszerzése, ezért hittankönyveinket szeptember 30-ig kedvezményes áron árusítjuk.**

A Magyarországi Evangélikus Egyház hittantervéhez illeszkedő tankönyvek

Lacknerné Puskás Sára

Isten ajándékai

Hittankönyv 6–7 évesek (I. évf.) számára

A könyv fejezeteinek többségében Isten azon ajándékait bontogatja, melyekkel a hétköznapi életben mindenki találkozhat. Szeretnénk a természetet Isten teremtett világaként, emberi kapcsolatainkat Isten ajándékul nekünk adott jó rendjeként látni. Ez a „vallásos környezetismeret” kibővíti még a gyülekezeti környezet alapfokú ismeretével. A sorra kerülő bibliai történetek egy része is az iménti témák köré csoportosul, elmélyíti és a Jézustól tanult megvilágításba helyezi őket. A másik hangsúly az ünnepekre – karácsonyra, húsvétra – való felkészülésre, biblikus tartalmuk megismerésére kerül.

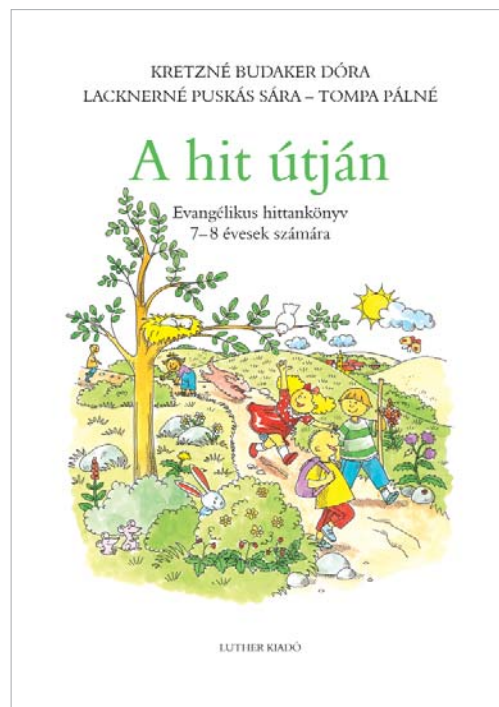
- A4, 64 oldal + színes melléklet, ragasztóköttött, ~~590 Ft~~ helyett 531 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 60 oldal, irkafűzött, 972 Ft

Kretzné Budaker Dóra, Lacknerné Puskás Sára, Tompa Pálné

A hit útján

Hittankönyv 7–8 évesek (II. évf.) számára

Ábrahám, Jákób, József, Mária és József meg a tanítványok. Életükön, útjukon az Isten hívását követő élet szépségeivel, ajándékaival, életet mentő szabadításával és persze nehézségeivel haladnak. A karácsonyi és a húsvéti történet pedig elvezet bennünket annak felismeréséig, hogy a hit útjára Isten Jézus Krisztusban ugyanúgy hív mindannyiunkat, mint a Biblia lapjairól ismert „nagyokat”. A könyv is segíteni szeretne abban, hogy ne csak képzeletben, hanem valóságosan, egy egész életet keresztül járassunk

a hit útján.

- A4, 132 oldal + színes melléklet, ragasztóköttött, ~~980 Ft~~ helyett 882 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 79 oldal, irkafűzött, 900 Ft

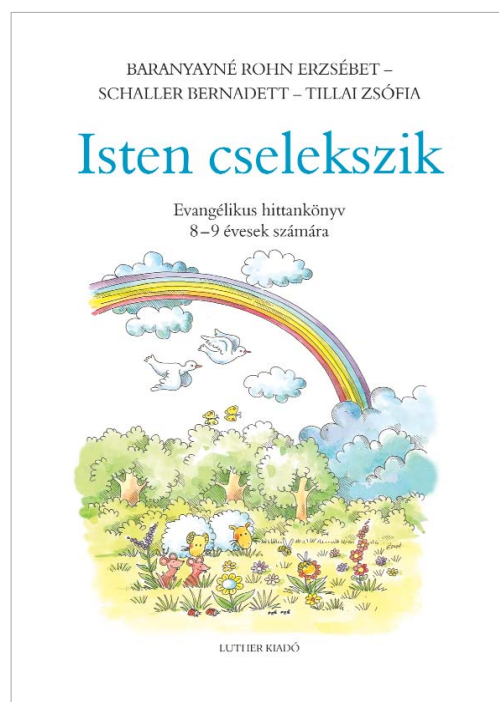
Baranyayné Rohn Erzsébet, Schaller Bernadett, Tillai Zsófia

Isten cselekszik

Hittankönyv 8–9 évesek (III. évf.) számára

A harmadik osztályosoknak szóló hittankönyv hat témakörben mutatja be a címben megfogalmazott üzenetet: Isten cselekszik.

Az első fejezetben az őstörténeten keresztül megláthatják a gyerekek, hogy Isten elítéli a bűnt. A második fejezet leckéin keresztül megérthetik, hogy Isten a bűnös embert nem veti el magától: szól hozzá, és igéjével keresi őt. A harmadikból megtanulhatják Izrael történetén keresztül, hogy Isten nem feledkezik meg övéiről és ígéreteiről. A Sínai-hegyi szövetségkötés megmutatja, hogy Isten mit kíván népétől, s hogy mit jelentenek Isten parancsolatai a mindennapokban.

Az ószövetségi történetekből már megismert üzenet az újszövetségi történetekben, példázatokban csúcspontot ér (negyedik fejezet). A gyerekek megláthatják, hogy Isten nem veti el a bűnös embert, hanem Jézusban bocsánatot, irgalmat kínál; s azok, akik ezt a bocsánatot elfogadják, Isten követőivé válhatnak. Így kerül elének az ötödik fejezetben a tanítványok lett Máté, illetve Pál apostol személye, valamint az ószövetségi Jónás próféta.

Az utolsó fejezet – *Isten közösséget ad* – lehetőséget nyújt arra, hogy azokat a tanulókat, akik szüleikkel együtt lazábban kötődnek az egyházhoz, közelebb segítsük a gyülekezethez.

- A4, 140 oldal, ragasztóköttött, ~~980 Ft~~ helyett 882 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 80 oldal, irkafűzött, 1300 Ft

Koczorné Heinemann Ildikó, Pintér Zsuzsanna

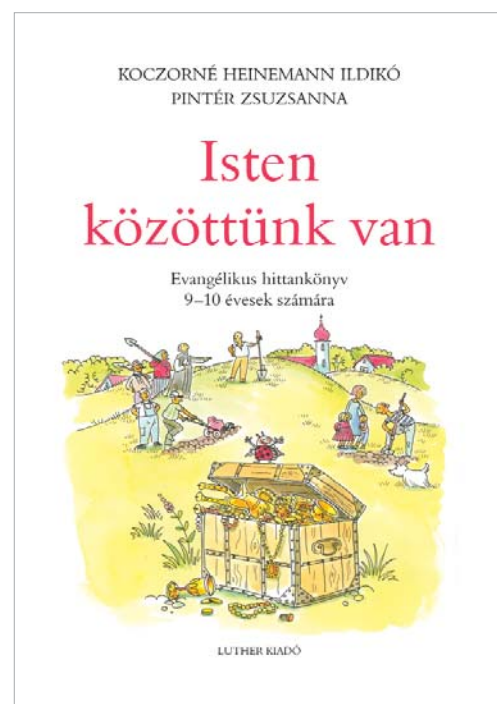
Isten közöttünk van

Hittankönyv 9–10 évesek (IV. évf.) számára

A könyv szervesen kapcsolódik az első három osztály anyagához. A címe hordozza azt a mondanivalót, amelyet együttes munkánk közben mindig szem előtt tartottunk: Isten közöttünk van. Nem valahol távol, számunkra elérhető helyen tartózkodik, ahova már alig-alig hallatszik el a hangunk. A könyv fő fejezetei: *Jézus csodái; Jézus példázatokkal tanította az embereket; Jézus eljövételére készülünk; Emberek Isten szolgálatában; Megvalljuk hitünket.*

A tanári kézikönyvben a legtöbb leckénél a tananyag feldolgozásához megadtunk egy alternatív módszert is, amely a szerep-, illetve drámajátékon alapszik, és a gyerekek tevékenységére épít.

- A4, 156 oldal, ragasztóköttött, ~~980 Ft~~ helyett 882 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 120 oldal + melléklet, irkafűzött, 1350 Ft

Solymár Mónika, Sólyom Anikó

Örömhír Jézus Krisztusról

Hittankönyv 10–11 évesek (V. évf.) számára

Az ötödik évfolyam tantervéhez készült az *Örömhír Jézus Krisztusról* című tankönyv és tanári kézikönyv, mely Jézus Krisztus személyét, életét, munkásságát mutatja be. Az átadandó tananyag nem csupán az evangéliumokban található Jézus-történetek bemutatása, hanem az adott történet hangsúlyainak és

Örömhír Jézus Krisztusról

EVANGÉLIKUS HITTANKÖNYV 10–11 ÉVES GYEREKEKNEK

jelentőségének megismertetése, illetve a Jézus Krisztussal kapcsolatos többi történettel való összekapcsolása.

Az egyes leckék feldolgozása hasonló. Az adott témát, történetet írásbeli feladatokon és szóbeli beszélgetéseken keresztül mélyíti el a csoport. Minden leckében megjelöltük, hogy a Biblia mely szakaszát olvassuk el. Fontosnak tartjuk, hogy ebben az életkorban már ne csupán egy képes vagy gyermekbiblia legyen a tanuló előtt, hanem magát az *Újszövetséget* olvassák. A leckéket általában két olyan feladat zárja, amely játékos, kreatív formában ismétli a tanult anyagot. A tananyag elmélyítéséhez hozzájárulnak a tankönyv színes képei is.

- A4, 178 oldal, ragasztóköttött, ~~980 Ft~~ helyett 882 Ft
Tanári kézikönyv: letölthető pdf formátumban a www.lutherkiado.hu/tanarizezikonyv oldalról.

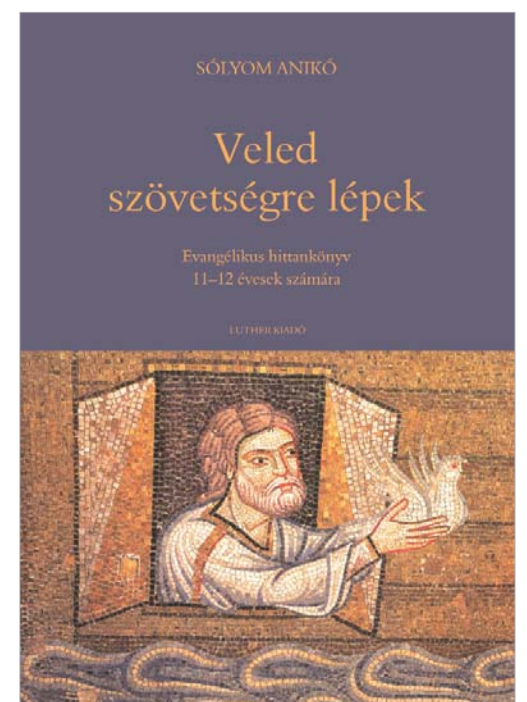
Sólyom Anikó

Veled szövetségre lépek

Hittankönyv 11–12 évesek (VI. évf.) számára

Veled szövetségre lépek! – *Mózes első könyvének* ez a mondata (1Móz 6,18) szólít meg egészen személyesen a hittankönyv címlapján.

Nem egyszerűen csak Nőének, nemcsak Ábrahámnak vagy Izrael népének mondja Isten ezeket a szavakat, hanem az *Ószövetség* lapjain, a hittanórákon, bibliaórákon nekünk is. Veled szövetségre lépek! Mit tesz Isten veled? Azt mondja, hogy veled lesz, segít, támogat, véd, vele megbeszélheted az ügyedet, tőle nem kell tartanod.

Ebben a hittankönyvben és a hozzá tartozó *Őszösvetségi olvasókönyvben* megismerkedhetünk azzal, hogyan kötött Isten szövetséget az emberekkel a világ kezdetétől fogva többször is. Hogyan hívta el őket, hogyan gondoskodott róluk, de arról is szó lesz, hogyan büntette meg népét, amikor az elfordult tőle. Minden történetben megláthatjuk Isten féltő szeretetének jelét, és megtapasztalhatjuk, hogy aki hozzá hűséges, azt megsegíti az Úr.

Hálások lehetünk Istennek, hogy mindezeket az eseményeket úgy ismerhetjük meg, hogy tudjuk: Jézus Krisztusban Isten új szövetséget kötött az emberiséggel. Vele szövetségre lépek! – ezt nekünk már Jézus mondja, akiben Isten egészen közel jött hozzánk.

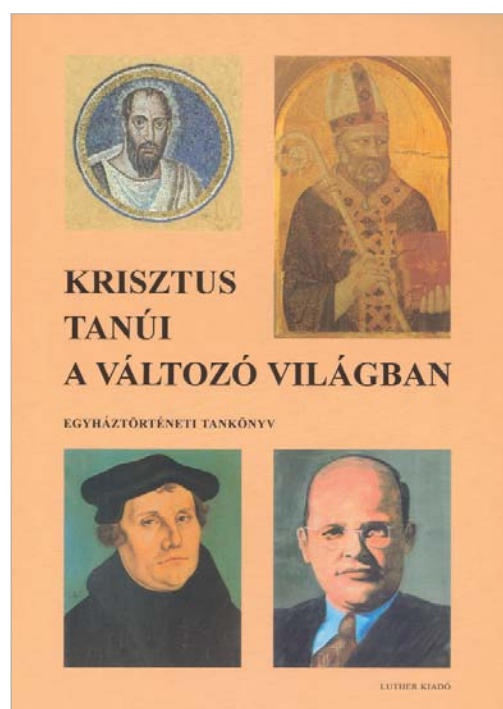
(A *Veled szövetségre lépek című hittankönyv a korábban használt Őszösvetségi hittankönyvet helyettesítő tankönyv.*)

- **Hittankönyv:** A4, 96 oldal, ragasztókötött, ~~780 Ft~~ helyett 702 Ft
- Olvasókönyv:* A4, 128 oldal, ragasztókötött, ~~620 Ft~~ helyett 558 Ft
- Tanári kézikönyv:* letölthető pdf formátumban a www.lutherkiado.hu/tanarizezikonyv oldalról.

Sárkányé Horváth Erzsébet, Trajtlerné Koppányi Ágnes

Krisztus tanúi a változó világban

Hittankönyv 12–13 évesek (VII. évf.) számára

A tankönyv kiemelkedő egyháztörténelmi személyiségek életén és munkásságán keresztül a keresztény egyház kétezres éves küzdelmeibe ad betekintést. Az olvasmányok középpontjában – bár emberekről szólnak – Jézus Krisztus alakja áll. E személyek bemutatásánál a fő szempont az, hogy miként munkálkodott rajtuk keresztül Krisztus, és miként teljesítették koruk kihívásai között a tőle kapott megbízást, az evangélium hirdetését.

A bemutatott személyek különböző történelmi korokban éltek. A tankönyv egységét az az alap gondolat adja, amelyet a címlapon ábrázolt személyek – Pál apostol, Augustinus, Luther és Bonhoeffer – vallottak. Ez a teológiai gondolat pedig a következő: hit által, kegyelemből váltattunk meg Krisztus által.

A kötet anyaga válogatásra ad lehetőséget. Az egyháztörténelmi személyiségeket bemutató fejezetek mellett bevezető, összefoglaló, tekintető egységeket is tartalmaz, amelyek segíthetik a tanulóknak az egyháztörténet egészében való tájékozódását. A tankönyv nemcsak az iskolai oktatásban, hanem a gyülekezeti hittan- és bibliáórákon, valamint a szertevendégségeken is használható. Sokoldalú alkalmazásához a hozzá tartozó tanári kézikönyv gazdag forrásanyaga, önálló és csoportos munkára, számonkérésre alkalmas feladatgyűjteménye is nagy segítséget nyújt.

- A4, 188 oldal, ragasztókötött, ~~900 Ft~~ helyett 810 Ft
- Tanári kézikönyv:* A4, 268 oldal, ragasztókötött, 2400 Ft

„Közelebb...” sorozat

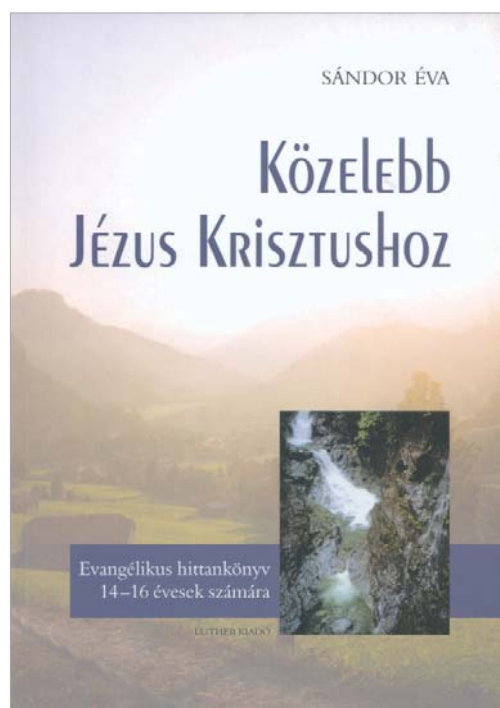
A „Közelebb...” olyan, öt tagból álló füzet-sorozat, amely a 15–17 éves korosztályt szólítja meg elsősorban, hiszen alapvetően gimnáziumaink 9–10. évfolyamos tananyagához készült.

Az öt füzet öt olyan tantervi témát dolgoz fel, amely a négy- és nyolcosztályos gimnáziumban eltérő felépítéssel, de tematikájában nagyrészt egymást átfedve fordul elő. A „Közelebb...” sorozat füzetei arra vállalkoznak, hogy egyrészt kielégítsék mindkét iskolatípus tankönyvigényét, másrészt segítsék az egyházi iskolán kívüli oktatást is. Ajánljuk füzeteket gyülekezeti ifjúsági és bibliáórákhoz, illetve a konfirmációs vagy a felnőttoktatáshoz is.

Sándor Éva

Közelebb Jézus Krisztushoz

Hittankönyv 14–16 évesek (IX–X. évf.) számára

A nyolcosztályos gimnáziumok 10. osztályos és a négyosztályos gimnáziumok 9. osztályos tananyaga részben fedi egymást. Mindkettő tartalmazza a *Jézus, akit Krisztusnak vallunk* fejezetet. A *Közelebb Jézus Krisztushoz* című tankönyv a kétféle tananyagot két színnel jelöli: a négyosztályos gimnáziumokra vonatkozó alaptananyag fekete színnel, a nyolcosztályos tagozatra vonatkozó további tananyag pedig bordó színnel található mind a tankönyvben, mind pedig a tanári kézikönyvben. A tankönyv zöld keretben elhelyezett szövegei gondolatindító imádságokat vagy meditációkat tartalmaznak. Használhatjuk őket órakezdekor meditációként vagy egyszerűen illusztrációként. A kötet másik fontos jellemzője, hogy minden fejezet végén egy-egy vers, imádság vagy meditáció olvasható. Ezek elhangozhatnak a tanórán, de a tanulók elolvashatják házi feladatként is.

A tanári kézikönyvben nagyon sok szép irodalmi utalás található. (Ezek az idézetek megtalálhatók a tanári kézikönyv végén lévő *Szemelvényekben*.) Minden hittanárt arra bátorítunk, hogy éljen a tankönyv és a tanári kézikönyv által felkínált képzőművészeti és szépirodalmi lehetőségekkel, s használja azokat akár az óra kezdésénél, akár a befejezésénél.

A négyosztályos tagozaton fontos a tanulók gyülekezeti háttérének felmérése. Erre a tanterv két tanórát ír elő. E bevezető rész érdekessé tételéhez nyújt segítséget az 1. fejezetben található játékgyűjtemény.

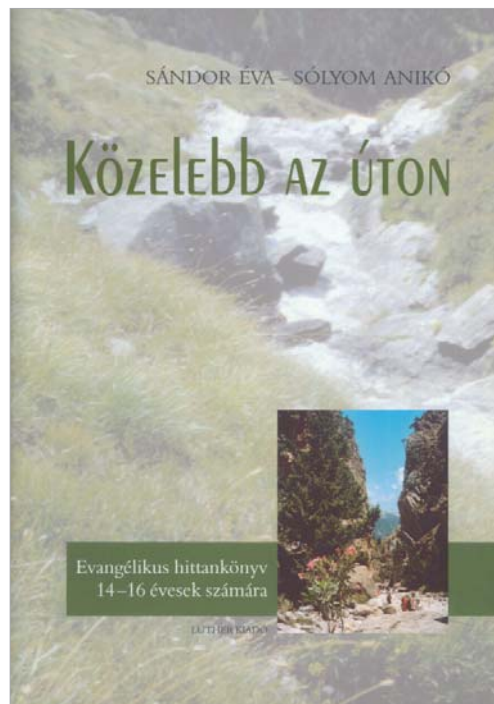
A tanári kézikönyv bizonyos leckékkel kapcsolatban részletesen kidolgozott játékokat, ötleteket tartalmaz. Mindenkit arra biztatunk, hogy próbálja ki és fejlessze tovább a tanári kézikönyvben található drámapedagógiai ötleteket és szituációkat. S ne felejtjük el: a legnagyobb öröm, ha megengedjük, hogy diákjaink megtapasztalják az evangélium valóóságát.

- A4, 80 oldal, ragasztókötött, ~~620 Ft~~ helyett 558 Ft
- Tanári kézikönyv:* A4, 96 oldal, ragasztókötött, 1390 Ft

Sándor Éva, Sólyom Anikó

Közelebb az úton

Hittankönyv 14–16 évesek (IX–X. évf.) számára

Sorozatunk igen sokoldalúan felhasználható tagja a *Közelebb az úton* című füzet. Tematikus megközelítése miatt jól alkalmazható az iskolai oktatáson kívül is.

A tantervben szereplő *Úturaló* témakörök feladata mind a négy-, mind a nyolcosztályos gimnáziumban az új, eddig nem tárgyalt evangéliumi történetek feldolgozása, illetve az újszövetségi levelek témáival való ismerkedés. A beszélgetések kiindulópontját az újszövetségi levelek témái, nem pedig általános etikai vagy dogmatikai kérdések határozzák meg. (Ez utóbbiak tárgyalása a 8. és 12. évfolyam anyaga.)

A nyolcosztályos gimnáziumokban ebből az anyagból csak néhány téma fér bele a rendelkezésre álló körülbelül nyolcórás keretbe. Itt az *Újszövetség* könyveinek alapos megismerésekor van mód a páli levelek tematikus feldolgozására. Ekkor a válogatás szempontja elsősorban az legyen, hogy a téma segítse a páli levelek megismerését. (A választást megkönnyíti a tanterv is.)

Ebben a füzetben is használjuk a négy- és nyolcosztályos gimnázium anyagát megkülönböztető színváltást: az evangéliumi történetek legnagyobb részének feldolgozása a nyolcosztályosok számára nagyrészt már ismerős, így csak a négyosztályosok esetében tanítandó új anyagként. (Ezeket a részeket zöld színnel jelöltük.) Természetesen a nyolcosztályos csoportokban egy-egy téma sokkal gyorsabban feldolgozható, hiszen az ismert történetre már csak utalnunk kell.

Sok téma fordul elő valamilyen formában a nyolcadikos tantervben, vagy tér vissza majd a 12. évfolyamon, ezért az egyes kérdéseket nem szükséges minden szempontból végig-elemezni.

A könyvben gyakran használt módszer a beszélgetés. A tanulóknak meg kell ismerniük, szokniuk ezt az egészen egyszerű formát, hiszen az oktatásban sajnos egyre kevesebbszer van lehetőségük arra, hogy szabadon véleményt mondjanak bizonyos kérdésekről. Meg kell tanulniuk a beszélgetés kulturált formáját is. Alapelvünk lehet, hogy nincs rossz vélemény, legfeljebb nem értünk egyet vele, és vitatkozunk a kérdésről. Főleg az anyag elején figyeljünk tudatosan ezekre a dolgokra, és segítsük a tanulókat. Tapasztalatunk szerint a diákok nagyon szeretnek beszélgetni, és hálások, hogy őszintén elmondhatják azt, amit gondolnak.

- A4, 44 oldal, irkafűzőt, ~~350 Ft~~ helyett 315 Ft
- Tanári kézikönyv:* A4, 52 oldal, irkafűzőt, 690 Ft

Sólyom Anikó

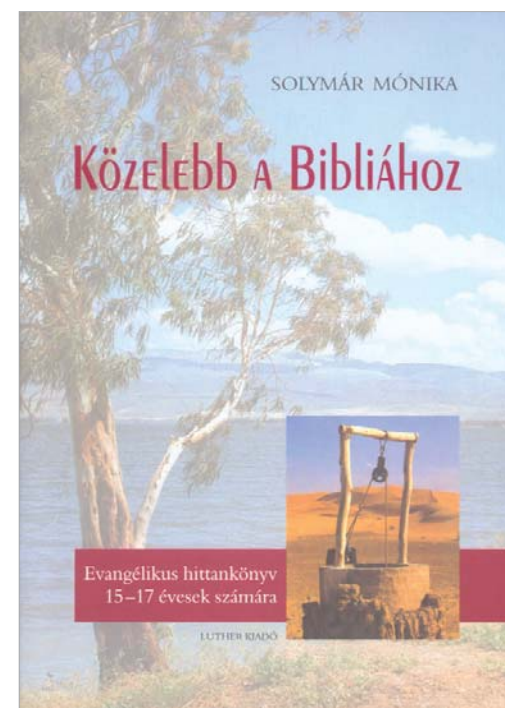
Közelebb a Bibliához

Hittankönyv 15–17 évesek (X–XI. évf.) számára

Miért fontos könyv a Biblia? Milyen kapcsolata van Istennel? Honnan van a Bibliának erősítő, bátorító, vigasztaló, reményt adó hatása? Ki az, aki helyesen magyarázza az Írásokat? Mivel szólít meg a Biblián keresztül bennün-

ket Isten? Hogyan szólítanak meg, és mit akarnak mondani egy több ezer éves könyv betűi nekünk, mai embereknek? Miből állapítható meg, hogy nem értjük félre az üzenetét? Hogyan keletkezett a Szentírás? Isten mennyiben és milyen formában „szerzője” e könyveknek? Kik és hogyan írták le először a szöveget, és hogyan maradtak fenn ezek? Hátással vannak-e a fordítások az eredeti tartalomra?

E kérdésekről való együtt gondolkodásra, a Szentírással kapcsolatos ismeretek bővítésére hív a *Közelebb a Bibliához* hittankönyv és a hozzá kapcsolódó tanári kézikönyv. A tankönyv elsődleges célja, hogy formálja a fiatalok Biblia-szemléletét, Szentíráshoz való hozzáállását. Bibliái és irodalmi szemelvények, képzőművészeti alkotások, felismert hitvallások, emberek élettapasztalatai, a Bibliával kapcsolatos ismereteink és ezek együttes mondanivalója gondolkodtathatja el a tanulókat arról, hogy mit jelent a keresztény emberek, az egyház és saját maguk számára a Szentírás és az abban megfogalmazott üzenet. A tananyagot kiegészíti, illusztrálja, és sokszor további gondolkodásra hív a tankönyvben szereplő színes képanyag. Az anyagrészek feldolgozását az előzetes tapasztalatokra, ismeretekre rákérdező, az anyagot a kérdezve kifejtés módszerével kísérő és továbbvivő, elgondolkodtató vagy az átadott ismereteket visszakerdező feladatok segítik.

A hittankönyv anyaga mind a négy-, mind a nyolcosztályos gimnáziumi tantervben szerepel (a 9., illetve a 10. évfolyamon). A témák azonban nemcsak iskolai, hittanórai keretek között dolgozhatók fel: előkerülhetnek ifjúsági alkalmakon, bibliáórákon vagy a felnőttoktatásban is a Bibliával foglalkozó sorozatok részeként. Természetesen a módszereket ezekben az esetekben az alkalmaknak megfelelően kell megválasztani.

- A4, 48 oldal, irkafűzőt, ~~420 Ft~~ helyett 378 Ft
- Tanári kézikönyv:* A4, 52 oldal, irkafűzőt, 960 Ft

Sólyom Anikó

Közelebb az Újszövetséghez

Hittankönyv 16–17 évesek (XI. évf.) számára

Az *Újszövetség* könyveit tárgyaló anyag rész a nyolcosztályos gimnáziumok tanterve szerint követi a *Jézus, akit Krisztusnak vallunk* című témát. Ekkor már az evangéliumi történetek alaposabb ismeretére számíthatunk tanulóinknál: hallottak a Biblia keletkezéséről, egyháztörténetből a 7. évfolyamon az apostoli korról is foglalkoztak, de még nem tanultak a levelekről. Ezeket az előzményeket figyelembe véve készült az újszövetségi könyveket tárgyaló anyag rész.

Tanítványaink többsége nagyon nehezen vehető rá arra, hogy örömmel végigolvassa az evangéliumokat vagy az újszövetségi iratokat. Ha pedig kényszerből futják végig a szöveget, akkor nehezen veszik észre a szépségét, nehezen szólítja meg őket egy-egy gondolat. Ezért a figyelmüket megragadva és irányítva egy-egy kijelölt szakaszt érdemes elolvasatni velük. (Ebben segít a könyvek feldolgozásához

készült sok feladat is.) A cél az, hogy a diákok végigjárják, bebarangolják az iratok jellegzetes részleteit. Természetesen mindemellett ösztönözzük őket arra, hogy a könyveket teljes egészében is olvassák el, de ne tegyünk köztelődve.

A füzetben található feladatok szerves részei az elsajátítandó anyagnak: nemcsak elmélik azt, hanem a tankönyvi szöveghez képest gyakran többinformációt hordoznak. Tudatosítsuk diákjainkban is, hogy így készüljenek a számonkérésekre.

- A4, 40 oldal, irkafűzőt, 390 Ft helyett 351 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 36 oldal, irkafűzőt, 550 Ft

Varga Gyöngyi, Zsugyel Adél

Közelebb az Ószövetséghez
Hittankönyv 16–17 évesek (XI. évf.) számára

A tankönyvsorozat *Közelebb az Ószövetséghez* című része elsősorban olyan tanulócsoporthoz készült, amelyek még nem sok előzetes ismerettel rendelkeznek az *Ótestamentum* könyveiről és koráról. A kötet ugyanakkor nem csupán a történetek pusztá ismertetésére vállalkozik.

A 16–17 éves korosztályra jellemző, hogy a diákok már nem – vagy nem szívesen – sajátítanak el olyan ismereteket, amelyekkel nem tudnak belülről azonosulni, vagy amelyeket nem tudnak közelről megvizsgálni. Ám tanulásra motiválják őket az, ha megérzik, hogy az ismeretek a hétköznapjaikkal, a bennük élő kérdésekkel, a jelennel és a rájuk váró jövővel kapcsolatba hozhatók. A múlt értékeinek pusztán önmagukért való megbecsülése életkorunknál fogva már nem és még nem várható el tőlük. Ugyanakkor ebben az életkorban van utójára lehetőségük arra, hogy szervezett feladatok között, kortárs csoportban és tanári segítséggel megismerkedjenek a régi korokból származó kincsekkel, így az *Ószövetséggel* is.

Ezt a látszólagos feszültséget két szerkesztési elvvel kísérel meg feloldani a könyv. Egyrészt a főszövegben megtalálhatók mindazok az ismeretek, amelyek elősegítik az otthoni tanulást, az összefüggések megértését. Ugyan-

akkor az az idő, amelyet korábban a tankönyv hiánya miatt jegyzetelésre, diktálásra fordítottunk az órákon, most felszabadulhat más jellegű, de éppúgy a tananyaghoz kötött elfoglaltságokra. Ezek nem másodrendűek, hanem arra való, hogy a tanulás személyesebb legyen, a tanulók világával látható kapcsolatba kerüljön. Ezt szolgálja a tankönyvi feladatok és képek jelentős része. A feladatok a lecke témájával kapcsolatban gyakran rákérdeznek a tanulók véleményére. Az osztályban jelen lévő különböző vélemények lehetővé teszik az egymástól való tanulást, továbbá differenciáltabbá válhat a csoport vitakultúrája és igazságfelfogása is.

A bibliai történeteknek az olvasók életével való összekapcsolása egyébként sem idegen a szövegek szándékától, ebben a korosztályban viszont megkerülhetetlen. Ezen az úton válhat élővé a szövegek és szereplők, s a múlt és a jelen találkozása nemcsak a diákokat, hanem a tanárokat is új felismerésekhez vezetheti.

A kötetben vannak olyan feladatok is, amelyek a verbális tanulás határain túlra merészkednek. Talán szokatlan, hogy képalkotásra és -elemzésre is lehetőséget kínálnak a tankönyv feladatai. S bár nem minden csoport végez szívesen ilyen jellegű feladatokat, biztosan elnyeri majd az evangélikus gimnáziumaink rajz- művészeti tagozatos osztályaiban tanulók tetszését.

A könyv használatát segítik az egyértelmű tipográfiai megoldások: a lap szélén található piktogramok, a feladatok bordó kurzív betűvel történő szedése, illetve a kiegészítő anyag szélső hasábján való elhelyezése. A tanárok ezenkívül segítséget, gondolatindító impulzusokat, módszertani útmutatást és feladatmegoldásokat is találnak a tanári kézikönyvben. Mind a diákot, mind a tanárt magas követelmények elé állítja a *Közelebb az Ószövetséghez* című tankönyv, de a ráfordított idő és energia remélhetőleg megtérül, amikor a régi történetek eleve válnak a jelenben, és útitásaink a szegődnek a jövő felé vezető úton.

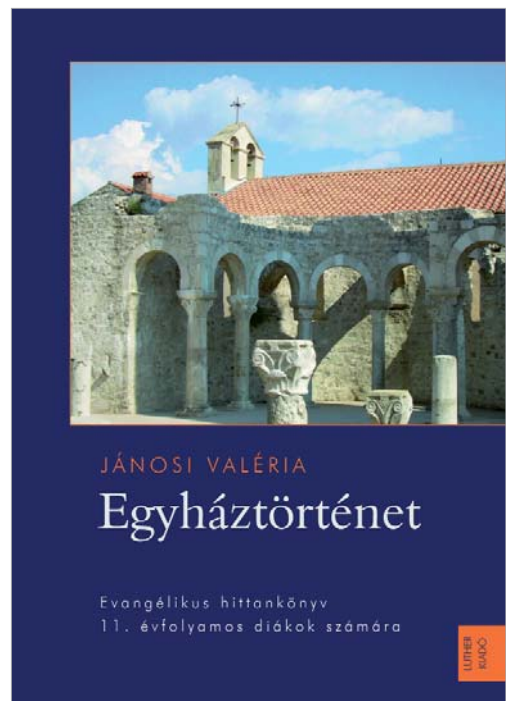
- A4, 148 oldal, ragasztókötet, 980 Ft helyett 882 Ft
Tanári kézikönyv: A4, 124 oldal, ragasztókötet, 1350 Ft

Jánosi Valéria

Egyháztörténet

Hittankönyv 16–17 évesek (XI. évf.) számára

Az egyház Isten szándéka szerint jött létre, Jézus az, aki Szentlelke és igéje által hívja egybe és gyűjti össze nemzedékről nemzedékre azokat az embereket, akik benne bíznak. Egyszerre szent és profán ez a történelem, hiszen maga az élő Isten munkálkodik egyházában és egyháza által, ám bűnös emberek végzik jól-rosszul a rájuk bízott munkát. Jézus ezt mondja főpapi imájában: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizz meg őket a gonosztól.” (Jn 17,15) Az egyház története szorosán összefonódik a világ történetével, annak eseményei nélkül nehezen értelmezhető. Tény, hogy az egyház sokszor és sokféleképpen vétkezett Ura akarata ellen, múltja nem mindig fényes, ám az mégis Isten népének

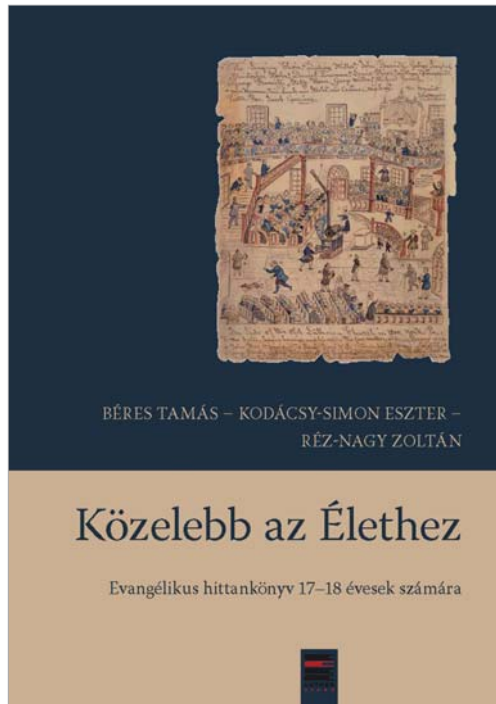
története. Ahhoz, hogy a magunk szerepét, feladatát, egyházunk jelenlegi helyzetét megértsük, jó, ha ismerjük a múltat. Ennek ismeretében alkalomadtán talán védeni is tudjuk egyházunkat az egyre gyakoribb vádakkal szemben.

A tankönyv természetesen időrendi sorrendben halad, fejezetekre, órákra lebontva a megtanulandókat. A főszöveg közben színes keretbe foglalva érdekességeket, kiegészítő anyagokat olvashatnak a diákok. A lap szélén képek találhatók, érdemes megnézni alaposan egy-egy arcot, mert az sok mindent elárul az emberi jellemről. A főszöveg mellett idézetek olvashatók az adott korban élt szerzőktől. Néha nehéz megbirkózni a korabeli nyelvezettel, ám megéri a fáradságot, hiszen mégiscsak ők az elsődleges szemtanúk, mi csak értelmezzük a történeteket.

- A4, 260 oldal, ragasztókötet, 1550 Ft helyett 1395 Ft

Béres Tamás, Kodácsi-Simon Eszter, Réz-Nagy Zoltán

Közelebb az Élethez
Hittankönyv 17–18 évesek (XII. évf.) számára

A 12. évfolyamnak szóló hittankönyvvel olyan lelki és szellemi sétára hívjuk az Olvasót, amelyen nemcsak újabb ismereteket szerezhet, hanem tanítványi élete is formálódhat. Sétánk során a poros, zajos utcáról betérünk egy jól-

esően hűvös templom falai közé, ahol a berendezési tárgyak és szimbólumok vezetnek el a legfontosabb kérdésekhez: Honnan jövünk és hová tartunk? Milyen felszereléssel vágathatunk neki a világ alaposabb felfedezésének? Van-e értelme az istenkeresésnek; hogyan fogadjuk Isten emberkeresésének híreit? Szabadok vagyunk-e erkölcsi döntéseinkben? Milyen kapcsolatban áll a hit az értelemmel, a jelen a jövővel, a bűn a megbocsátással, Isten az emberrel? Mit tehetünk egyénileg és közösségekben a világért és a holnapért? Kérdéseink megválaszolásában a keresztyénység kimeríthetetlenül gazdag tanítása és hagyománya lesz segítségünkre, és ezekre saját belátásunkkal, felelősségünkkel, osztálytársaink, tanárunk társaságában keresünk majd válaszokat.

- B5, 260 oldal, ragasztókötet, 880 Ft helyett 792 Ft
Tanári kézikönyv: letölthető pdf formátumban a www.lutherkiado.hu/tanarিকেzikönyv oldalról.

Egyéb

Hitoktatási napló

- 270 Ft

Hitoktatási bizonyítvány

- 55 Ft

Kiadványaink megrendelhetők a Luther Kiadótól:
1085 Budapest, Üllői út 24.
Fax: 1/486-1229
E-mail: kiado@lutheran.hu

Megvásárolhatók a kiadó könyvesboltjában:
Budapest VIII. ker., Üllői út 24.
Nyitva tartás:
hétfőtől péntekig 9 és 17 óra között
Kaphatók internetes könyvesboltunkban is:
www.lutherkiado.hu

Megrendelőlap

Könyv címe (külön jelölendő, ha tanári kézikönyv)	példány

Megrendelő neve, címe:

Dátum:

alíírás

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Kedves Gyerekek!

A mostani társasjáték segítségével Nőé történetét eleveníthetitek fel. Szükségeket lesz bábkra és egy dobókockára is. Az nyer, aki pontos dobással ér a célba. Jó szórakozást!

1. Az emberek nagyon rosszak voltak, ezért az Úr elhatározta, hogy elpusztít minden élőt a föld felszínén. Egyszer kimaradsz a dobásból!

2. Egyedül Nőé volt jó ember, ezért neki és családjának megkegyelmezett Isten. Megparancsolta, hogy építsen egy nagy bárkát. Dobj még egyszer!

3. Nőé elkezdte építeni a bárkát. Az emberek pedig kinevették és csúfolták emiatt. Lépj vissza három mezőt!

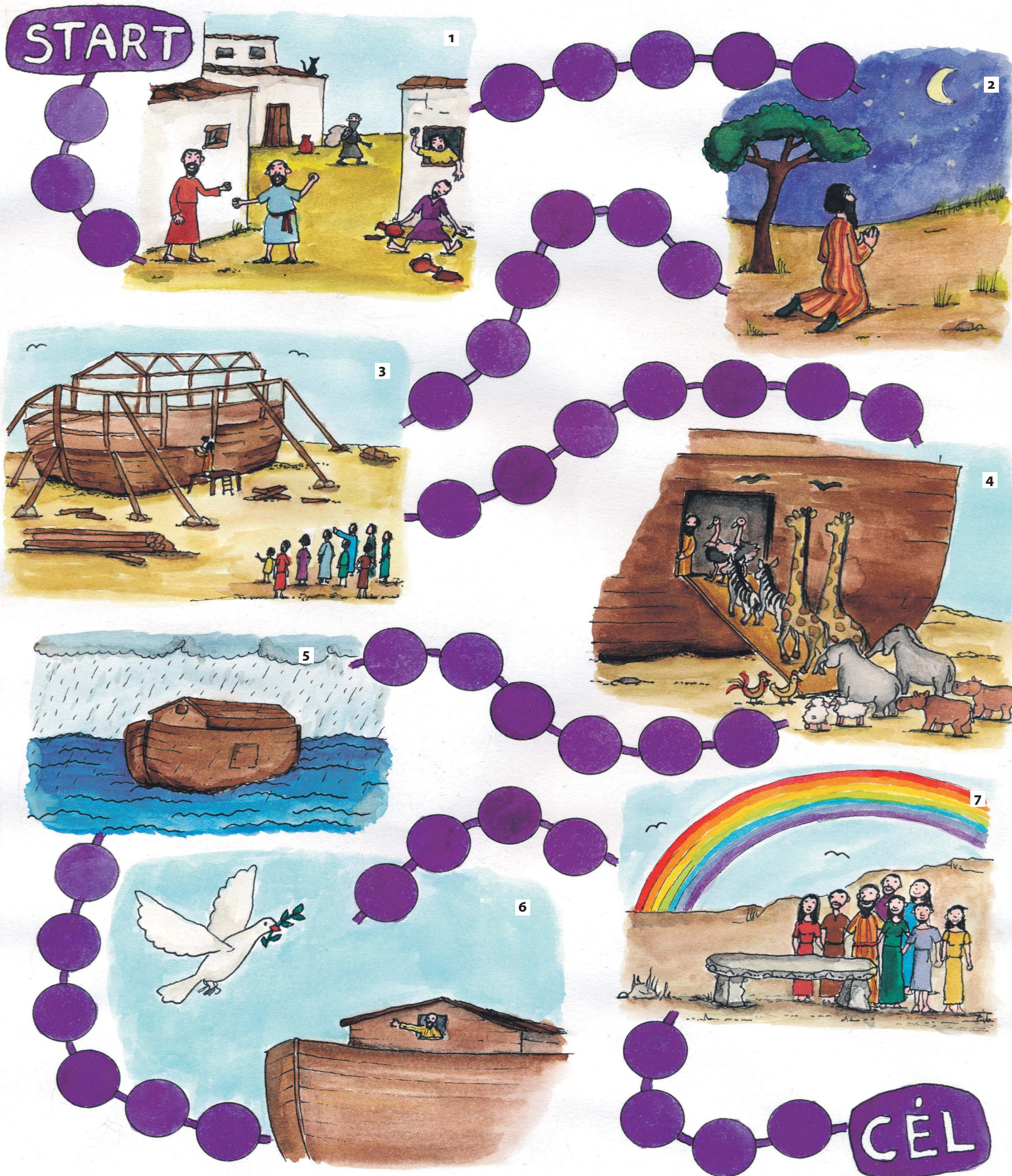
4. Amikor elkészült a munkával, minden állatból bevitt a bárkába egy párat. Isten pedig kívülről rázárta a bárka ajtaját. Lépj előre két mezőt!

5. Negyven nap és negyven éjjel zuhogott az eső. Mindent ellepett, és senki sem maradt életben, csak a bárka lakói. Egyszer kimaradsz a dobásból!

6. Amikor elállt az eső, apadni kezdett a víz. Nőé madarakat engedett ki, és amikor a galamb

egy pálmaággal a csőrében tért vissza, tudta, nemsokára ők is kiszállhatnak a bárkából. Lépj előre három mezőt!

7. A bárka megrekedt az Ararát hegyén. Kijöttek a bent lévők. Nőé első dolga az volt, hogy épített egy oltárt, és hálát adott az Úrnak, hogy megmenekültek. Isten pedig szivárványt bocsátott az égre. Ez volt a szövetség jele, hogy nem pusztítja el többet özönvízzel a földet. Dobj még egyszer!

Gyereksparadicsom – református parókián

► Nyaranta hat héten át táboroztat gyerekeket Szerdahelyiné Zimányi Mária. A bölcskei református lelkésznel elsősorban helybeli gyerekek töltik idejüket, de más gyülekezet tagjai is megfordulnak nála. A parókia udvara olyan, mint egy kis gyermekparadicsom: jurta, hinta, sőt még medence is van benne. A medence a falu egyetlen strandolási lehetőségét jelenti, és már ki is nőtték. Marika néni szeretne egy újat, nagyobb építtetni helyette; bízik abban, hogy kap hozzá támogatást az önkormányzattól és másoktól. Most ugyanis egyszerre csak tíz gyerek tud fürdeni, holott a bölcskei református parókián általában többen – negyvenen-ötvenen – tartózkodnak.

Régebben történt, hogy Szerdahelyiné Zimányi Mária az ablakon kinézve néhány gyereket látott csellengeni a kocsmá előtt. Apjukat várták.

Akkor döntötte el, hogy olyan tábort szervez, ahol az ilyen gyerekek – vallási hovatartozástól függetlenül – hasznosan tölthetik idejüket, és ételt, italt, jó szót, lelki útmutatást kaphatnak.

Nyaranta hat héten át táborozhatnak gyerekek a parókián nagyon kedvező feltételekkel. Támogatók segítségével utaznak is, idén például két erdélyi utat szerveztek számukra, amiért a lelkész nagyon hálás, elsősorban a paksi atomerőműnek.

Eleinte a parókián altatta a táborozókat, és ő főzött nekik. Aztán évről évre gyarapodtak, hol egy hintával, hol néhány számítógéppel, emeletes ágygal. És az egyházkerület jóvoltából elkészült a medence is.

A lelkész számára a gyermekmisszió „családi örökség”, hiszen édesapja, aki szintén pap volt, annak idején ugyancsak fontos feladatának te-

tették állásától. Szegénységben éltek. Amikor Kárpátaljáról áttelepültek Debrecenbe, nem fogadta be őket sem a rokonság, sem az egyház, a vasútállomáson tengették napjaikat, az is megesett, hogy kukázniuk kellett. Gimnazista volt, amikor édesanyja két napig nem tudott enni adni nekik, és ő kómába esett az éhségtől. Gyermekkora sok keserű élményt vésztett emlékezetébe. Felnőttként alapfilozófiája lett, hogy segít másokon, elsősorban a gyerekeken. „Isten azt mondta, adj annak, aki kér” – fogalmaz.

Bár kacérkodott a gondolattal, hogy orvos vagy tanár lesz, mégis lelkész lett apjához, testvéreihez hasonlóan. Amikor elvégezte a teológiát, kitűnő eredménye és a paphiány ellenére másfél évig rendelkezési állományba helyezték. Álmosdra került segédlelkésznek apja mellé, amivel „csupán” annyi volt a probléma, hogy még apja sem tudta felvenni a fizetését, nemhogy ő. Földet műveltek, hogy megéljenek. Ugyanezt tették később, amikor már férjénél volt, és gyerekei születtek. Tizenegy évig szolgált a tanyavilágban.

A rendszerváltás után került a Tolna megyei Bölcskére, ahol végre lehetősége nyílt arra, hogy azt végezhesse, amit Isten rábízott. Azonnal elkezdte a gyerekekkel való foglalkozást. Büszkén mondja, hogy nincs olyan gyerek az iskolában, aki ne járna hittanra. Órarendbe illesztve tartják az órákat – katolikus és református hit szerint.

Mária alapelve, hogy egy lelkésznek úgy kell mennie a szegények közé, hogy a kosarában alul van a Biblia, fölül a kenyér. Másik vezérelv az életében, hogy ha lát egy olyan gyereket, aki szegény, elesett, azt felkarolja. Több gyerek nemcsak táborozott, élt is egy ideig a parókián. Olyan is megesett, hogy egy nyolcgerekes családnak fél évig adott otthont.

A szolgálat során „kapott” csemetéken kívül persze sajátjai is vannak. Öt gyereket neveltek férjével. Egy lányuk még főiskolás. A lelkész asszony idős, beteg anyósával él, férjét novemberben veszítette el. Gyerekei anyagilag is, tevékenesen is segítik az egyházat, a tábort, mint ahogy akadnak mások is, akik szolgálatat, ehggyel támogatják, melléállnak.

Megezik, hogy a gyerekek megkérdézik: „Marika néni, miért szeretsz minket?” Ilyenkor is, de az újságíró kérdésére is azt feleli, hogy Isten a kapocs közte és a gyerekek között. „A Bibliában is benne van, »aki e kicsinyek közül egyet is felkarol, engem karol fel«” – idézi. S hozzáteszi, ez minden lelkésznek parancs kellene, hogy legyen.

Életében soha nem volt szabadságon, neki a gyermekmisszió fontosabb. „Én akkor vagyok szomorú, amikor nincs tábor – árulja el. – Annyira fűt engem, hogy a kicsi gyerekekkel megismertessem Isten szeretetét.”

A parókia és a templom ajtaja persze nem

kintette a gyerekekkel való törődést. Mária már nagyon fiatalon elhatározta, hogy nem megy el egyetlen rászoruló fiatal mellett sem anélkül, hogy segédkezet nyújtana neki.

Szinte apa nélkül cseperedett fel Kárpátalján. A református papokat, köztük apját elvitték Szibériába, pedagógus édesanyját megfosz-

csak előttük áll nyitva. Híre ment már, hogy Bölcskén van egy papnő, aki mindenkit jó szívet fogad. Egyszer kerékpáros túrázóknak sátoroznak az udvarán, máskor zarándokok kérnek be-bocsátást. Mindnek jut szállás, egy tál étel és jó szó.

■ VIDA TÜNDE (MTI)

Ha nyár, akkor Balaton

Jelentés Szárszóról

► Sokan tervezik pihenésüket a címben szereplő gondolat jegyében. Persze ehhez az is kell, hogy megkapják és ki is vegyék az – elvileg mindenkinek járó – szabadságukat. A kikapcsolódás helyszínéül hadd ajánljuk a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthont, amely nyaranta az üdülni vágyókat várja. Mert „kell egy kis áramszünet”...

Mit is jelent az áramszünet? Gondoljunk „kis dolgokra”! Lehet a kikapcsolódás csak egy kis szunyókálás a Balaton partján egy nyugágyban. Sörözés egy nem megszokott helyen. Vagy éppen egy hosszabb séta a házastársunkkal a le-

terán. Ezek önmagukban is érdekesek. Mivel az otthonnak nincs saját kántora, általában ifjúsági énekeket énekelünk az áhítatokon és a vasárnapi istentiszteleteken. Sokak számára különlegessé válnak ezáltal ezek az alkalmak.

Emellett, hogy a látványra is adjunk, idén minden turnusban készítettünk kürtös kalácsot, melyet hagyományos módon, parázzson sütünk.

– Szárszón van élet a nyári szezonon kívül is, a központ egész évben nyitva áll...

– Igen, az otthon kihasználtságával eddig sem volt gond. Ami a nyarat illeti, akkor csak a pihenni vágyókat várjuk. A jelentkezési rendszeren változtattunk: januárban a lelkészek jelentkezhetnek, februárban az egyházi alkalmazottak, márciusban pedig a többi érdeklődő. Így bőven megteelik a ház a nyári szezonra.

menő nap fényében. Ideális erre – és még sok másra is – Szárszóról, ahol Végh Szabolcs intézményvezetővel beszéltem.

– Minden évben ellátogatok Önökhöz, és mindig látok valami változást, fejlődést. Idén mi lett más?

– Küllemre néhány dolog megújult 2010 nyarára. Gondunk volt, hogy a nagy melegben és napsütésben nem tudtuk használni a teraszt.

Most, hogy napvitorlákat, azaz árnyékolókat tettünk fel, kiválóan működik. A játszótérre is napvitorlákat helyeztünk el, így napközben is tudnak a gyerekek játszani.

– Mindig sok volt itt a gyerek, de idén rengeteg! Mivel érik el, hogy egyre több a család?

– Az előző évekhez képest ez az év valóban a kisgyermekes családokról szól, jelentősen megnövekedett a létszámuk. Az otthon alkalmas a fogadásukra, hiszen vannak gyerekágyaink, etetőszékeink, és minden olyan eszköz rendelkezésre áll, ami az ittlétüket megkönnyíti. Emellett rendszeresek a játszóházak és a táncitanítás a gyerekeknek, melyek ugyancsak kedveltek. Leginkább szájról szájra jár a jó hír, így a kisgyerekek tényleg elárasztanak minket. És ez bizony jó!

– Az e heti táncház tényleg egyedi volt! Főleg a zenekar, amely Ön-ből állt...

– Több hangszeren játszom – gitáron, tekerőlantonon, furulyán, ci-

Az év többi részében is nyitva vagyunk, bár akkor nem annyira a családi pihenés a jellemző, ilyenkor inkább az egyházi konferenciák, csendesnapok résztvevői töltik meg a központot. Mi magunk is számos saját szervezésű programmal hívogatjuk az érdeklődőket. Az adventi és pünkösdi hétvégéink is egyre nagyobb látogatottsággal bírnak.

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS

A balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban a Környezet és energia operatív program (KEOP) pályázata keretében több új fejlesztésre nyílik lehetőség.

Az egyik a nyári meleg ellensúlyozására kialakítandó falhűtő rendszer lesz, melyet az ebédelőben és a konferenciateremben üzemelnek be. Emellett napkollektoros fűtési rendszer készül, mellyel a melegvíz-előállítását oldják majd meg. Továbbá úgynevezett pelletkazánt szerelnek be, mely a fűtési költségek jelentős csökkentésében kap szerepet.

A projekt része egy negyven köbméteres esővíztároló megépítése, amelyből az összegyűjtött csapadékvizet a WC-tartályokba vezetik, ezzel is csökkentve a vízzsámlyát. A mosdócsapokra perlatorokat szerelnek, amelyek levegőt kevernek a kifolyó vízhez, így a kevesebb vizet is többnek érzékeljük. Ez utóbbival mintegy húszszázalékos vízmegtakarítás érhető el.

A pályázat része a szelektív hulladékgyűjtés is, ezt a jövő évtől az ingatlan teljes területén – a szobákban, a konyhában, az udvaron – bevezetik. Ennek mintaprojektként való elindítását az egyház vezetése is fontosnak látta. A projekttel kapcsolatos fejleményekről az intézmény folyamatosan tájékoztatni fogja az Evangélikus Élet olvasóit.

F, mint fecske

Ha a naptárt nem néznénk, csak az eget szemlélnénk, akkor is tudnánk, hogy augusztus van, mert az égbolt már olyan kék, amilyen csak ilyenkor szokott lenni, a nyári melegben is figyelmeztetve bennünket a közelgő ősze. Augusztus második felében pedig útra készülődnek a fecskék, a villanyvezetékeken és drótkerítéseken gyülekeznek, és óriási csiviteléssel beszélnek meg a hosszú út előtti teendőket. A diákok kicsit sajnálkozva, de azért már várakozással tekintenek a szeptemberi iskolakezdésre. S amikor a kis elsősök a fecskevonalat rajzolják az „eff” betű írásának előkészítéseként, az igazi fecskék már messze járnak...

Nem tudom, húsz év múlva rajzolnak-e fecskevonalat a kisiskolások, az viszont könnyen meglehet, hogy igazi fecskét csak elvélve vagy egyáltalán nem lát majd az eget kémlelő. Ugyanis olyan ütemben fogy a madárpopuláció, hogy a pesszimista jóslatok szerint húsz év múlva teljesen eltűnnek hazánk égboltjáról a kedves kis madarak. Éppen ezért a Magyar Madártani Egyesület 2010-ben, a biodiverzitás nemzetközi évében az év madarának választotta a fecskét, hogy felhívja a figyelmet a madárfajok fogyatkozásának jelenségére és veszélyeire.

Amikor fecskékről beszélünk, tulajdonképpen három, hazánkban fészkelő fecskefajra kell gondolnunk. A füstifecske, a molnárfecske és a partifecske egyaránt hosszú távú vonuló faj, vándorlási útvonalaiak átszelik a Szaharát, ismert telelőterületeik Közép- és Dél-Afrikában vannak. Hazánkban a legveszélyeztetettebbek a partifecskek, amelyeknek az állománycsökkenése éves viszonylatban akár húsz százalék is lehet, de a füstifecskeké és a molnárfecskeké is öt-hét százalék között mozog.

Az őszi és tavaszi vonulás, a telelő- és fészkelőterületeken eltöltött hónapok alatt a madarakat érő negatív hatások jelentős része az időjárás

összepszkitják a házak környezetét, pedig a fecskepelenka alkalmazásával ezt el lehet kerülni, és a kellemetlenségeknél sokkal nagyobb hasznot hajtanak a rovarok összeszedettségével. Az állattartás mára oly mértékben visszaszorult a falvakban is, hogy ez jelentősen meggyorsítja a fecskokolóniak elnéptelenedését, hiszen a fiókaetelési időszakban nincs elegendő táplálékuk. A mezőgazdaságban alkalmazott egyre több vegyszer pedig nemcsak a fecskék és más állatok létét veszélyezteti, hosszú távon ránk is veszélyes.

Vajon észre tér-e valaha az ember? Rádöbbenünk-e, hogy a kényelmes, modern élet illúziójáért sokkal nagyobb áldozatot kell hoznunk, mint azt valaha felmérni, de akár felfogni is tudnánk? Sok következményt nem látunk, nem tapasztalunk még közvetlenül. A fecskék nagymértékű fogyása azonban intő jel lehet számunkra, hogy átgondoljuk a teremtett világhoz való viszonyunkat, és nagyon gyorsan elkezdjünk tenni a biológiai sokféleség megőrzéséért.

Nem nagy dolgokról van szó. Szerezzük a madarainkat, köztük a fecskéket, ne pusztítsuk el a fészkeiket, és ha van rá lehetőségünk, a könnyen beszerezhető műfészkekkel még támogatni is tudjuk letelepedésüket. Nemcsak a falvakban élőkét érinti ez, hiszen például a molnárfecske kifejezetten a városi környezet madara, a nagyvárosokban még a panelházak esőtől védett részein is szívesen épít fészket. A Keleti pályaudvar épületén kilencvenkét fecskéfészék található, ennek azonban ma már csak tíz-tizenkét százaléka lakott. Akár három-négyszáz madár is repkedhetne, de sajnos csak harminc-negyenet láthat az érdeklődő madármegfigyelő.

Vegyük észre a fecskéinket! Gyönyörködjünk abban, ahogy tőlünk néhány centire félelmetesen gyorsan elcsúszva kapkodják össze a rovarokat, vagy ahogyan ezrével gyülekeznek a

Ackner György lelkész és természettudós emlékezete

Az erdélyi százszáz nyolcszáz esztendő története a 12. században magyar királyi hívó szóra történő betelepüléssel kezdődött, majd a 20. század során a román kommunista-nacionalista politika szomorú következményeként fejpénzért történő kiürítéssel, egy fejlett kultúra tudatos szétzüllesztésével végződött.

Az egységes vallású és kulturájú, viszonylag homogén szociális összetételű etnikai közösség virágzásának alapját sok generáción át a családi köteleket szorosra fűző familiák, illetve falusi és városi kisközösségek adták. Ezek, mint pillérek, napjainkban Németországban is megvannak, nyomtatott kiadványokban és internetes weboldalakon szólnak családfákról és családtörténetekről, elhagyott településük történetéről, már csak nyomokban létező kulturális értékeiről, pusztuló műemlékekről, ódon evangélikus erődtemplomok lelkekben visszhangzó hangzóságáról.

E dinasztiai tipikus sorsát példázza a történetét 1570-ig visszavezető, lutheránus lelkészek generációit kinevelő Ackner család, melynek tagjai közül a kétszáz esztendeje elhunyt Ackner Györgyre emlékezünk az alábbiakban.

Ackner György (Georg Ackner) 1747. január 9-én született, a család lezármazási tábláján sorban a negyedik Györgyként, az ősohhoz hasonlóan szoros evangélikus egyházi kötődéssel. Dédapja (1631–1713) Luther tanait hirdető prédikátor, nagyapja (1682–1748) evangélikus lelkész, egyházi tisztséget viselő esperes, édesapja (1718–1764) lutheránus lelképásztor.

Négy testvére volt, de csak ő érte meg a felnőttkort. Szülőfaluja Fülletelke (németül Felldorf; románul Filitelnic) volt. Az egykor majdnem tisztán németek lakta falu napjainkban a Maros megyei Balavásárhoz (Bladenmarkt, Bălăușeri) tartozik, döntően román, a székelyföldi kapcsolódás miatt nagyobb arányú magyar és nyomokban létező szász lakossággal.

Ackner a családi hagyományokat folytatva a lelkészi hivatást választotta. Először az erdélyi százszáz egyik legfontosabb vallási, kulturális és gazdasági központjában, Segesváron (Schäßburg, Sighișoara) szolgált. Magánélete is szorosan a településhez kötötte. Első feleségével, *Gööz Sára*

megyei Kaca – Katzendorf, Cața – községhez tartozó falut valaha kétharmadában evangélikus németek, egyharmadában görögkeleti vallású románok, kis részben magyarok lakták, napjainkban pedig szinte kivétel nélkül románok élnek leromlott állapotú épületeiben, látják az össze-

A homoródbenei evangélikus templomról készült képeslap

Katalinnal 1773-ban kötött házasságot. Gyermekük, a későbbi kincstári tisztviselő, *György Leopold* 1780. augusztus 9-én itt született. Második hitvesével, *Artzt Mária Erzsébet* 1778-ban kelt egybe. E frigyből született 1782. január 28-án szintén Segesvárott a legismertebb Ackner családtag, a polihistor *Mihály János* evangélikus lelkész, tanár, régész, matematikus, csillagász, geográfus, mineralógus. Mária Erzsébet asszony adott életet az 1790–91-ben Homoródben született, felnőttként hivatalnok pályára lépő *Józsefnek* is.

Ackner Györgynek két házasságából további három – a korszak közegészségügyi viszonyai miatt – ifjúkorában elhunyt gyermeke született. Bene, a későbbi Homoródbene (Meeburg, Beia) nemcsak József fiának szülőhelyét, hanem papi működésének Segesvárt követő állomását is jelentette. (A jelenleg a Brassó

omlás szélén álló, erődített evangélikus vártemplomát.)

Az akkoriban még virágzó faluban Ackner nemcsak hitéleti szempontból volt a közössége hasznára. Fia, Mihály János tőle örökölte természettudományos vénáját, a lelkészi szolgálat mellett ő maga is „tudós csillagász és matematikus” hírében állott. A családi tűzhely melegénél gyakran kerültek elő asztronómiai és természetrajzi kérdések apa és fia között, és amellet, hogy az idősebb Ackner csillagászati helymeghatározásokat végzett Erdélyben, igen jelentős, ezen diszciplínákkal kapcsolatos kéziratok műveket hagyott munkásságát folytató fiára.

Az evangélikus lelkész, matematikus, csillagász, természettudós férfiú életének hatvanegyedik esztendejében, 1810. április 4-én Homoródben hunyt el.

■ REZSABEK NÁNDOR

ERŐS VÁRAK

Csesznek vára

Hépecsétes vártúrák néven 2009-ben pecsétgyűjtő játékot hirdetett a Veszprém Megyei Várak Főkapitánysága Alapítvány. A kiváló turisztikai marketingfogás jelentősen hozzájárul az egyetemes magyar épített és kulturális értékek megismeréséhez, történelmi ismeretekkel szolgálva a látogatók számára az eredeti helyszíneken.

A játék lényege, hogy az erre szolgáló füzetkébe három éven belül össze kell gyűjteni a megadott hét Veszprém megyei vár pecsétjét. A hiánytalanul teljesítők sorsoláson vesznek részt, és értékes díjakat nyerhetnek.

Az egyik pecsétgyűjtő hely Csesznek szabálytalan alaprajzú, belső tornyos vára. Az erődítmény magja a tatárjárás után, IV. Béla időszakában, a 13. század második felében épült. Ekkor a befolyásos *Csák* nemzetség birtokolta. Hatalmuk megtörése után *Károly Róbert* királyi kincstárához került. A 14. század végén hűbértokként ismét magánkézbe adták. A 15. században a tulajdonos *Garaiak* építették ki, mind hadászati, mind művészi értelemben. 1594-

ben Győr elvétele hírére őrsége elhagyta, és török kézre került, de a százötven éves oszmán hódoltság idejéhez képest csak pillanatokra,

hiszen a hadiszerecsere fordultával 1598-ban a magyarok visszavitták.

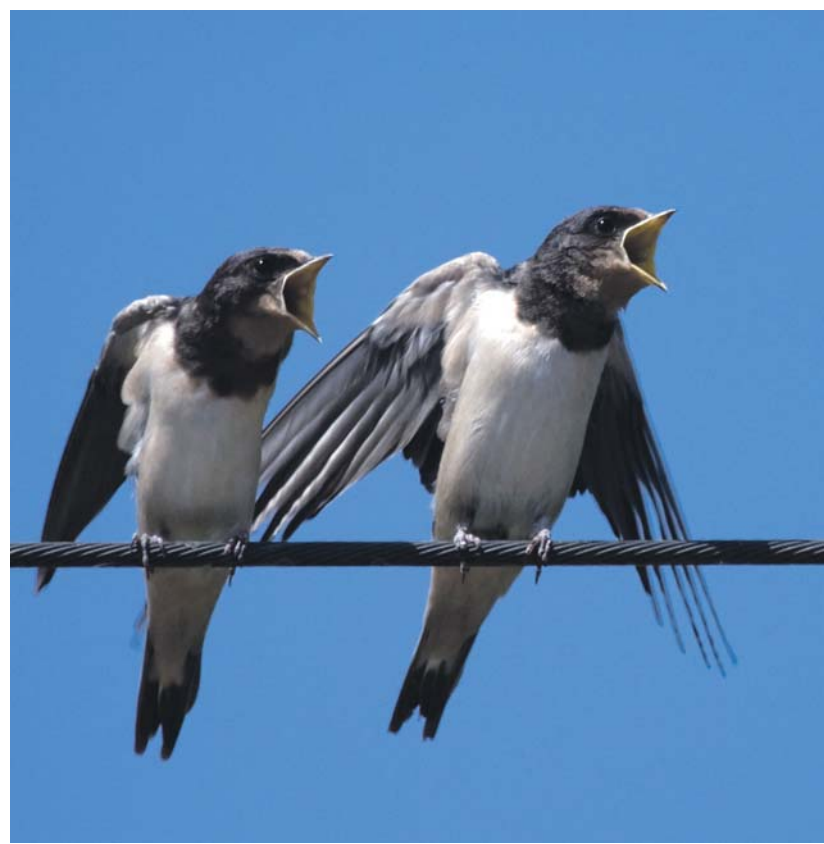
A Bakony hegység sziklagerincén álló építmény birtokosai 1636-tól az *Eszterházyak* voltak. A Rákóczi-szabadságharc alatt kuruc fennhatóság

alatt állt. 1740 táján a főúri család barokk várkastéllal alakította, de jelenlegi állapotában látogatói ennek semmi nyomát nem láthatják: szépen konzervált maradványai középkori állapotát idézik.

1780-ban az Eszterházy család cseszneki ágának új kastélya épült, így elhagyták a várat. Az ekkor már magányos építmény pusztulását az egyik

legjelentősebb károkat okozó magyarországi földrengés, az 1810-es földrengés, majd 1820-ban tűzvész okozta, melyet egy villámcsapás váltott ki.

■ – REZSABEK –

anomáliákkal, viharokkal, a hetekig tartó hűvös, csapadékos időjárással vagy éppen a nagy szárazsággal együtt járó kánikulával és táplálékhiánnyal függ össze. Emlékezzünk a múlt évre, amikor a hűvös, esős időszakban ezrével hullottak el az éhez és kihűlt fecskék, és bár sokat sikerült megmenteni, nagyon nagy volt a veszteség.

Az időjárás viszontagságai mellett azonban mi, emberek is veszélyeztetjük e kedves kis madarakat! Sokan esztelenül leverik fészkeiket, mert

hosszú vándorút előtt! Reménykedjünk, hogy jövő tavasszal minél többen visszatérnek hozzánk, és minél több kis fecskefióka dugdossa majd ki fejcsékéjét a fészkek nyílásain! Így talán húsz év múlva, amikor az elsősök az „eff” betű kanyarítását tanulják majd, ők is tudni fogják, hogy az „eff” úgy ül a füzet vonalán, mint a fecskék a villanydróton.

A fecskékről és védelmükről sok információ található a www.mme.hu oldalon.

■ SÁNTA ANIKÓ

Evangélikus Élet-böngészőjáték

► Olvasóinkat ez alkalommal játékra invitáljuk. A megfejtést – amely a játék által adott feladat megoldása – szeptember 10-ig kérjük szerkesztőségünkhöz eljuttatni (postacím: Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24., e-mail: evelet@lutheran.hu; fax: 1/486-1195). A megfejtők között a Luther Kiadó felajánlásából három könyvet sorsolunk ki. A *Koczor Tamás* készítette játék leírását az alábbiakban közöljük.

Egy nyolc szóból álló mondatot keresünk, ez határozza meg a későbbi tennivalókat. (A mondat végére értelem szerűen kell az írásjelet kitenni.)

A négyzetek a következő információkat adják:

1. A mondat egy szava (a négyzetben fent található).
2. Egy ember személyneve (az adott textusban olvasható), erre még szükségünk lesz.
3. Egy továbbhaladási irány: fel-le, jobbra-balra, de irány az észak, dél, kelet, nyugat is. Ez is a bibliai szövegben lesz.

A mondat első szavát, vagyis a kezdő négyzetet kell elsődlegesen megtalálni. Az ahhoz kötődő irány már segít a további hét mezőhöz eljutni. A nyolcadik mező lehet olyan, amelyikben már nincs iránymegjelölés.

Evangélikus Élet – Éled. Éled?

WWW.EVELET.HU • WWW.EVANGELIKUSELET.HU

PÉLDÁNYUNK Jón 1,5	EGYÜTT Mt 14,28	BÖLCSEK Mk 16,11	EGYÜTT 1Móz 29,9
JÚNIUSI 2Móz 29,20	MELY 1Móz 29,1	JÚNIUSI 1Móz 20,1	VANNAK 2Móz 24,15
ŐSATYÁK ApCsel 8,31	NEVEK 1Sám 9,1	PÉLDÁNYUNK 2Kir 13,17	ÍRÁSÁBAN 2Kir 2,11
EZEK Mk 10,32	A / AZ 1Móz 24,63	TISZTA Ez 8,5	ŐSATYÁK Józs 8,12

HIRDETÉS

A magyar orvosok és gyógyszerészek VII. világtalálkozójának megnyitó programjaként a Deák téri evangélikus templomban augusztus 22-én este 18 órakor ökumenikus istentiszteletre és orgonakoncertre kerül sor *dr. Bölcsei Gusztáv* református püspök, *dr. Osztie Zoltán* katolikus helyettes esperes és *Gáncs Péter* evangélikus püspök szolgálatával.

Budapesti istentiszteletek augusztus 20-án

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván;
V., Deák tér 4. de. 9. Gerőfiné dr. Brebovszky Éva.

Istentiszteleti rend • 2010. augusztus 22.

*Szentháromság ünnepe után 12. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Mk 7,31–37; Ézs 29,17–24. Alapige: Róm 9,15–16. Énekek: 45., 261.*

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Tóth-Szöllös Mihály; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (ökumenikus) Bölcsei Gusztáv, Osztie Zoltán, Gáncs Péter; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Joób Máté; du. 6. dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 72. (nagytemplom)** de. 10. Ponicás Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Kendeh K. Péter; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Kendeh K. Péter; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kopf András; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kopf András; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2. (úrv.); **Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás** de. fél 12. László Lajos.

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsődörcgicse de. 11.; **Balatonakali** du. 2.; **Balatonaliga (Club Aliga területén levő református templom)** du. 6.; **Balatonalmádi (Bajcsy-Zs. u. 5.)** du. 4.; **Balatonboglár** de. 11.; **Balatonfenyves (református templom)** du. 6.; **Balatonföldvár (városháza)** du. 2.; **Balatonfüred** de. 9.; **Balatonszárszó (evangélikus templom)** de. fél 9.; **Balatonszárszó (evangélikus üdülő)** de. 11.; **Balatonzemes** de. fél 10.; **Balatonzepezd** de. 9.; **Hévíz** du. fél 5.; **Keszthely** de. fél 11.; **Kötcse** de. 10.; **Kővágóörs** de. fél 12.; **Mencshely** de. 11.; **Nagyvázsony** du. 2.; **Révfülp** de. 10.; **Siófok** de. 10.; **Szentantalfa** de. háromnegyed 10.; **Tapolca** de. fél 9.; **Veszprém** de. 10.; **Zánka** de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELETEK

Balatonboglár de. fél 10.; **Hévíz** de. fél 10.

Istentiszteleti rend • 2010. augusztus 29.

*Szentháromság ünnepe után 13. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Lk 10,23–37; 1Móz 4,1–16a. Alapige: Jel 3,1–6. Énekek: 455., 473.*

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) D. Szezik Imre; du. 6. Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (orgonazenés áhítat) Smidéliusz Gábor; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. dr. Joób Máté; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Joób Máté; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) D. Szezik Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 72. (nagytemplom)** de. 10. Ponicás Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kopf András; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kopf András; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás** de. fél 12. Missura Tibor.

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsődörcgicse de. 11.; **Balatonalmádi (Bajcsy-Zs. u. 5.)** du. 4.; **Balatonboglár** de. 11.; **Balatonfüred** de. 9.; **Balatonszárszó (evangélikus üdülő)** de. 11.; **Hévíz** du. fél 5.; **Keszthely** de. fél 11.; **Kötcse** de. 10.; **Kővágóörs** de. fél 12.; **Mencshely** de. 11.; **Nagyvázsony** du. 2.; **Révfülp** de. 10.; **Siófok** de. 10.; **Sümeg** du. fél 3.; **Szentantalfa** de. háromnegyed 10.; **Veszprém** de. 10.; **Zánka** de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELETEK

Hévíz de. fél 10.; **Siófok (kápolna)** de. fél 10.

Összeállította: BODA ZSUZSA

HIRDETÉS

Jézust követve

Gazdagítsa bibliai ismereteit egy kellemes, nyár végi szentföldi úton (Izrael), hogy meglássa Isten „*dicsőségének gazdagságát*” (Róm 9,23) ott, ahol az Isten fia, Jézus Krisztus is járt. Időpont: október 7–14. (8 nap, 7 éjszaka). A részletesen kidolgozott programról és a minden költséget magában foglaló részvételi díjról tájékoztatást kérhet az Ökumenikus Tanulmányi Központtól (1114 Budapest, Bocskai út 15., tel./fax: 1/466-4790, e-mail: okumenik@freestart.hu) vagy *Gimesi Zsuzsa* lelkésztől (tel.: 70/508-7624, e-mail: ssnngms@citromail.hu).

HIRDETÉS

Szeretettel hívunk a Keresztény Orvosok Magyarországi Társaságának XIV. országos konferenciájára minden kedves érdeklődőt, orvosokat, fogorvosokat, gyógyszerészeket, egészségügyi szakdolgozókat, lelkigondozókat és ilyen pályákra készülő hallgatókat. Idei témánk: *Istennek elkötelezve, egymást segítő közösségben a betegekért.* A konferencia Gödöllőn lesz a Szent István Egyetemen augusztus 27-től 29-ig. Védnöke: *prof. dr. Réthelyi Miklós.* Jelentkezni lehet 9-től 13 óráig telefonon az 1/229-1130-as számon. Mobil: 70/618-9655. E-mail: komt@mail.datanet.hu. Levelezési cím: 1111 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.

HIRDETÉS

Kollégiumi felvétel

A Debreceni Evangélikus Egyházközség minikollégiuma felvételt hirdet Debrecenben felsőoktatási intézményben nappali tagozaton tanulmányokat folytató hallgatók részére a 2010/2011-es tanévtől.

A kollégium Debrecen belvárosában található (Miklós utca 3.); elhelyezés két kétágyas, illetve egy háromágyas szobában. Díj: 12 000 Ft + rezszi. A jelentkezéshez csatolni kell lelkészi ajánlólevelet, valamint kézzel írott önéletrajzot. A jelentkezés határideje: augusztus 20. Érdeklődni lehet *Réz-Nagy Zoltán* lelkésznel a 20/824-4077-es vagy *Balázs Viktória* lelkésznel a 20/824-7865-ös számon.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból augusztus 22-étől augusztus 29-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>20.15 / Duna Tv <i>Az utolsó szabadtéri mozielőadás (kínai filmdráma, 2004)</i> (100') Mao moziőrült, és vízholdóként dolgozik. Egyetlen munkaeszköze a bicikli. Minden félretett pénzből mozielőadásokra vált jegyet, hogy munka után beülhessen egy izgalmas akciófilmre. Egy nap hazafelé biciklizik, amikor egy szűk utcában várattalanul egy téglarakásnak hajt, majd egy ismeretlen lány fejbe vágja egy téglával. Mao a kórházban ébred, ahol a rendőrök faggatják, de ő legálább annyira tanácstalan a kérdést illetően, mint ők. Ki ez a lány, és miért ütötte le? Hamarosan rátalál a lányra, akiről kiderül, hogy néma.</p>	<p>6.50 / Duna Tv <i>Magyar történelmi arcképcsarnok.</i> Bakfark Bálint 10.00 / Torony Rádió (Békés) <i>Leiki szász (evangélikus félóra)</i> 10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó.</i> Benne: Telemann: Ach wie nichtig, ach wie flüchtig – kantáta 11.10 / PAX <i>Poézis együttes (magyar zenés film)</i> (56') 13.40 / Bartók rádió <i>A Continental klarinét-kvartett játszik</i> 18.30 / Kossuth rádió <i>Határok nélkül</i> 20.55 / Duna Tv <i>Kéme a porfészekben – Rimmer Gábor története (magyar dokumentumfilm, 2009)</i> (51')</p>	<p>5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 13.04 / Bartók Rádió <i>A Budapesti Fesztiválenekar hangversenye</i> 13.45 / m2 <i>Híres magyar könyvtárak (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 1976)</i> A pécsi egyetemi könyvtár 14.10 / RTL Klub <i>Kisasszonyok (amerikai romantikus dráma, 1994)</i> (115') 14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő.</i> A konszolidálódó Kádár-korszak 20.00 / M. Katolikus Rádió <i>Órjárát</i> Beszélgetések nemzeti örökségünkről 20.30 / Duna Tv <i>Sophie – Sisi lázadó húga (német filmdráma, 2001)</i> (93')</p>	<p>13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása 16.34 / M. Katolikus Rádió <i>Testvéregyházaink életéből</i> Jelentések a protestáns világból 17.00 / PAX <i>Ifi café (koncertfilm)</i> 19.35 / Bartók rádió <i>A Berlini Filharmonikus Zenekar hangversenye</i> Bach: Lobet den Herrn, alle Heiden – motetta BWV. 230. Bach: Magnificat BWV. 243. 20.00 / Duna II. Autonómia <i>Ahogy az Isten elrendeli... – Olga filmje (fekete-fehér magyar dokumentumfilm, 2000)</i> (68') 20.30 / Duna Tv <i>Hogy állunk, fiatalember? (fekete-fehér magyar film-dráma, 1963)</i> (77')</p>
<p>11.05 / Kossuth rádió <i>A Hely (riportműsor)</i> 12.05 / Bartók rádió <i>Hangverseny délidőben</i> Benne: Haydn: A Megváltó utolsó hét szava a keresztfán 12.45 / M. Katolikus Rádió <i>Gospelkrónika</i> 13.30 / PAX <i>Én vagyok az élet kenyere</i> A Zákus Média centrum evangélicizációs műsora 14.10 / Mária Rádió <i>Újszövetség.</i> A Szentírás folyamatos olvasása 19.35 / Bartók rádió <i>Ránki Dezső</i> <i>Mozart-zongoraestje</i> 22.50 / Duna Tv <i>Az ártatlanság hangjai (mexikói-amerikai-Puerto Ricó-i háborús filmdráma, 2004)</i> (107')</p>	<p>10.00 / Viasat History <i>Isten rottweilere? (angol dokumentumfilm, 2005)</i> 12.05 / Bartók rádió <i>Budapesti Bach-hét 2010</i> Ábrahám Mária (hegedű) és Dobozy Borbála (csembaló) hangversenye (Deák téri evangélikus templom, június 12.) 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Kovács Attila cipészmeister 14.35 / RTL Klub <i>Oroszlánbarlangban (amerikai filmdráma, 1998)</i> (96') 21.00 / m1 <i>Volt egyszer egy nyár (francia vígjáték, 2006)</i> (97') 24.00 / Bartók rádió <i>EBU Jazz</i> <i>A Tony Lakatos Quintet és Kevin Mahogany koncertje</i></p>	<p>13.00 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> Isten rabja – Beszélgetés Mózes Árpád nyugalmazott erdélyi evangélikus püspökkel 15.00 / m1 <i>Tanévnyitó 2010</i> 16.35 / m1 <i>A Szent Mihály-kápolna (magyar dokumentumfilm, 2008)</i> 16.45 / Mária Rádió <i>Mégis szeretni</i> Gyökössy Endre tanítása 19.35 / Bartók rádió <i>Monteverdi: Orfeo (ötfelvonasos opera)</i> Közvetítés a milánói Scalából 19.50 / Duna Tv <i>Las Banditas (amerikai-francia-mexikói játékfilm, 2006)</i> (89) 23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lelki szász (evangélikus félóra)</i></p>	<p>10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet közvetítése Biharkeresztesről</i> Igét hirdet: Nagy Zsolt esperes 10.05 / m1 <i>Evangelikus magazin</i> 10.30 / m1 <i>Metodista ifjúsági műsor</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Jubilata Deo</i> 15.34 / M. Katolikus Rádió <i>Gregorián énekek</i> 20.15 / Duna Tv <i>Teréz anya – A sötétség szentje (oszttrák dokumentumfilm)</i> 20.55 / m1 <i>Zimmer Feri (magyar film-vígjáték, 1997)</i> (89') 21.15 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> Johann Mattheson: A szeretetre méltó és türelmes Dávid – oratórium</p>

Teremtésvédelem – feladat és esély

Beszélgetés Nobilis Márióval

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserépes Csilla

► Nagyjából egy időben – 2008-ban – jelent meg a Luther Kiadó gondozásában *A teremtés ünnepe* című tanulmánygyűjtemény, illetve a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a teremtett világ védelméről, valamint a hozzákapcsolódó három kiadvány. A katolikus egyházban folyó teremtésvédelmi munkáról Nobilis Márió püspöki tanácsost, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola tanársegédjét, az Országos Lelkipásztori Intézet (OLI) igazgatóját kérdeztük.

– Mikor erősödött fel a katolikus egyházban a teremtett világ iránti felelősségvállalás kérdése, és miként mutatkozott meg a gyakorlatban?

– Ha a katolikus egyház egészét nézzük, azt kell mondanunk, hogy a gyökerek messzire nyúlnak vissza. Nemrég hallottam egy érdekes előadást, mely bemutatta, hogy azok közül a felismerések közül, melyeket a 20. század általános eszméletében általában a környezettudatos gondolkodás fejlődése mérföldköveinek szoktak tartani – olyasmikre gondolok, mint például a Római Klub által publikált *A növekedés határjai* fő gondolatai –, jó néhány rendre öt-tíz évvel korábban már megjelent a pápák írásaiban. Szellemileg tehát az egyház legalábbis lépést tartott a világ vezető tudósainak kutatásaival.

A gyakorlat útja azonban sokkal rögzesebb. Míg a nyugati országokban a hetvenes évek végétől egyre többfelé tűnik fel a katolikus közösségek körében a teremtéstudatos gondolkodásmód, addig nálunk, Magyarországon – sok más hasonló témával párhuzamosan – az egyházon belül mind a mai napig inkább egy kisebbség tekinthető elkötelezettnek ebben az ügyben. Mondhatni úgy is, hogy az úttörés, az alapítás fázisában vagyunk e téren, aminek persze vannak előnyei is – lehet mások hibáiból tanulni, vargabetűket ki lehet hagyni –, de a lemaradás érzése határozottan erősebb.

– Hogyan kapcsolódott be Ön ebbe a munkába, és hogyan lett a „felelőse”?

– Én magam korábban elsősorban ifjúságpasztorációval foglalkoztam, illetve az Országos Lelkipásztori Intézetben olyan témákba dolgoztam bele magam, mint például a katekumenátus. 2005 körül kezdtem figyelni a teremtésvédelem témakörére. 2007-ben részt vettem az osztrák lelkipásztori napokon, amelyeknek abban az évben ez volt a témája. Itt láttam át először igazán az ügy sokféle megközelítési lehetőségét, pasztorális és spirituális távlatait, és értettem meg kiemelkedő fontosságát.

A következő évben a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elhatározta az ezzel a témával foglalkozó pasztorlevél kiadását. E körlevél egyik kiegészítő kötetének szerkesztésére kértek fel, és innentől már egymásból következtek a lépések. De hozzá kell tennem, hogy semmiképp sem szeretnék a téma egyetlen katolikus „felelőse” szerepében feltűnni: hála Istennek, többen többféle kiindulásból foglalkoznak a kérdéssel. A mi teremtésvédelmi munkacsoportunk az egyik ezek közül, mely helyzeténél fogva – mint az OLI egyik munkaközössége – igyekszik

egyfajta koordináló, katalizáló szerepet betölteni.

– A három segédanyag különböző módon nyújt útmutatást azoknak, akik komolyabban szeretnék foglal-

kozni a környezetvédelemmel mindennapi életük, munkájuk során, illetve rávilágít arra, hogy napjainkra mindenkit – habár különbözőképpen – érintő kérdéssé váltak a környezeti problémák. Milyen visszajelzések vannak azóta? Mennyire van jelen ez a téma az egyes közösségek, plébániák életében?

– Azt mondhatom, hogy az ébredés, a felismerés fázisában vagyunk. A szám kicsi, a tendencia viszont erős: szinte hétről hétre bukkannak fel hírek arról, hogy újabb és újabb katolikus közösségek kezdtek érdeklődni az ügy iránt.

Azt gondolom, nagyon jó lépés volt a püspöki kar részéről rögtön három gyakorlati kötettel kísérve kiadni a körlevelet. A hívek körében érezhető ennek hatása: a praktikus útmutatások segítségével sokkal hamarabb „tudják hova tenni” a témát, megértik, hogy az ő életüket hogyan érinti az elméletben felvázolt kérdés. Ugyanakkor erős tévedés lenne azt gondolni, hogy már mindenki hallott a dologról, és főleg azt, hogy meg is értette volna alapvető fontosságát, akkor is, ha bizonyos „jól informált” – például fiatal, családost, városi, internetet használó, hitét aktívan gyakorló – körökben már nem újdonság a téma. Hosszú munka áll még előttünk e téren.

– Az OLI Teremtésvédelmi Munkacsoportja aktív szervezője a szeptember 26-án a budapest-szentimrévárosi plébánián megrendezendő ökumenikus teremtésünnepek. Hogyan készülnek az egyes közösségek erre az alkalomra?

– A magyar katolikus egyházban ez a hagyomány még csak csíraszerű: az elmúlt években még nem járta át e kezdeményezés a katolikus köztudatot. Általában olyan helyeken mozdult meg valami, ahol élő ökumenikus kapcsolatok adtak batorítást a próbálkozásoknak. Elsődleges feladatunk tehát most a tájékoztatás, a figyelemfelkeltés és az ötletek terjesztése, hogy minél több helyi közösség kapjon lendületet a cselekvésre. Ennek szolgálatába szeretnénk állítani a rendelkezésünkre álló kommunikációs csatornákat, mindenekelőtt a te-

remetésvedelem.hu címen található honlapunkat. A katolikus pasztoráció a tapasztalat szerint augusztus végéig „nyári álmot alszik”, jobban mondván a lelkipásztorkodás ilyenkor más területeken, például a táborokban zajlik, így a munka dandárja még csak most következik – jól kell tehát időzítünk...

– Többévi lelkipásztori, egyetemi lelkészi, tanári szolgálata alapján lát-e elmozdulást abba az irányba, hogy az egyéni érdekek és a ma annyira súlykolt önmegvalósítás helyett az összefogás, az embertársakért és a teremtett világért való együttműködés vezérelje mindennapjainkat?

– Meggyőződésem és újra meg újra tapasztalatom is, hogy miközben a média és a közgondolkodás erősen individualis, addig a mindennapi emberi kapcsolatok erőterében csendben, de folyamatosan előnybe kerülnek a közösségi, szeretetre épülő, önzetlen – megkockáztathatjuk még a nem hívókra gondolva is: evangéliumi – gesztusok. A keresztények és különösen az „írastudók” – beleértve a keresztény médiát – felelőssége ennek a felismerésnek a befogadható módon való „felhangosítása”. A teremtésvédelem ügyével „kopogtatva” is rengeteg nyitott ajtóval, jószívű fogadtatással találkozom és azzal, hogy nagyon sokan érzik, sejtik már maguktól is, merre kellene menni, de nagyon várnak egy pontosabb útmutatásra.

Különösen építőnek tartom ennek kapcsán annak bemutatását, hogy a teremtésvédelem esetében nem valamiféle „kívülről az egyházra aggató”, idegen témáról van szó, hanem az evangélium lényegéből, Krisztus tanításának lényegéből fakadó lelkületről, szemléletmódról. S a környezet, a mai világ nagy problémáinak megoldásához – Mily meglepő! Vagy tán mégsem? – végső soron nem is kellene más tennünk, mint következetesebb tanítványoknak, jobb Krisztus-követőknek lennünk...

– Végezetül melyek azok a környezetvédelmi szempontok, amelyeket személyes életében fontosnak tart, és amelyeket nap mint nap be is tud tartani?

– Számomra is jelentős felismeréseket, belátásokat hozott a teremtésvédelem ügyével való elmélyültebb foglalkozás. Apró, de határozott változtatásokra ösztönzött mindennapi életemben. Erősen átalakultak a vásárlási szokásaim: sokkal jobban odafigyelek arra, mit, mennyit és hol vásárolok, előnyben részesítve a kevésbé csomagolt, közelebbi helyről származó, a természeteshez közelebb álló cikkek. Tudatosabb lettem az erőforrások – víz, elektromos áram, gáz – felhasználásában is.

A legnehezebb feladat számomra a közlekedés terén mutatkozik. Munkám során ugyanis elég sokat kell utaznom; ennek ellenére erősen töreksem arra, hogy amikor csak lehet, a személyautó helyett tömegközlekedést vagy kerékpárt használjak, netán gyalogoljak.

Magamon is újra meg újra megtapasztalom, amit másoknak is igyekszem elmondani: elsősorban szemléletformálásra van szükség, ami-ből aztán következetesen fakadnak a konkrét tettek. Mert a teremtés iránti felelősség lelkiessége nagy feladat és egyben nagy esély is az egyház missziójának – de csak akkor felelünk meg ennek a kihívásnak, ha hitelesek vagyunk: elsőként nekünk kell elleté váltani, amit hirdetünk.

■ JERABEK-CSERÉPES CSILLA

EVÉL&LEVÉL&LEVÉL

Lapuában jártunk

A kiskőrösiek – mármint a város és az evangélikusok – friss, mindössze két-éves testvérvárosi és testvér-gyülekezeti kapcsolatot ápolnak egy finnországi településsel és lutheránusaival. A finn partner, Lapua pont akkora, mint Kiskőrös, Helsinkitől háromszáznyolcvan kilométerre fekszik. Számunkra nem mellékes, hogy evangélikus püspöki székhely és a „körtti” ébredési mozgalom központja a település.

A lapuaiak egy éve városi vegyes karukkal mutatkoztak be Kiskőrösön. Most a *Kőrös Lutheran Brass együttes*, a kőrösi evangélikusok fúvószenekara vizsgonozta a látogatást. No meg erősítette a kapcsolatot. A zenekar először az evangélikus népfőiskola nagytermében muzsikált a szépszámu hallgatóság-nak. Itt elsősorban egyházzenei művek, korálfeldolgozások hangzottak el.

A következő fellépés viszont nagy kihívás elé állította a kiskőrösi zenészeket. Úgy adódott, hogy a régió (Dél-Pohjanmaa, Ostrobottnia) legrangosabb zenei fesztiválját éppen Lapuában rendezték meg augusztus első hétvégéjén. A Spelit fesztivál harmincnyolc éve hívja színpadra a térség népzenei és néptáncegyütteseit. A *Kecskeméti Pál* lelkész által vezetett együttes megszólalt a fesztivál nyitóünnepségén is, majd esti koncertjével aratott szép sikert. A művek között korálok, indulók, népi feldolgozások, operettslágeres és nem utolsósorban spirituálék szerepeltek.

A rangos zenei találkozót közel tízezer látogatták, hiszen a hajdani lőszergyárból kulturális központtá varázsolt területen több színpadon zenéltek a finn együttesek. Megtiszteltetésnek számított tehát a magyarok fellépése.

A kapcsolat jelentőségét erősítve a delegációt elkísérte *Domonyi László* polgármester is, aki minden programot együtt élt át a kőrösi zenészekkel. A vendéglátók részéről *Paavo Latva-Rasku* polgármester és *Juha Ikola* dómprépost tüntette ki figyelmes szeretetével a csoportot. A magyarokat családok látták vendégül, így a kiskőrösiek bepillantást nyerhettek a finnek mindennapjaiba, életükbe, és ízelítőt kaphattunk hagyományaikból, kultúrájukból.

A szinte kizárólag evangélikus vallású finn társadalom nagy hangsúlyt fektet a tradicionális értékek megmentésére és ápolására. Fejlett zenei kultúrájuk záloga a felnövő ifjúság, amelynek tagjai majd mindannyian játszanak valamilyen hangszeren. Lapua gyönyörű, fából épült evangélikus dómtemplomában ennek gyümölcsékként hallhattuk a VIVO ifjúsági szimfonikus zenekar koncertjét.

A templom különlegessége, hogy itt található Finnország legnagyobb orgonája. És a templom falán a magyarok számára oly fontos emléktábla, amely a finn–szovjet háborúban részt vevő és Lapuában állomásozó 346 magyar önkéntes katonának és parancsnokuknak, *Kémeri Nagy Imre* főhadnagynak állít emléket.

Lapua – város északon, ahol az utcán ismeretlen ismerősök köszöntenek és állítanak meg egy szóra. Lapua város északon, ahol jó magyarnak lenni.

LUPTÁK GYÖRGY lelkész (Kiskőrös)

Tisztelt Olvasóink!
Értesítjük Önöket, hogy szerkesztőségünk augusztus 18-ától 25-éig zárva tart.

„Gondol ránk az Úr, meg fog áldani.” (Zsolt 115,12) Isten iránti hálával tudatom, hogy augusztus 28-án 11 órakor a pécsi evangélikus templomban *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület püspöke lelkészé avat. Szeretettel hívom Önt és kedves családját az ünnepi istentiszteletre és az azt követő szeretetvendégségre.

Vladika Zsófia

HALÁLOZÁS

Fájó szívvel tudatjuk, hogy *Kovács Józsefné* született *Csizmazia Irmát* 95 éves korában Krisztus Urunk hazahívta földi otthonából, a Sarepta Budai Evangélikus Szeretethotonból. Temetése szeptember 2-án délelőtt 10 órakor lesz a Budafoki temetőben.

APRÓHIRDETÉS

A Protestáns Diakóniai Szakkollégium felvételt hirdet Budapesten tanuló főiskolás és egyetemista lányok részére. Tel.: 30/319-0559.

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 26 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

Budán, a Budakeszi úton 47 m²-es, földszinti lakás kiadó. Érdeklődni lehet: Deák téri lelkészi hivatal, *Karvai Ottó* gondnok, 20/413-6966.

Használt sípos orgonák jutányos áron eladók. Információ: orgona@lisztakademia.hu, 20/585-9438.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levélcíme: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Jézus mondja: „Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlősgazda. Azt a szőlővesszőt, amely gyümölcsöt terem, megtisztítja, hogy még több gyümölcsöt teremjen.” Jn 15,1–2 (Ézs 7,31–37; ApCsel 9,1–9/10–20; Zsolt 41) Rögzítő drót, metszőolló, kötözőgyűrű, oltókés, sok egyéb szerszám és persze a szőlő köré kerítés, hogy védve legyen. Mindez csak eszköz, mert a lényeg: a szép, egészséges, dús fürtű, mosolygó gyümölcs. Amelyre ránézve a gazda szíve örül. Amelyért nem sajnál fáradságot, gondoskodást, pepecselést, időt, energiát. Szeretettel, féltőn gondozza, metszi, kártevők ellen permetezi. Az a kis szőlőszem pedig él, fejlődik. Nem az ő érdeme. Rajta van a szőlőtőn, energia, erő, tápanyag áramlik belé, és a gazda keze alatt nő. Áldott legyen a mi Gazdánk, aki gondoz minket. És a mi szőlőtőnk, aki által életünk van: Jézus Krisztus.

Hétfő

Jézus odamenve megfogta Simon anyósának a kezét, és talpra állította, úgy hogy az asszonyt elhagyta a láz. Mk 1,31 (4Móz 11,23; Mt 9,27–34; 1Jn 2,7–11) Akár betegség, akár démoni hatalom a láz (Lk 4,39: Jézus ráparancsol, s az elhagyja), Jézus nagyobb mindegyiknél. Pillanatfelvétellel ez a történet – s mégis vigasztaló! Annyi nyomorúságunk van, amelyből gyógyulni szeretnénk, de csak tehetetlenül vergődünk, mint a magas lázban fekvő beteg. Még az álmaink is zavarosak, és az ébrenléti is szenvedés. Amikor aztán elhagyja a láz, újra élet, energia költözik tagjainkba. Mi is kicsi, egyszerű, hétköznapi emberek vagyunk. Jézusnak mégis fontosak. Gyengéket talpra állító, beteg, láztól zavaros álmokkal teli életünket gyógyító Krisztus, kérünk, ülj ide mellénk! Hogy azután mi is, mint ez a gyógyult asszony, szolgálhassunk neked.

Kedd

Az Úr uralkodik örökkön örökké! 2Móz 15,18 (Jn 18,37; 4Móz 12,1–15; 1Jn 2,12–17) Semmi sem tart örökké – vigasztalja magát az ember rossz napjain. Van, ami (aki) örökké tart – vigasztal a Szentírás. Vigasz innen nézve, és vigasz az Isten igazsága, bölcsessége, jósága fényében, onnan jövő üzenetként. Én ebbe kapaszkodom. Így már az is eltörlődik, hogy itt a földön van szenvedés, van bánat, halál, mert ami örökké tart, az a lényeg. És az Úristen uralma örökké tart. Ez pedig elég nekem. A hitemet, mint egy horgonyt, ebbe vetem.

Szerda

Mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, mit dicsekszel, mintha nem kaptad volna? 1Kor 4,7 (1Sám 1,27; Mt 17,14–20/21; 1Jn 2,18–29) Hányszor halljuk: Nem azt kapom, amit érdemelnék. Több fizetést. Több lehetőséget. Jobb életet. Könnyebb előrejutást. Megbecsülést, sikert. Mert többet érdemelnék. A Bibliát – és Pált – azért nem lehet sohasem „megunni”, túlhaladni, mert olyan alapvető igazságokat tár fel, mint ez a mai ige is. Keveslem, amim van. No de: minek is van, amit nem kaptam?! Vakságunkban, gőgünkben elhiszük (egyen és közösség), hogy magunk jutunk eredményre. A hit fényében meglátjuk, hogy éppen fordítva van: életünk, kapcsolataink, sikereink, képességeink és minden a szerető Isten ajándéka! S ez a látás hálát és örömet fakaszt bennünk. Aki dicsekszik, vele dicsekedjék!

Csütörtök

Pál írja: Csodálkozom, hogy attól, aki Krisztus kegyelme által elhívott titek, ilyen hamar más evangéliumhoz pártoltok; pedig nincsen más. Gal 1,6–7a (1Kir 18,37; Jak 5,13–16; 1Jn 3,1–10) Határozott, kemény, éles szavakkal szól Pál. A veszély igen nagy: a galaták között olyanok jelentek meg, akik az apostol által alapított gyülekezetben az evangélium meghamisításával zavart keltek. Átkozott legyen, aki mást hirdet – fakad ki Pál. Bizony, mi sem lehetünk megengedőek. Isten ingyen adott kegyelmét bár eszünk nem érti, hitünk megragadja. Ma sincs más örömhír! Annyi tetszetős, ám gonosz, téves, ártó „tanítás” érkezik ezer csatornán. Elragadhat a zavaros ár, ha nem kapaszkodunk az egy igaz evangéliumba, ha nem Krisztus igéjén mérünk le mindent, ha nem a Biblia a zsinórmértékünk.

Péntek

Látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó. 1Móz 1,31a (Jel 4,11; Lk 23,6–12; 1Jn 3,11–18) Mikor is éreztem azt, hogy valami, amit alkottam, „igen jó”? Nem is tudom... De hogy fájna, ha tökéletlen emberi munkámat valaki tönkretenné, szétélné, meggyalázná! A világ és benne az ember Isten által jónak teremtett, az ő áldását hordozza. A bűn azonban megrontotta alkotását. Ádámok, Évák: pusztítjuk a földet, önmagunkat, egymást. Isten pedig, ahelyett, hogy haragjában magára hagyná a világot – legyen azzá, amivé tettük –, elküldte Jézust. Hogy tiszta lappal indulhassunk. Hogy megmentse azt, aki neki annyira drága – téged, engem.

Szombat

Örvendeznek általad, akik szeretik nevedet. Zsolt 5,12c (Jn 15,10–11; Ézs 57,15–19; 1Jn 3,19–24) Az ember sok helyen keresi az örömet. Az öröm természete, hogy elillan, elmúlik. Tárgyi forrásai elvesznek, elkopnak. Az emberi szeretetkapcsolatok adta öröm is eltörlődik, vagy elveszítjük azt, akihez kötődünk. Van nem múló öröm? Az örömmel teli élet forrása nem lehet más, csak az, aki örökkévaló, aki a szeretet, tisztaság, jóság és igazság. Őt keressük!

■ KÖHÁTI DÓRA

SEMPER REFORMANDA

„Ez a hit születik és épül, ha azt hirdetik, hogy Krisztus miért jött, mit hozott, és mit ad, milyen módon és milyen célra kell azt elfogadni. Ez történik ott, ahol helyesen tanítják a keresztény szabadságot, amelyet tőle kapunk, amellyel valamennyien keresztényen királyok és papok vagyunk, amellyel mindenek urai vagyunk, és bízunk abban, hogy amit teszünk, az az Isten előtt tetsző és elfogadott lesz, ahogyan már elmondtam. Ennek hallatán ki ne örvendezne szíve minden sarkában, és ilyen vigasztalástól ki ne melegednék fel Krisztus szeretetére? Mert ilyen szeretetre semmiféle törvénnyel vagy cselekedettel soha nem jutna el. Ki az, aki az ilyen színék ártani tudna, vagy azt megfélemlíthetné? Ha rátör a bűn tudata vagy a halál félelme, készen számára a reményesség az Úrban, és nem fél, amikor ezekről a veszedelmekről hall, nem is indul meg, hanem megveti azokat, mint ellenségeit. Viszont hiszi, hogy Krisztus igazsága az övé, saját bűne pedig már nem az övé, hanem Krisztusé. De mivel Krisztus igazságától minden bűn eltűnik, a Krisztusba vetett hitért szükséges – mint előbb mondtuk, és ahogyan az apostol is tanítja –, hogy a halál és a bűn ellen támadjunk, és ezt mondjuk: »Hol van, halál, a te győzelmed? Hol van, halál, a te fullánkod? A halál fullánkjára pedig a bűn, a bűn ereje pedig a törvény. De Istennek legyen hála, aki nekünk adja a győzelmet Jézus Krisztus, a mi Urunk által.« (1Kor 15,55–57) Mert a halál eltűnik, nemcsak Krisztus győzelmében, hanem a miénkben is, minthogy a mi hitünk által és a mi hitünkben mi is győzünk!”

▶ Luther Márton: Értekezés a keresztény ember szabadságáról (Pröhle Károly fordítása)

Tisztelt Olvasóink!

Lapunk következő száma szeptember 5-i dátummal jelenik meg, az eredeti, 250 Ft-os áron.

SEMPER REFORMANDA

„Így e levél mindazok ellen szól, akik cselekedetek nélkül, egyedül a hitben akarnak élni, és akik megigazolulásukat cselekedeteiktől várják, s a középső útra terel bennünket, azaz hogy a hit által legyünk jámborakká, és így szabaduljunk meg a bűntől, és azután, ha már megjamborultunk, Isten kedvéért jó cselekedetekkel és szeretettel munkálkodjunk, nem gondolva a magunk hasznával!”

▶ Luther Márton: Előszó Szent János három leveléhez, 1522 (Szita Szilvia fordítása)

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Minden lélek az enyém. Ez 18,4 (Jn 17,2; Lk 10,25–37; 1Jn 4,7–12; Zsolt 93) „Kész a világ, / Feszült, ünnepi várás / Terjeng felette. / Halotti csend. Csak néha-néha / Sóhajt az Isten Lelke. // Kimérve minden pálya / Megtöltve minden lélek-lámpa, / Ahol csak úr a lét...” (Dávid Jenő: Pünkösdi várakozás) Ki vagyok? Egyáltalán, miféle birtokviszonyban értelmezhető az emberi lélek? Az élet? A vers sorai költői látásban fogalmazzák meg, hogy minden lélek gazdája a Teremtő, aki szavával világosságot ad a földre. S mi a fényből kapunk fényt. Szeretettől szeretetet. A Forrásból életet, hitet. Pünkösddel a vigasztaló Szentlelket. Kié vagyok? Kinek szolgálok? Kire mutat életem? Ha már tudom, kié vagyok – Istené –, akkor azt is tisztázni tudom, mi az enyém. S ez igen sok földi keserűségtől és függőségtől megment.

Hétfő

Az Úr ezt mondta Ábrámnak: Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége. 1Móz 12,1,3 (Gal 3,29; 5Móz 15,1–11; 1Jn 4,1–6) Ebben az elhívásban, Ábrahám megáldásában Isten az egész emberiségre nézve cselekszik. Nem „csak” Ábrahám életében kezd újat az Isten, mikor új hazába indítja, földet, utódot ígér neki. „...akik hitből valók, azok Ábrahám fiai.” (Gal 3,7) Így pedig rajtunk vannak mindazok az áldások, amelyeket Isten Ábrahámról helyezett. Lásuk meg, hogy a Jézus Krisztusba vetett hitnek milyen mélységei, ajándékai vannak! Isten újat kezdett az egész világ életében, és ennek az újnak mi is részesei lehetünk!

Kedd

Amikor kiirtják a földön élők közül, népe vetke miatt éri a büntetés. Ézs 53,8 (1Pt 3,18; Ám 5,4–15; 1Jn 4,7–21) Hol van a te Istened? – kérdezik tőlünk sokszor. Ha az emberi gonoszság, a járványok, a természeti katasztrófák pusztítanak, gúnyosan az „üres ég” felé mutogatnak az emberek. Megrendítheti hitünket e kérdés? Nem, ha az sziklára épült. Ézsaiás könyvének 53. fejezete számomra nagybetűs válasz, szikla. Isten ott volt, mikor prófétája Krisztusról szólt. Ott volt, mikor Jézus emberré lett, amikor tanított és gyógyított, majd a Golgotán meghalt. Ott volt, mikor feltámadt, s itt van most is Isten. „Az Úr akarata célhoz jut vele” (Ézs 53,10): hirdeti országát, evangéliumát. Nincs véletlen, nem a káosz az úr a teremtettségben; Isten kezében vagyunk, az utolsó szó az övé. Terve van velünk, üdvösségre vivő terve.

Szerda

Dicséritek az Urat mind, ti népek, dicsőítetek mind, ti nemzetek! Zsolt 117,1 (Ef 4,6; 5Móz 24,10–15/17–22; 1Jn 5,1–5) Az igaz istendicséret szívből fakad, és az egész élet mögötte van. Egyedül az ember képes szavaival és tetteivel dicsérni az Istent. A szeretet dialógusa is ez az életre hívó, megtartó Istentel: „Tartsd meg életemet, hogy dicsérrhesselek” – így a 119. zsolttár. Istentiszteletünk liturgiája olyan ősi, mély, magasztos, gondosan felépített elemekből áll, hogy a nyitott szívvel részt vevő átélheti benne a közösségi istendicséret, Krisztus-dicséret igazi örömét. A találkozás csodáját a Mindenhatóval.

Csütörtök

Az Úr velem van, mint erős vitéz. Jer 20,11a (Jel 1,10–11.17–18; ApCsel 4,32–37; 1Jn 5,6–12) Jeremiás kesereg, hogy olyat bízott rá az Úr, amiért megverték, kalodába zárták, kigúnyolták. De vigaszt talál hite által. A tanítványok is szembesültek azzal, hogy Jézus követése nem „népszerű” dolog. Mert egészen más lesz az, aki az Úr. Nem szólhat, nem viselkedhet többé ugyanúgy, mint addig. „...többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem...” (Gal 2,20) Pár évtizede kisvárosban értelmiséginek templomba járni – karrier szempontjából – nem volt tanácsos, meséli egy lelkész az emlékeit. Mi mit tenünk meg az Úrért? Vállaljuk őt, vagy elfutunk? Egy biztos: ő velünk van, ha őhozzá megyünk.

Péntek

Pál írja: Nem kívánok mással dicsekedni, mint a mi Urunk Jézus Krisztus keresztségével, aki által keresztrefeszített számomra a világ, és én is a világ számomra. Gal 6,14 (Ézs 53,5; Mt 26,47–50/55–56/1; 1Jn 5,13–21) Szeretünk dicsekedni. A többiek fölé kerekedni valamivel. Sikert, pénzt, hatalmat, kapcsolatokat felmutatni. A hívó embert is eléri a dicsekvés kísértése, ha messzebbre kerül az igétől. Pál dicsekvése, öröme, ereje, büszkesége, mindene: a Krisztus keresztség. Mi hogyan kövessük Pált? Életünk minden napján, tetteinkben, szavainkban láthatóan-láthatatlanul viseljük a jelet, hogy hozzá, a megfeszített és feltámadott Úrhoz tartozunk. Ezáltal a világhoz való viszonyunk is átrendeződik. Mérheteretlenül sokat nyerünk így.

Szombat

Nézd! Elvettem a bűnödöt, és díszes ruhába öltöztetlek téged. Zak 3,4 (Lk 12,27–28; Júd 1–2.20–25; 2Jn 1–13) Börtönben járva ami feltűnő: a ruha. Egyenszabás, kék-szürke, lehangoló színvilág, dísztelenség, átlagos anyag, minden elítélt számára egyformaság. Isten előtt mindenki vétkezett, egy sincs, aki igaz lenne. Nekünk is jogosan járna a rabruha! Elkeserítő lenne abban járni! Ha Isten nem cselekszik értünk, megváltásunkat nem végzi el Jézus a keresztesen... De azóta, ha odamegyünk elé, és leborulunk lélekben, mi is megtisztulunk vére által. Díszes, fehér ruhát kapunk. Becsüljük meg. Ne piszkoljuk össze!

■ KÖHÁTI DÓRA

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangelikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghegy Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konsilio Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árúsítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszamba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártáskor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

